

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นางสาวกิตติยา โศกคำ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2564

**The Construction of Reading Enhancement Book Entitled Sukhothai Legend for
Grade 4 Students**

Miss Kitiya Khokkham

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ชื่อและนามสกุล นางสาวกิตติยา โคกคำ
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน

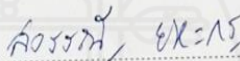
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

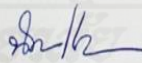
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณีย์ ยะทะกร)

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรินาถ แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้ศึกษา นางสาวกิตติยา โศกคำ รหัสนักศึกษา 2612100541

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยและด้านการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน จำนวน 3 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ 1) หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย 2) แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้เชี่ยวชาญ และ 3) แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษามีดังนี้ 1) หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นร้อยแก้ว เนื้อหาประกอบด้วย ตำนานสุโขทัย จำนวน 8 เรื่อง แต่ละเรื่องมีคำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง และ 2) ผลการประเมินคุณภาพหนังสือเป็นรายด้าน (1) ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลด้านเนื้อหา ด้านวิธีการนำเสนอ อยู่ในระดับมาก และด้านการใช้ภาษา ด้านการจัดรูปเล่ม ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด และ (2) นักเรียนประเมินความเหมาะสมด้านเนื้อหา ด้านวิธีการนำเสนอ และด้านการใช้ภาษา อยู่ในระดับมาก และด้านการจัดทำรูปเล่ม ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบและด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ หนังสือส่งเสริมการอ่าน ประถมศึกษา ตำนานสุโขทัย

Independent Study title: The Construction of Reading Enhancement Book
Entitled Sukhothai Legend for Grade 4 Students
Author: Miss Kitiya Khokkham; ID 2612100541;
Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);
Independent Study advisor: Dr. Apirak Anaman, Assistant Professor;
Academic year: 2021

Abstract

The purposes of this independent study were to 1) construct a reading enhancement book entitled Sukhothai legend for grade 4 students; and 2) verify quality of the reading enhancement book that was constructed.

The informants consisted of 3 experts on Thai language and on construction of reading enhancements books, and a group of 10 grade 4 students. The research instruments employed in this study comprised 1) a reading enhancement book entitled Sukhothai legend; 2) a reading enhancement book quality verification form for the experts, and 3) a reading enhancement book quality verification form for the students. Statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

Results of the study were as follows: 1) contents of the constructed reading enhancement book comprised eight stories of Sukhothai legend, each of which was completed with glossary, and end-of-story activities; and 2) results of quality verification of the constructed reading enhancement book in all aspects were as follows; (1) experts verified the quality of the book in contents, story presentation at the high level, and language use, the book's side, book's layout and illustrations and benefits obtained as appropriate at the highest level; and (2) students verified the book in contents, story presentation, language use, at the high level, and the book's side, book's layout and illustrations and benefits obtained as appropriate at the highest level.

Keywords: Reading enhancement book, Primary education, Sukhothai legend

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระค้นคว้าฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิรักษ์ อนุะมาน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามผลการศึกษาค้นคว้าอิสระ อย่าง ใกล้ชิดเสมอมา จนกระทั่งเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. สุวรรณิ ยะกร กรรมการ สอบ ผู้ศึกษาชาวซึ่งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้ ด้วย

ขอขอบพระคุณ นางสาวบัว พักแดง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงหญ้า จังหวัด สุโขทัย นางสาวเสาวลักษณ์ โอภาส ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล จังหวัดสุโขทัย และนายทนงศักดิ์ แซ่โล้ว ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลสุโขทัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความ อนุเคราะห์แก้ไข เสนอแนะ การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้รับการสนับสนุนจากปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับตำนานสุโขทัย ตลอดจนผู้บริหาร และคณะครูโรงเรียนบ้านใหม่เจริญผลที่ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา และ นักเรียน โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผลที่ได้ให้ความร่วมมือให้การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จลงได้ จึง ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

หากผลการศึกษาค้นคว้ามีส่วนช่วยให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษ ผู้ศึกษาขอมอบเป็น เครื่อง บูชาพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ ความรัก ความเมตตา ช่วยเหลือ และเอื้ออาทรแก่ผู้ศึกษา

กิตติยา โคกคำ

พฤษภาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 2 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย	57
บทที่ 3 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	169
สรุปการศึกษา	169
อภิปรายผล	175
ข้อเสนอแนะ	180
บรรณานุกรม	182
ภาคผนวก	186
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	187
ข รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมิน	192
ค แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	194
ง ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	197
จ ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้เรียน	202
ประวัติผู้ศึกษา	207

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

การอ่านเป็นพื้นฐานหลักที่มนุษย์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนพัฒนา ทั้งด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และยังมีส่วนผลักดันสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งความรู้ใหม่นี้ คนก็จะต้องแสวงหาเพื่อดำรงชีวิต และพัฒนาไปตามความรู้นั้น ๆ เพื่อความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และความสุข ความรู้อาจมีหลากหลายรูปแบบ แต่โดยส่วนใหญ่ความรู้จริงๆ นั้น ก็มักจะมาในรูปแบบของตัวหนังสือที่จะให้คนศึกษาค้นคว้าเพื่อเป็นความรู้ หรือสอดแทรกแง่คิดเพื่อนำไปปฏิบัติ การอ่านก็ยังคงเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวันเป็นอย่างยิ่งเพราะหากว่าอ่านผิด หรือตีความผิดการสื่อสารย่อมไม่สัมฤทธิ์ผลอาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตได้ โดยเฉพาะยุคปัจจุบัน โลกเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเทคโนโลยีและวิทยาการที่ก้าวหน้ามากขึ้น มนุษย์จึงจำเป็นต้องแสวงหาความรู้หรืออ่านเพิ่มเติม การอ่านจึงมีความสำคัญทำให้เกิดการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง การอ่านทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างความรู้ ความคิด สติปัญญา ดังที่ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, น.2) ซึ่งกล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านว่าการส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการอ่าน จะทำให้เป็นนักอ่านที่ดี มีภูมิคุ้มกันการครอบงำทางปัญญา รู้เท่าทันคน ทันเหตุการณ์ ก้าวไปกับโลกาภิวัตน์ได้อย่างดี ซึ่งได้สอดคล้องกับ สุวีริศน์ บำรุงสุข (2556, น.131-132) ได้อธิบาย ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นหาความรู้ และการพัฒนาชีวิต กล่าวคือ การอ่านนอกจากจะทำให้เกิดความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว การอ่านยังส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ การอ่านถือเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญยิ่งที่ผู้ศึกษาจะต้องใช้อยู่เสมอและจะต้องพัฒนาทักษะดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2552, น.12) กล่าวถึง สาระมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเน้นความรู้ ทักษะ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน คือ สารที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งยังระบุถึงสื่อการเรียนรู้ว่า การหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือปรับปรุงสื่อที่มีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ หนังสือส่งเสริมการอ่านจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านมากขึ้น ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม ก่อให้เกิดความรู้ มีคิด และมีสารประโยชน์ ดังที่ ถวัลย์ มาศจรัส (2538, น.7) ได้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือ ที่เขียนขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านนั่นเอง รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน อาจเป็นนิทาน นวนิยาย สารคดี เรื่องสั้น หรือวรรณกรรมเยาวชนก็ได้ ทั้งนี้ต้องมีคิดแง่คิดจากเรื่อง รูปเล่มต้องสวยงาม มีภาพประกอบ จะเขียนในรูปของร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ แต่เนื้อหาต้อง ไม่ขัดต่อประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม หนังสือส่งเสริมการอ่านจึงเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางการอ่าน และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการนำเอาเรื่องในท้องถิ่นของผู้เรียนมาจัดทำเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

การเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ตำนาน ประวัติความเป็นมาในท้องถิ่นตน เป็นหนทางหนึ่งที่จะปลูกฝังนิสัยรักท้องถิ่นให้เกิดขึ้นในจิตใจของเด็ก จังหวัดสุโขทัย เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางตอนบนหรือบางแห่งแบ่งเป็นภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดแพร่ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร ตาก และลำปาง ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดสุโขทัยมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม โดยตอนเหนือเป็นที่ราบสูงมีภูเขายาวมาทางทิศตะวันตก พื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบและตอนใต้เป็นที่ราบสูง มีแม่น้ำไหลผ่านจากเหนือลงใต้ นอกจากนี้สุโขทัยยังเป็นที่ตั้งอาณาจักรแรกของชนชาติไทยอีกด้วย จึงทำให้จังหวัดสุโขทัยเป็นเมืองมรดกโลกที่ยิ่งใหญ่และมีประวัติศาสตร์ที่สำคัญ จึงทำให้มีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิต เป็นแหล่งเศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ด้านวัฒนธรรมมีวรรณกรรมท้องถิ่น “มุขปาฐะ” ซึ่งมีวิธีการถ่ายทอดโดยใช้การเล่าต่อกันมา เพื่อสื่อสารเรื่องราวความรู้สึกนึกคิดระหว่างกลุ่มคนในท้องถิ่น มีรูปแบบที่ใช้เป็นไปตามความนิยมของท้องถิ่น พบมากได้แก่ ตำนาน นิทานพื้นบ้าน

ดังนั้น ตำนาน คือ เรื่องเล่าขานที่มีมาแต่อดีต เปรียบได้เหมือนเครื่องมือที่ช่วยถ่ายทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ รวมถึงประเพณีต่าง ๆ ของคนในยุคอดีต อาจเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ได้ อาจมีหลักฐานหรือไม่ก็มี

และอาจมีหลายสำนวนแล้วแต่ผู้เล่า เพื่อให้ผู้อ่านฟังเข้าใจเรื่องได้ง่าย ภาษาที่ใช้จะใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ในท้องถิ่น ถ้ามีคำศัพท์ที่เป็นคำศัพท์ที่ชาวบ้านเข้าใจได้ แฝงไปด้วยแง่คิด คติเตือนใจ ตำนานจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาใช้กับนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตัวในภายภาคหน้า ทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี เนื่องจากผู้เรียนอาจจะคุ้นเคยหรือเคยได้ยินมาก่อน จึงทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย หากศึกษาอย่างพินิจจะเห็นร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่น่าภาคภูมิใจของชนชาติและท้องถิ่นได้อย่างดี ดังนั้น การนำตำนานมาสร้างเป็นหนังสือนิทานมาใช้ในการส่งเสริมการอ่าน สามารถสร้างความสนใจและช่วยพัฒนาทักษะการอ่านได้ ดังที่ ประคอง นิมมานเหมินท์ (2543, น.107) ได้กล่าวว่านิทานช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักใช้จินตนาการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความคิดสร้างสรรค์ นิทานนอกจากให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังมีคุณค่าในการปลูกฝังจริยธรรม และรักษามรดกวัฒนธรรมของสังคมด้วย ทั้งยังกระชับความสัมพันธ์ลดความเกรงกลัว หรือเบื่อบ่นหน่าย นอกจากนี้เด็กบางคนมีความรู้สึกลอยลางเลือนิทานบ้าง ซึ่งทำให้เด็กมีโอกาสฝึกฝนทั้งด้านความจำและการแสดงออกอีกด้วย

จากที่ผู้ศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียน พบว่า การจัดการเรียนการสอนทางด้านอ่านในวิชาภาษาไทยตามตำราเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ ทั้งยังก่อให้เกิดความน่าเบื่อบ่นหน่าย ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจจะอ่านเพิ่มเติม ดังนั้น ในการส่งเสริมทักษะทางการอ่านของผู้เรียน และต้องการที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านได้นั้น จำเป็นที่จะต้องใช้นิทานที่มีความน่าตื่นเต้น สวยงามเป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะอ่าน เนื้อเรื่องจึงจำเป็นจะต้องเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัว ผู้เรียนสามารถจินตนาการตามได้ ซึ่งหนังสือนั้นจะต้องเป็นหนังสือที่ผู้เรียนสามารถอ่านได้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน การนำเอาตำนานซึ่งเป็นเรื่องราวในท้องถิ่นของผู้เรียนเองมาเขียนเป็นความเรียง โดยใช้ร้อยแก้วพร้อมภาพประกอบที่สวยงาม ก็จะเป็นแนวทางในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับ นอกจากนี้ อาจทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545, น.8) ที่กล่าวว่า ความมั่งคั่งทางภาษาในบทบทร้อยแก้วมาเป็นเนื้อหาสาระจะช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมา

จากเหตุผล และความสำคัญข้างต้น จึงทำให้ผู้ศึกษาให้ความสนใจในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนำเอาตำนาน ซึ่งเป็นเรื่องราวในท้องถิ่นของผู้เรียน ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากปราชญ์ชาวบ้าน ตำนานที่ผู้ศึกษาได้มาเป็นตำนานประเภทมุขปาฐะเป็นการเล่าสืบต่อกันมา จึงใช้เรื่องราวในตำนานนี้มาจัดทำเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถ่ายทอดผ่านบทร้อยแก้ว เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม นอกเหนือจากหลักสูตรที่กำหนดไว้ และเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยผู้ศึกษาเห็นว่าการใช้

หนังสือส่งเสริมการอ่านที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่น นอกจากจะให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น และฝึกทักษะการอ่านแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นงานเขียนประเภททร้อยแก้ว ที่ผู้ศึกษาได้แต่งขึ้นเอง เนื้อหาเกี่ยวกับตำนานจังหวัดสุโขทัย จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานพระพุดได้ ตำนานอิมลิ้นดำ ตำนานโตรกพระร่วง ตำนานข้าวตอกพระร่วง ตำนานคลองแม่รำพัน ตำนานพระร่วงปล่อยปลา ตำนานพระร่วง พระลือ และตำนานพระร่วงเล่นว่าว โดยมีคำอธิบายศัพท์และภาพประกอบตำนาน

3.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญทางด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล จังหวัดสุโขทัยจำนวน 10 คน

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งมีรูปแบบทั้งร้อยแก้ว เนื้อหาเกี่ยวกับตำนานจังหวัดสุโขทัยจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานพระพุดได้ ตำนานอิมลิ้นดำ ตำนานโตรกพระร่วง ตำนานข้าวตอกพระร่วง ตำนานคลองแม่รำพัน ตำนานพระร่วงปล่อยปลา ตำนานพระร่วง พระลือ และตำนานพระร่วงเล่นว่าว โดยแต่ละเรื่องมีคำอธิบายศัพท์และภาพประกอบตำนาน

4.2 **ตำนานจังหวัดสุโขทัย** หมายถึง เรื่องราวที่ถูกถ่ายทอดผ่านกันมาปากต่อปาก เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะของจังหวัดสุโขทัย จังหวัดภาคกลางตอนบนหรือบางแห่งแบ่งเป็นภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย สอบถามข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้านในท้องถิ่น โดยคัดเลือกตำนานที่เหมาะสมและน่าสนใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

4.3 **คุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน** หมายถึง การประเมินค่าหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง **ตำนานสุโขทัย** สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้ทรงคุณวุฒิและนักเรียนครอบคลุมทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการนำเสนอ ด้านการใช้ภาษา ด้านการจัดรูปเล่ม ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

5.1 มีหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง **ตำนานสุโขทัย** สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5.2 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านที่คุณภาพจะช่วยสร้างความสนใจให้แก่เด็กเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

6.1.1 ความหมายของการอ่าน

มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้ความหมายเกี่ยวกับการอ่าน ดังนี้

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า ตามตัวหนังสือ, ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่าอ่านออกเสียง, ถ้าไม่ออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ, สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อความเข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ, ดีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง, คิด, นับ

จวีวรรณ กุหาภินันท์ (2542, น.1) ได้อธิบายการอ่านว่า การอ่านเป็นความสามารถของมนุษย์ที่เข้าใจการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ เข้าใจเนื้อเรื่อง และแนวความคิดจาก การอ่าน ไม่ว่าจะป็นจดหมาย หนังสือ บทความต่าง ๆ หรือจากภาพยนตร์

โทรทัศน์วีดิทัศน์ สิ่งที่ปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ สัญลักษณ์ การโบกธงของทหาร ของนักเดินเรือ เครื่องหมายจราจรที่ปรากฏบนท้องถนน รูปภาพ โฆษณาต่าง ๆ ภาพวาด ภาพเขียน แผนที่ แผนที่ และแผนภูมิ และการแสดงท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น

ธนู ทดแทนคุณ และกุลวดี ทดแทนคุณ (2549, น.46) ให้ความหมายของการอ่านว่า การรับรู้ และแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมาย สัญลักษณ์ที่สื่อความหมายต่าง ๆ มาเป็นความคิด ความรู้ และความเข้าใจ ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านนำความจากสารนั้นไปใช้ประโยชน์

สุริรัตน์ บำรุงสุข (2556, น.130) อธิบายความหมายของการอ่านว่า กระบวนการรับสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยรับรู้ความหมายของสารผ่านตัวอักษร การรับสารในขั้นตอนนี้คือการอ่านตัวอักษรออก หรือเรียกว่าการอ่านได้ จากนั้นก็ทำความเข้าใจกับความหมายของตัวอักษรนั้น โดยอาศัยประสบการณ์ที่มนุษย์มีอยู่ ถ้าสารที่กำลังทำความเข้าใจเป็นประสบการณ์ใหม่ย่อมยากที่จะทำความเข้าใจมากกว่าสารที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมของตน หรือสารที่มีความรู้อยู่เดิม การอ่านเข้าใจเรื่อง จับใจความสำคัญของเรื่องได้ รวมทั้งสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ จนกระทั่งสามารถประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ การอ่านในขั้นนี้ เรียกว่าอ่านเป็น

อรอุมา มุสิกสาร (2559, น. 42) ได้อธิบายความหมายของการอ่านว่า พฤติกรรมที่ผู้รับสารรับรู้ในตัวอักษร สัญลักษณ์ที่ปรากฏผ่านสื่อต่าง ๆ แปลออกมาเป็นความคิด ความรู้ ความเข้าใจ เชิงสื่อสาร เมื่อวิเคราะห์สิ่งที่อ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป

จากความหมายของการอ่านข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง การรับรู้ผ่านตัวอักษร สัญลักษณ์ หรือรูปภาพต่าง ๆ โดยการแปลความหมายผ่านกระบวนการคิด และสื่อออกมาในรูปแบบของการทำความเข้าใจ เมื่อมีการทำความเข้าใจก็จะสามารถนำสารที่อ่านได้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือเป็นความรู้แก่ผู้อ่านสารนั้น

6.1.2 ความสำคัญของการอ่าน

สนิท สัตโยภาส (2545, น. 42) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านช่วยให้มีความรอบรู้ ทันเหตุการณ์ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก

2. การอ่านช่วยพัฒนาความคิด และยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น

3. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการศึกษา เพราะการเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจ จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งความรู้ที่ได้นั้นก็เกิดจากการอ่านตำราต่าง ๆ

4. การอ่านช่วยให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ โดยการอ่านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิทยาการใหม่ ๆ มาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

5. การอ่านช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดีขึ้นได้ เพียงเลือกอ่านสารที่แนะนำการแต่งกาย การเข้าสังคม จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพให้ดีขึ้น

6. การอ่านช่วยแก้ปัญหาในใจได้ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมีหลากหลายบุคคลที่เขียนไว้ ซึ่งหากตามอ่าน เราอาจเจอการแก้ปัญหาที่ตรงกับตนเองได้

7. การอ่านทำให้เกิดการจรรโลงใจ ได้รับความเพลิดเพลินจากเรื่องี่อ่าน

8. การอ่านช่วยให้ใช้เวลาว่างอย่างรู้คุณค่า

ธนุ ทดแทนคุณ และกุลวดี ทดแทนคุณ (2549, น. 46-47) ได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในการเรียนทุกระดับ จำเป็นต้องอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนสติปัญญามากขึ้น

2. การอ่านทำให้เกิดความรอบรู้ การเป็นผู้รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์โลกเป็นสิ่งจำเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในชีวิตปัจจุบัน การรู้จักการวิเคราะห์แยกแยะคุณค่าจากสารนำมาแก้ไขปรับปรุงงานหรือพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่ให้ทันสมัยขึ้นจะช่วยให้ผู้อ่านมีความรอบรู้มากขึ้น เช่น การอ่านสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือการอ่านผลงานวิจัยใหม่ ๆ เป็นต้น

3. การอ่านเสริมสร้างบุคลิกภาพ การอ่านสามารถทำให้เราวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล สามารถอ้างอิงข้อเท็จจริงจากหลักฐานที่อ่านทำให้มีความมั่นใจในการเสนอข่าวสารต่อที่ประชุมชน ทั้งช่วยพัฒนาบุคลิกภาพในการเข้าสังคมได้ดียิ่งขึ้น

4. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นการพักผ่อนหย่อนใจคลายเหงาได้ เช่น การอ่านเรื่องสั้น นวนิยาย กวีนิพนธ์ ซึ่งอาจได้ข้อคิด แนวคิด มาใช้ในชีวิตประจำวัน หรือแม้กระทั่งสามารถยกระดับจิตใจ กล่อมเกล้าจิตใจให้บริสุทธิ์ และใช้ชีวิตอย่างเป็นสุขขึ้น

สุริรัตน์ บำรุงสุข (2556, น. 131-132) ได้อธิบายความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้ และการพัฒนาชีวิต กล่าวคือ การอ่านนอกจากจะทำให้เกิดความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว การอ่านยังส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษานั้น การอ่านถือเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญยิ่งที่ผู้ศึกษาจะต้องใช้อยู่เสมอ และจะต้องพัฒนาทักษะดังกล่าวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป ความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน มีดังนี้

1. การอ่านทำให้เกิดความรู้ การเรียนในระดับอุดมศึกษานั้น การแสวงหาความรู้เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็น ทั้งการอ่านเอกสารประกอบการเรียน การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ จากหนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ หรือการอ่านค้นคว้าจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จาก อินเทอร์เน็ต แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

2. การอ่านทำให้เกิดความรอบรู้ การเรียนในระดับอุดมศึกษานั้นนอกจากการศึกษาหาความรู้ทางวิชาการในสาขาวิชาที่ตนศึกษาแล้ว การเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาตนเองก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน การอ่านเพื่อทำให้เกิดความรอบรู้ เช่น การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจ การอ่านข่าวเพื่อทำให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน การอ่านเกร็ดความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อทำให้คนทันต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นต้น

3. การอ่านทำให้เกิดความเพลิดเพลินและความจรรโลงใจ การอ่านนอกจากจะทำให้ได้รับความรอบรู้แล้ว การเลือกอ่านในสิ่งที่ชอบ หรือการอ่านที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินหรือความผ่อนคลาย ได้แก่ การเลือกอ่านสารประเภทบันเทิงคดีที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิง เช่น การอ่านนวนิยาย เรื่องสั้น นิทาน นิตยสาร การ์ตูน เป็นต้น นอกจากสารประเภทบันเทิงคดีที่ทำให้ความเพลิดเพลินแล้ว การอ่านสารที่ให้ข้อคิดหรือแนวทางในการดำเนินชีวิต เช่น การอ่านหลักคำสอนทางศาสนา หลักปรัชญาต่าง ๆ เป็นต้น การอ่านสารในลักษณะนี้มีคุณค่าสูงทางจิตใจ และยังทำให้ผู้อ่านได้ข้อคิดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอีกด้วย

4. การอ่านทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การอ่านหนังสือเป็นการฝึกสมองให้ผู้อ่านได้คิดและเกิดสมาธิ ผู้อ่านสามารถสร้างสรรค์ความคิดและจินตนาการได้เองอย่างไม่จำกัด ในขณะที่สื่อประเภทอื่น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น จะจำกัดความคิดของผู้รับสารมากกว่า ฉะนั้น การอ่านจะทำให้ผู้อ่านอิสระทางความคิดได้ดีกว่าการรับสารผ่านสื่อชนิดอื่น

จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญในการเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ หรือเป็นเครื่องมือทางการศึกษา ที่ทำผู้อ่านเกิดความรอบรู้ มีความรู้ความคิด สามารถนำความรู้ความคิดที่ได้ไปปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดีขึ้นใช้เวลาว่างที่มีให้เกิดประโยชน์ ทั้งยังทำให้เกิดความเพลิดเพลินจากการอ่านอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการคิด คือการคิดอย่างสร้างสรรค์ และคิดอย่างรอบคอบรอบรู้

6.1.3 ธรรมชาติและความต้องการในการอ่านหนังสือของเด็ก

การเลือกอ่านหนังสือ หรือเขียนหนังสือ จะต้องมีการสำรวจความต้องการในการอ่านของเด็ก โดยมีนักวิชาการได้สำรวจไว้หลายท่าน ดังนี้

จินตนา ไบกาซุชิ (2542, น. 162) ได้นำเสนอเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของเด็กวัยต่าง ๆ ไว้อย่างน่าสนใจซึ่งสรุปได้ดังนี้

เด็กวัย 2-5 ขวบ หรือวัยเริ่มเรียนอนุบาล 1-2 เด็กวัยนี้ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้แต่สามารถดูภาพและฟังเรื่องราวได้ มีความสนใจในตัวเอง และเด็กวัยเดียวกันชอบฟังคำพูดที่คล้องจองกัน หนังสือสำหรับเด็กวัยนี้จึงต้องมีภาพประกอบมาก มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ การดำเนินชีวิตของครอบครัวสัตว์การผจญภัยของสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น

เด็กวัย 6-7 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้บ้างเล็กน้อย เริ่มมีความคิดคำนึง มีจินตนาการมากขึ้น ชอบเรื่องเวทมนตร์ นางฟ้า นิทาน อยากรู้อยากเห็น เกี่ยวกับธรรมชาติของคน

เด็กวัย 8-9 ขวบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้มากขึ้น ชอบอ่านนิทาน เทพนิยาย นิทานพื้นบ้าน นอกจากนี้ยังสนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบฟังหรืออยากรู้อะไรของลูกคนอื่นในวัยเดียวกัน อยากรู้อยากเห็นว่าชีวิตความเป็นอยู่ของคนอื่นเป็นอย่างไรเหมือนกับตัวเองหรือไม่ ผู้เขียนควรสร้างตัวละครให้มีลักษณะโน้มน้าวจิตใจเด็กให้เกิดเจตคติที่ดีที่มีความเมตตา กรุณา กล้าหาญ

เด็กวัย 10-11 ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้คล่องเป็นระยะที่มีความสนใจในการอ่านอย่างแท้จริง เด็กผู้ชายชอบเรื่องเครื่องยนตร์กลไก นิยายส่งเสริมความเป็นพระเอก เด็กผู้หญิงชอบเรื่องกระจุ้มกระจิม นิทาน นิยาย ชีวิตในครอบครัว นอกจากนี้ยังชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น อยากรู้อยากเห็นเรื่องของเด็กวัยเดียวกัน ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติศึกษา หนังสือชีวประวัติเกี่ยวกับชีวิตในวัยเด็ก นิทาน นิยายที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ยามเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ หนังสือเช่นนี้ล้วนดึงดูดความสนใจของเด็กวัยนี้มาก

วินัย รอดจ่าย (2540, น. 10) ได้แบ่งเกณฑ์ความสนใจตามอายุของเด็กได้ดังนี้

1. สำหรับเด็กอายุ 3-5 ขวบ มักชอบฟังเรื่องเล่าประเภทนิทานต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์จินตนาการให้กว้างไกล โดยเฉพาะการเล่านิทานก่อนนอนเป็นสิ่งที่โปรดปรานของเด็กวัยนี้เป็นอย่างยิ่ง

2. สำหรับเด็กอายุ 6-8 ขวบ ความสนใจตามธรรมชาติของเด็กวัยนี้จะพุ่งไปยังเรื่องราวที่ไม่ได้พบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน อาจเกี่ยวพันไปถึงเทพนิยาย ตำนานลึกลับ มหัศจรรย์ มีการผจญภัยบ้างให้ตื่นเต้นและน่าติดตาม

3. สำหรับเด็กอายุ 9-11 ขวบ ความสนใจของเด็กวัยนี้เป็นเรื่องราวของเหตุผลแม้จะเป็นสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นก็ต้องอยู่ภายใต้กฎของเหตุผล หรือความเป็นจริง

เรื่องราวทางวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่เด็กวัยนี้สนใจเป็นพิเศษ ยิ่งเป็นเรื่องราวที่ตื่นเต้นระทึกใจระคนกับเหตุผลที่ชวนฉงนสนทนงแท้ด้วยแล้วยิ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กสนใจมากขึ้น

ถวัลย์ มาศจรัส (2548, น. 17) ได้แบ่งความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กไว้ ดังนี้

1. เด็กอายุ 6-7 ปี ชอบและสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับเทพนิยายรวมทั้งนิทานเกี่ยวกับธรรมชาติ
2. เด็กอายุ 8 ปี ชอบและสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับเทพนิยาย เริ่มชอบนิทานที่มีเรื่องราวเหมือนจริง
3. เด็กอายุ 9 ปีชอบเทพนิยายใกล้กับชีวิตจริง
4. เด็กอายุ 10 ปี ชอบการผจญภัย นิทานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของตนในต่างแดนการท่องเที่ยว ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ หนังสือเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ นิทานโบราณตำนานบางเรื่อง
5. เด็กอายุ 11 ปีสนใจเรื่องผจญภัยลึกลับ ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้นเรื่องสัตว์ และนิทานเกี่ยวกับนิทานธรรมชาติรวมทั้งเริ่มสนใจอยากรู้อยากเห็นเรื่องของเด็กวัยเดียวกันมากขึ้น
6. เด็กอายุ 12 ปี สนใจเกี่ยวกับชีวประวัติ บ้านและโรงเรียน เรื่องผจญภัยและนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่
7. เด็กอายุ 13-14 ปี ชอบอ่านเกี่ยวกับงานอดิเรก สนใจเรื่องกลไกและวิทยาศาสตร์มากขึ้น เรื่องผจญภัยของเด็กชาย

จากการศึกษาธรรมชาติและความต้องการในการอ่านหนังสือของเด็กสามารถสรุปได้ว่า เด็กในแต่ละช่วงอายุ มักจะมีความสนใจและธรรมชาติในการอ่านไม่เหมือนกัน เด็ก 2-5 ขวบ จะชอบนิทานที่เน้นไปที่รูปภาพ เพราะเด็กวัยนี้ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ จึงเน้นไปที่การสร้างสรรคภาพที่ทำให้เกิดจินตนาการ และทำให้เกิดจินตนาการที่เกิดจากการฟัง เด็ก 6-7 ขวบ จะสนใจหนังสือประเภทตำนานลึกลับ เทวดานางฟ้า นิทาน ความมหัศจรรย์ในเรื่องต่าง ๆ เด็ก 8-10 ขวบ จะสนใจอ่านในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง สิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น การผจญภัยบุคคลตำนานนิทาน และเด็กในวัย 11-12 ปี จะสนใจในเรื่องของการผจญภัย นิยายนิทานที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น การผจญภัย ความตื่นเต้นท้าทาย เรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

ในการศึกษาค้นคว้าช่วงวัย 10 – 11 ปี เด็กในช่วงวัยดังกล่าวจะสนใจในเรื่องของนิทาน นิยาย ชีวิตครอบครัว เรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น และจะเป็นแบบในการดำเนินชีวิตเมื่อยามที่โต

เป็นผู้ใหญ่ จึงได้นำนิทานพื้นบ้านซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต และเป็นเรื่องราวที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงได้มาจัดทำเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

6.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

6.2.1 ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

กระทรวงศึกษาธิการ (2541, น. 5) ได้ให้ความหมายว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านคือหนังสือที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านภาษาไทย และมีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น มีคติอันเป็นประโยชน์ตามวัยของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องสนุก หรือสารคดีเร้าความรู้ เร้าความสนใจให้อ่านมากยิ่งขึ้น

จินตนา ไบกาชุย (2534, น. 7) ได้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่เขียนขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านนั่นเอง รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่านอาจเป็นนิทาน นวนิยาย สารคดี เรื่องสั้น หรือวรรณกรรมเยาวชนก็ได้ ทั้งนี้ต้องมีคติแง่คิดจากเรื่อง รูปเล่มต้องสวยงาม มีภาพประกอบ จะเขียนในรูปของร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ แต่เนื้อหาต้องไม่ขัดต่อประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม

เอมอร ตั้งสุกกุล (2549, น. 6) ได้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ และสารประโยชน์

รังสิมันต์ นิมรักษ์ (2550, น. 8) ได้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่เขียนขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านนั่นเอง รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่านอาจเป็นนิทาน นวนิยาย สารคดี เรื่องสั้น และวรรณกรรมเยาวชนก็ได้ ทั้งนี้ต้องมีคติแง่คิดจากเรื่อง รูปเล่มต้องสวยงาม มีภาพประกอบ จะเขียนในรูปของร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ แต่เนื้อหาต้องไม่ขัดต่อประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม

จุฑามาศ ชัยสงคราม (2552, น. 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือเสริมประสบการณ์ เป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน แต่มิได้กำหนดให้เป็นหนังสือเรียน ช่วยให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา เสริมสร้างทักษะ และนิสัยรักการอ่าน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตรหนังสือเสริมประสบการณ์

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านได้ว่า เป็นหนังสือที่พัฒนาขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสามารถนำเสนอได้ในรูปแบบทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง อาจเป็นนิทาน นวนิยาย เรื่องสั้นหรือเป็นหนังสือที่สร้างขึ้นมาจากความเพลิดเพลิน โดยจะต้องมีรูปเล่มที่สวยงาม มีภาพประกอบ ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่อประเพณีและวัฒนธรรม

6.2.2 วัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ถวัลย์ มาศจรัส (2540, น. 13-14) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสือและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น
3. เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน
4. เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์

สมลักษณ์ ภาพันธ์ (2547, น. 9) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. ช่วย让孩子ได้รับความบันเทิงสนุกสนานเพลิดเพลินสนองความต้องการของเด็ก
2. ช่วยกระตุ้นให้คิดและเกิดความคิดสร้างสรรค์
3. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ภาษาของเด็กให้เจริญงอกงาม
4. ช่วยปลูกฝังคุณธรรมเจตคติ และแบบอย่างที่ดีที่พึงปรารถนาให้บังเกิดแก่เด็ก
5. ช่วย让孩子เลือกหนังสืออ่าน อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง และเกิดนิสัยรักการอ่านตลอดชีวิตใช้การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้
6. ช่วยทดแทนความรู้สึกของเด็กที่ขาดหายไป
7. ช่วย让孩子ได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยป้องกันไม่ให้เด็กสนใจเรื่องของผู้ใหญ่ อันจะเป็นสิ่งชักนำให้เด็กในสิ่งที่ไม่ต้องการ

จากวัตถุประสงค์หนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีวัตถุประสงค์ คือ ช่วยให้ผู้อ่านมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้ความรู้ด้วยทำให้เกิดการกระตุ้นคิด มีนิสัยรักการอ่าน โดยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านการอ่าน และเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือเสริมความรู้ให้กับผู้อ่าน

6.2.3 ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดี

- จินตนา ไบกาซู (2542, น. 25) ได้อธิบายถึงลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดี ดังนี้
1. สอนโดยตรง อย่าให้เด็กเข้าใจว่าเด็กกำลังถูกสอน
  2. จุดประสงค์ของเรื่องชัดเจน ต้องการให้เด็กรู้อะไร ต้องให้ชัดเจน
  3. คุณค่าของเรื่องต้องมีแก่น ความคิดรวบยอดที่ดี
  4. เนื้อเรื่องที่ดีชวนอ่าน ให้คิดสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน
  5. รสของเนื้อหา อาจารย์ ขม เปรี้ยว หวาน ชื่นบาน ตามรสนิยมความชอบของเด็ก
  6. ตัวละคร ต้องมีการเคลื่อนไหว อุปนิสัยใจคอดี
  7. การตั้งชื่อเรื่อง ให้สะดุดตา สะดุดใจ สร้างความสนใจ สะเทือนใจ
  8. การสร้างฉาก ต้องเป็นฉากสมจริงเป็นไปได้ กลมกลืนกับเรื่องยุคสมัย
  9. ยุคสมัยหรือกาลเวลาที่เกิดขึ้น ต้องให้สอดคล้องกับฉาก ตัวละคร
  10. กลวิธีการเขียนเพื่อเสนอเนื้อหา อาจเขียนบรรยายได้หลายรูปแบบแล้วแต่ผู้เขียนแต่ละคน
  11. การเขียนเรื่องความรู้ ควรให้ข้อเท็จจริง ข้อมูลจริงแต่ควรเขียนให้สนุกสนาน
  12. มีโครงเรื่องที่ดี ไม่ซับซ้อน มีตัวละครน้อย เดินเรื่องต่อเนื่องเคลื่อนไหวชัดเจน
- กุศยา แสงเดชและอุไร สุขรัตน์ (2545, น. 10) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีไว้ดังนี้
1. มีภาพประกอบ หนังสือจะต้องมีภาพประกอบเนื้อหา โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเล็ก จะมีภาพทุกหน้า สีและขนาดของภาพจะต้องเหมาะสมกับวัยและจิตวิทยา
  2. การเขียนตัวอักษร ลักษณะของตัวอักษร ต้องเป็นไปตามรูปแบบที่ถูกต้องและอ่านง่าย ขนาดและสีเหมาะสมกับวัยของเด็ก
  3. ความยาวของเรื่อง ความยาวที่นิยมเขียนทั่วไป คือ 16-24 หน้า และในแต่ละหน้าไม่ควรมียาวความมากนัก เพราะความสนใจของเด็กจะมีในระยะสั้น ๆ ถ้ายาวเกินไปเด็กจะเบื่อ
  4. มีโครงเรื่องที่ตื่นเต้น สนุกสนาน น่าสนใจ

5. มีบทบรรยายที่เข้าใจง่าย เห็นภาพชัดเจน บทสนทนาช่วยให้รู้จักบุคลิกนิสัย ตัวละครแต่ละตัวมากขึ้น

6. มีความสมจริง และมีเหตุผล

ครรชิต มนูญผล (2547, น. 11-14) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กมีหลายวิธี เช่น ยึดวิธีเขียนเป็นหลัก ยึดรูปแบบของหนังสือเป็นหลัก ยึดวัยของเด็กเป็นหลัก ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ

1. หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่เสนอเรื่องราวโดยใช้ภาพประกอบสื่อความหมายแทนตัวหนังสือ บางเรื่องมีแต่ภาพประกอบทั้งหมด บางเรื่องมีข้อความเนื้อเรื่องบ้างแต่ไม่มาก มีจุดประสงค์ในการจัดทำขึ้นเพื่อเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง แต่ให้ผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองอ่านให้ฟัง เรื่องราวส่วนใหญ่เน้นให้สนุกสนานเพลิดเพลินกับสารพัดเรื่องราวต่าง ๆ ในโลกรอบตัว ส่วนใหญ่เป็นเรื่องใกล้ ๆ ตัวในชีวิตเด็ก เช่น คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ตัวอักษร ตัวเลข ฯลฯ

2. หนังสือบันเทิงคดี เป็นหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องราวที่สมมติขึ้น ทั้งเหตุการณ์ตัวละคร สถานที่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เสริมสร้างจินตนาการที่ดีงามเป็นสำคัญมากกว่าให้สาระความรู้ มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท เช่น นิทานพื้นเมือง นิทานคติธรรม ตำนาน นิทานสมัยใหม่ เป็นต้น

3. หนังสือสารคดี เป็นหนังสือมุ่งให้สาระความรู้แก่เด็ก และเยาวชนเป็นสำคัญ ทั้งเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ตามธรรมชาติทั้งในโลกและรอบจักรวาล เป็นเรื่องจริงไม่ใช่เรื่องที่แต่งขึ้นเอง สามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้ แบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน คือ ชีวประวัติบุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ จักรวาล อวกาศ ชีวิตสัตว์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดี สามารถสรุปได้ว่า ต้องมีโครงเรื่องและเนื้อเรื่องที่มีลักษณะของเรื่องที่ไม่ซับซ้อนเข้าใจง่าย เข้าถึงผู้อ่านในแต่ละวัย และเรื่องทีอ่านนั้นต้องเป็นเรื่องใกล้ตัว ทันยุคทันสมัย ทั้งนี้ต้องมีแก่นของเรื่อง มีแนวคิดที่ดี สอดแทรกความรู้และคุณธรรม หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีจะต้องมีความสนุกสนาน และน่าสนใจ เรื่องราวก็ต้องมีความตื่นเต้น เพื่อดึงดูดใจผู้อ่าน ผู้อ่านจะต้องได้ทั้งความรู้ และเสริมสร้างจินตนาการของตนเอง

6.2.4 ประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

กุศยา แสงเดช และอุไร สุขรัตน์ (2545, น. 11) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีย่อมช่วยเสริมสร้างคุณค่าในการอ่านสำหรับเด็กหลายด้านไว้ดังนี้

1. เสริมสร้างความสนใจในการอ่าน เพราะอ่านแล้วสนุกประทับใจ
  2. เสริมสร้างประสบการณ์ ขยายประสบการณ์เฉพาะเรื่องได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง
  3. ช่วยให้เด็กได้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ คำอรรถ ตลอดจนการใช้ภาษาหลายรูปแบบ นับเป็นการเสริมสร้างทักษะการอ่านที่ดี
  4. ช่วยปูพื้นฐานเตรียมความพร้อมในการฝึกอ่าน การฟัง พูด ฝึกเขียน เลียนแบบนับเป็นส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับเด็กแรกเรียนและเริ่มเรียนชั้นใหม่ ๆ
  5. ช่วยเสริมสร้างให้ให้รักการอ่าน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนสนองความต้องการของเด็กที่ต้องการคว่ำอิสระในบางขณะ
  6. ช่วยเชื่อมช่องว่างระหว่างทางบ้านกับตัวเด็กเองในด้านของความรู้สึกรักและจิตใจโดยการหาสิ่งทดแทนจากการอ่าน
  7. ช่วยสร้างเสริมพื้นฐานในการเรียนวรรณคดี ให้รู้สึโพรเพราะในทางภาษาได้ดี
  8. ช่วยเสริมสร้างทักษะจากข้อ 2 ในรูปแบบของการอ่านเร็วได้ดี การอ่านในใจก็ได้รับการฝึกเพิ่มเติมมากขึ้น
  9. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการค้นคว้า การจัดทำแบบฝึกหัดได้ดี
- อภิวรรณ วีระสมิทธี (2544, น. 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กไว้ดังนี้
1. หนังสือเป็นเครื่องช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ จดจำรอบรู้ มีไหวพริบคิด
  2. หนังสือเป็นอาหารสมองที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็ก เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่เจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ และสมอง การที่เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยจะช่วยให้เด็กพัฒนาการด้านสติปัญญา และอารมณ์ดีขึ้น
  3. หนังสือเป็นเพื่อนแก้เหงา ช่วยทดแทนสิ่งที่เด็ดขาด เช่น รู้สึกว่าแห้ว มีปมด้อย ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นทางใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- หงส์สา ดวงจันทร์โชติ (2548, น. 44) ได้กล่าวถึงหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า ช่วยในด้านการสอนของครูทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักค้นคว้าด้วยตนเองและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างทักษะทางการอ่านได้ดี

จากการศึกษาประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน สามารถสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน ช่วยในเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุนทางการอ่าน และฝึกให้ผู้อ่านมีนิสัยรักการอ่าน เป็นเครื่องช่วยพัฒนาการอ่านได้ดี อีกทั้งยังพัฒนาสติปัญญา และจิตใจ และช่วยให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

6.2.5 ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

กุศยา แสงเดช และอุไร สุขรัตน์ (2545, น. 7) ได้จำแนกประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่านตามลักษณะ ไว้ดังนี้

1. หนังสือภาพ หนังสือชนิดนี้มีรูปภาพเป็นส่วนอธิบายเรื่องเหมาะกับเด็กเล็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้ แต่เด็กก็สามารถอ่านเรื่องจากภาพได้ จะมีภาพชัดเจน ถูกต้องความหมายของเนื้อเรื่องแจ่มชัด ภาพและเนื้อเรื่องมีความสำคัญเท่ากัน เนื้อเรื่องมักจะเป็นบันเทิงคดี
2. หนังสือนิทานภาพ หรือหนังสือภาพประกอบเรื่อง (Picture Story Book) หนังสือชนิดนี้จะมีตัวละคร แสดงบทบาทไปตามเนื้อเรื่อง โดยใช้ภาพประกอบ ซึ่งมีภาพประกอบเรื่องมากกว่าหนังสือภาพ
3. บทกลอนกล่อมเด็ก เป็นบทกลอนที่ผูกคำให้สัมผัส คล้องจองกัน ไม่มีลักษณะบังคับซับซ้อน จะมี 3 หมวด คือ บทเห่เด็ก บทปลอบเด็ก และบทเด็กเล่น โดยมากมักจะใช้ถ้อยคำที่อ่อนหวาน ไพเราะจับใจ
4. หนังสือสารคดีหรือความรู้ทั่วไป เป็นหนังสือให้ความรู้หรือข้อเท็จจริงแก่เด็ก มีเนื้อหาที่เป็นความรู้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์สำหรับตนเองได้ และสนองความสนใจในเฉพาะด้าน เช่น หนังสือประวัติศาสตร์ วรรณคดี การใช้ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การทดลองต่าง ๆ ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว
5. หนังสือนิทาน คือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา เป็นที่ชื่นชอบของเด็กทุกเพศทุกวัย หนังสือนิทานมีหลายประเภท เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ นิทานไม่รู้จบ นิทานตลกขบขัน นิทานอธิบายเหตุ นิทานปรัมปรา เทพนิยาย
6. หนังสือการ์ตูน การ์ตูนมีอิทธิพลกับเด็ก เพราะสามารถให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินตื่นเต้น เข้าใจเรื่องง่าย สามารถโน้มน้าวความสนใจเด็กได้ดี และโดยธรรมชาติเด็กชอบเลียนแบบจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว หนังสือการ์ตูนทำให้เด็กอ่านหนังสือแตกฉานได้แก่งคิด คิดสอนใจ และมีความรู้เรื่องราวต่าง ๆ
7. หนังสือนวนิยายสำหรับเด็ก เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ โดยใช้ตัวละครที่เป็นเด็ก มีการสนทนาโต้ตอบกัน มีการกำหนดฉากและสิ่งแวดล้อมเพื่อแสดงอุปนิสัยและพฤติกรรม

ของตัวละคร มีการสอดแทรกความคิดเห็นโดยผ่านตัวละคร เช่น นวนิยายเกี่ยวกับชีวิตจริง นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ผจญภัย การสืบสวนและจินตนาการ

8. หนังสืออ้างอิงสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่ช่วยในการเรียนและการค้นคว้า ตลอดจนช่วยตอบคำถามที่เด็กอยากรู้ เรื่องที่นำเสนอต้องเชื่อถือได้ การเรียบเรียงเนื้อหาสาระต่าง ๆ คำนึงถึงความสะดวกของเด็กเป็นสำคัญ เช่น มีการเรียงลำดับ มีดัชนีสำหรับค้นเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียด ให้ความสะดวกในการค้นคว้าเพิ่มเติมทั้งในเล่ม และจากเล่มอื่นที่เกี่ยวข้อง หนังสืออ้างอิงสำหรับเด็กมีหลายประเภท เช่น พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับชีวประวัติหนังสือที่ให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์

9. วารสารและหนังสือพิมพ์ เด็กควรได้มีโอกาสอ่านวารสารและหนังสือ เพื่อจะได้ทราบเหตุการณ์ความเป็นไปของทั่วโลก

นพวรรณ ศิริเวชกุล และปานบุญ ศิริเวชกุล (2546, น. 10) กล่าวถึง ประเภทของหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็กถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ บันเทิงคดี สารคดี ซึ่งเป็นการแบ่งอย่างกว้าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน แต่หากพิจารณาให้ละเอียดไปตามอายุของผู้อ่าน ประเภทของหนังสือนี้จะต้องมีความแตกต่างกันในเรื่องของเนื้อหาภาษา และการนำเสนอที่มีระดับความซับซ้อนของเรื่องจึงมีการแบ่งประเภทของหนังสือสำหรับเด็กไว้หลายลักษณะด้วยกัน โดยยึดวิธีการเขียนหรือรูปแบบของหนังสือและวัยของเด็กเป็นหลัก และหากยึดตามหลักการนี้จะแบ่งหนังสือสำหรับเด็กได้ 3 ประเภท คือ

1. หนังสือบันเทิงคดี คือหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เขียนได้ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งสามารถแบ่งได้อีกหลายรูปแบบ เช่น นิทาน นิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปลการ์ตูน เป็นต้น

2. หนังสือสารคดี คือหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในเรื่องต่าง ๆ รอบตัว แบ่งออกเป็นสารคดีทั่วไป สารคดีชีวประวัติ สารคดีท่องเที่ยว เป็นต้น

3. หนังสือภาพ คือหนังสือที่ใช้รูปภาพเป็นสื่อในการเรียนรู้ ซึ่งจัดทำขึ้นสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนจนถึงระดับประถมศึกษาตอนต้นที่ยังไม่สามารถอ่านคำมาก ๆ ได้

สมศรี รอดทอง (2547, น. 9) ได้แบ่งประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่ใช้รูปภาพอธิบายเรื่อง
2. หนังสือนิทานภาพ เป็นหนังสือที่ใช้ภาพประกอบเรื่อง
3. บทกลอนกล่อมเด็ก เป็นบทกลอนที่แต่งมาจากอารมณ์ของผู้เขียน

4. หนังสือสารคดีหรือความรู้ทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ ข้อเท็จจริงกับเด็กมีเนื้อหาในสาขาวิชาต่าง ๆ แต่ไม่ลึกซึ้งเกินไป

5. หนังสือนิทาน เช่น นิทานพื้นบ้าน นิทานไม่รู้จบ

6. หนังสือการ์ตูน

7. หนังสือนวนิยายสำหรับเด็ก มีองค์ประกอบเช่นเดียวกับผู้ใหญ่แต่ตัวละครอาจเป็นเด็ก

8. หนังสืออ้างอิงสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่ช่วยในการค้นคว้าและตอบคำถามในสิ่งที่เด็กอยากรู้

9. วารสารและหนังสือพิมพ์

จากการแบ่งประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะของการแบ่ง โดยอาจยึดตามวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย อายุของผู้อ่าน หรือประเภทของหนังสือ

6.2.6 รูปแบบของการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1) รูปแบบหนังสือ

รูปแบบหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนต้องคำนึงถึงลักษณะรูปเล่ม โดยออกแบบให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ลักษณะและรูปแบบของหนังสือนับว่ามีส่วนสำคัญที่จะชักจูงใจเด็ก ๆ เกิดความสนใจหรือไม่สนใจได้

ถวัลย์ มาศจรัส (2538, น. 47) กล่าวถึงรูปแบบการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า หนังสือโดยทั่วไป จะมีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า แต่หนังสือสำหรับเด็กที่เรียกว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน หนังสืออ่านเพิ่มเติม จะมีรูปแบบ 4 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. หนังสือ Die-cut เป็นหนังสือที่ตัดเป็นรูปต่าง ๆ เช่น วงกลม รูปดาว รูปรูปทรงเรขาคณิต เป็นต้น

2. หนังสือ Pop-up คือหนังสือสามมิติเมื่อเปิดหนังสือออกมาจะเป็นรูปต่าง ๆ ยื่นขยายออกมาจากหน้าหนังสือ เป็นภาพบ้านยื่นออกมามีประตูหน้าต่างที่เปิดได้ เป็นภาพสัตว์ลุกขึ้นนั่ง ยืน นอน ในต่างประเทศที่การพิมพ์ก้าวหน้า หนังสือประเภทนี้จะมีเสียงประกอบด้วย

3. หนังสือ Up right คือหนังสือแนวตั้งปกติ

4. หนังสือ Oblong เป็นหนังสือแนวนอนทั่ว ๆ ไป

รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่านมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีลักษณะที่เฉพาะตัว ในการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่านก็ควรเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับวัย เนื้อเรื่อง และประโยชน์จากการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน

2) ขนาดหนังสือ

จินตนา ไบกาซูยี (2534, น. 19) ได้อธิบายถึงขนาดของหนังสือที่นิยม คือ ขนาด 8 หน้ายก เท่ากับ 18.5 x 26 เซนติเมตร ขนาด 16 หน้ายก เท่ากับ 13 x 18.5 เซนติเมตร และ ขนาด 16 หน้ายกใหญ่ เท่ากับ 14.8 x 21 เซนติเมตร จำนวนหน้า และการจัดหน้าสำหรับเด็กเล็กก่อนอนุบาลประมาณ 5-10 หน้า เด็กชั้นประถมต้น (ป.1-ป.3) ประมาณ 16-30 หน้า เด็กชั้นประถมปลาย (ป.4-ป.6) ประมาณ 30-100 หน้า และเด็กวัยรุ่น 100-200 หน้า การจัดหน้าหนังสือควรมีความประณีต มีความสมดุล ภาพรวมบนหน้ากระดาษหนังสือต้องเหมาะสมทั้งขนาดของภาพขนาดของตัวอักษร ตัวหนังสือและภาพชัดเจน การจัดวางภาพ และเนื้อเรื่องสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ให้ภาพและเนื้อเรื่องอยู่คนละหน้า (ภาพอาจอยู่ด้านซ้าย เนื้อเรื่องอยู่ด้านขวา) ซึ่งที่เป็นที่นิยมให้ภาพและเนื้อเรื่องอยู่ในหน้าเดียวกัน (ภาพด้านบน เนื้อเรื่องอยู่ด้านล่าง) การจัดวางหน้าในแต่ละหน้าไม่จำเป็นต้องให้เหมือนกันทุกเล่มก็ได้

กุศยา แสงเดช และอุไร สุขรัตน์ (2545, น. 15) กล่าวถึงรูปเล่มที่ดีของหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า ขนาดของหนังสือส่งเสริมการอ่านควรกะทัดรัด ขนาดควรเหมาะสมมือเด็กในการหยิบและเปิดอ่าน เพราะถ้าหยิบอ่านไม่สะดวก เด็กจะไม่สนใจ

สรุปได้ว่าขนาดของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ควรมีขนาดที่เหมาะสม เหมาะกับการอ่านของเด็ก โดยอาจแบ่งเป็นขนาดตามแต่ละช่วงวัย มีรูปแบบขนาดที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่ามีวัตถุประสงค์ในการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างไร ให้คำนึงถึงขนาดที่เหมาะสมสำหรับเด็กมากที่สุด

3) ขนาดตัวอักษร และการเลือกใช้ตัวอักษร

กรมวิชาการ (2544, น. 29) ได้กำหนดขนาดตัวอักษรในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

ระดับก่อนวัยเรียนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้ตัวอักษรขนาด 30 พอยท์

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประมาณ 24 พอยท์

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ประมาณ 18-20 พอยท์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประมาณ 16 พอยท์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประมาณ 14 พอยท์

อรอนงค์ โชคสกุล (2544, น. 9) กล่าวถึงขนาดตัวอักษร และการเลือกใช้ตัวอักษรไว้ในประเด็นลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กว่า ในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กขนาด

ตัวอักษรที่จะใช้ในเนื้อเรื่องควรจะให้เหมาะสมกับวัยของเด็กเช่น เด็กวัยก่อนเรียนใช้ตัวอักษรโต ขนาด 24-30 พอยท์ (ประมาณ ½ เซนติเมตร) และตัวอักษรที่ใช้ไม่ควรเป็นตัวอักษรรวดลายควรเป็นตัวอักษรที่รูปร่างชัดเจน อ่านง่าย การเขียนอักษรแต่ละตัวถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เด็กวัยที่สูงขึ้นจะมีตัวขนาดลดลงได้ตามความเหมาะสม

รังสิมันต์ ฉิมรัศย์ (2550, น. 25-26) กล่าวถึงขนาดตัวอักษร และการเลือกใช้ตัวอักษรให้เหมาะสมกับวัยของเด็กว่า เด็กเล็กใช้ตัวหนังสือขนาด 34 พอยท์ เด็กประถมศึกษาใช้ตัวหนังสือขนาด 24 พอยท์ และเด็กโตใช้ตัวหนังสือขนาด 19 ½ พอยท์

ภัทรขวัญ ลาสงยาง (2561, น. 143) ได้กล่าวถึงการเลือกใช้ตัวอักษรว่า ตัวอักษรเป็นส่วนประกอบสำคัญของหนังสือ เพราะผู้แต่งใช้ตัวหนังสือในการถ่ายทอดความคิดไปยัง ผ่านหนังสือสำหรับเด็ก ต้องเลือกตัวอักษรหรือตัวพิมพ์ที่อ่านง่าย และดึงดูดความสนใจของเด็ก ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงรูปแบบ ขนาดช่องไฟ สีของตัวอักษร และขนาดของตัวอักษรจึงต้องเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน การเลือกใช้ตัวอักษรในหนังสือสำหรับเด็กมีหลักดังนี้

1. ตัวอักษรควรมีขนาดโต เส้นหนาพอเหมาะกับสายตาเด็ก
2. ตัวอักษรต้องเป็นแบบที่เหมาะสมทั้งส่วนสูงและความหนา
3. น้ำหนักของเส้นตัวอักษรต้องสม่ำเสมอ เส้นไม่ขาด มีหัวชัดเจน
4. ตัวอักษรแต่ละตัวจะต้องเรียงตัวติดกันได้ดีเมื่อสร้างคำ
5. ตัวอักษรต้องมีลักษณะสบายตา ไม่ควรใช้ตัวอักษรหรือตัวพิมพ์แบบ

ประคิษฐ์ เพราะนอกจากทำให้อ่านยากแล้ว เด็กอาจจดจำรูปแบบของตัวอักษรหรือตัวพิมพ์ลักษณะที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบตัวอักษรมาตรฐาน

สรุปการเลือกขนาดตัวอักษร และการเลือกใช้ตัวอักษร ได้ว่า ตัวอักษรควรมีขนาด 19 -30 พอยท์ ขึ้นอยู่กับช่วงวัยของผู้อ่าน ถ้าผู้อ่านอยู่ในวัยเด็กก็ใช้ตัวอักษรที่ใหญ่ และเมื่อวัยของเด็กโตขึ้นก็สามารถลดขนาดของตัวอักษรลงมาได้ และการเลือกใช้ตัวอักษรควรเป็นตัวอักษรที่ไม่มีลวดลาย เป็นไปตามแบบมาตรฐาน ทั้งนี้จะต้องอ่านง่าย และดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

4) ภาพประกอบ

กุศยา แสงเดช และอุไร สุขรัตน์ (2545, น. 14-15) กล่าวถึงภาพประกอบไว้ว่า ภาพมีความสำคัญมากที่ดึงดูดความสนใจให้เด็กอยากอ่าน ภาพช่วยปรุงแต่งหนังสือให้น่าอ่านเด็กเล็กสนใจที่จะเรียนรู้เรื่องราวจากภาพมากกว่าจากตัวหนังสือ ลักษณะของภาพประกอบที่ดี มีดังนี้

1. ชนิดของภาพ ภาพประกอบอาจเป็นภาพวาด ภาพร่าง (Sketch) ภาพแรเงาภาพลายเส้น ภาพตัดต่อและภาพถ่าย แต่เน้นว่าควรเป็นภาพวาดมากกว่าภาพถ่ายเพราะภาพวาด จะมีความสวยงามน่าสนใจก่อให้เกิดจินตนาการและสื่ออารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ

2. ลักษณะของภาพ ภาพจะต้องถูกต้อง ชัดเจน ประณีต สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาพมีชีวิตชีวา ภาพมีการเคลื่อนไหว เร้าอารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่านให้คล้อยตามไปกับคำบรรยาย ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความประทับใจ

3. ภาพควรเสนอความรู้สึกได้ดี

4. ภาพประกอบในหนังสือเด็กเล็กควรมีขนาดใหญ่และชัดเจน

5. ภาพที่ดีไม่ควรเป็นภาพที่แสดงความรู้สึกอันก้าวร้าว รุนแรง หรือมีลักษณะในทางโหดร้าย เพราะภาพเหล่านี้จะประทับอยู่ในความทรงจำของเด็ก

6. สีของภาพ ช่วยสร้างอารมณ์และเร้าความสนใจได้ดี การใช้สีในภาพประกอบควรคำนึงถึงอิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึก เด็กชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ ควรใช้ภาพที่มีสีหลายสีมากกว่าภาพที่มีสีเดียว สีสดใส ชัดเจน ไม่เลอะเลือน มีความกลมกลืน และแสดงความหมายตามธรรมชาติและความเป็นจริง

7. ขนาดของภาพ โดยทั่วไป เด็กจะชอบภาพที่ชัดเจน ดึงดูดความสนใจ ขนาดของภาพควรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาพต้องเร้าความสนใจให้ติดตามอ่านเนื้อเรื่อง ภาพต้องมีเหตุผล มีความต่อเนื่อง

วิริยะ สิริสิงหะ (2551, น. 27) ลักษณะของภาพที่เด็กชอบไว้ว่า มีผลการวิจัยในเรื่องนี้เกี่ยวกับความชอบและไม่ชอบของเด็กหลายประการคือ

1. เด็กชอบภาพที่มีลักษณะง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน อายุมากขึ้นก็จะชอบภาพซับซ้อนมากขึ้น

2. เด็กชอบภาพที่แสดงการกระทำและการผจญภัย

3. เด็กชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ

4. เด็กอายุ 8 ขวบ สนใจการ์ตูนประกอบวรรณคดีหรือนิทานมากที่สุด อายุ 9 ขวบ และ 10 ขวบ ชอบการ์ตูนตลกขำขันมากที่สุด

5. เด็กชอบเรื่องที่มีภาพประกอบมากกว่าเรื่องที่มีภาพประกอบน้อย ภาพใหญ่ เด็กจะชอบมากกว่าภาพเล็ก ชอบภาพตรงกับข้อความมากกว่าภาพที่ไม่ตรงกับข้อความ

6. ภาพสีน้ำช่วยให้เกิดจินตนาการมากกว่าภาพที่ใช้สีชนิดอื่น

7. เด็กชายและเด็กหญิงอ่านหนังสือเก่งหรือไม่เก่ง ชอบภาพลักษณะเดียวกัน

8. เด็กสนใจภาพที่อยู่ข้างขวามากกว่าภาพข้างซ้าย

จากการศึกษาภาพประกอบ สรุปได้ว่า ในการสร้างภาพประกอบ หนังสือจะต้องคำนึงถึงขนาดของภาพ สีเส้นของภาพ ลักษณะของภาพก็จะต้องมีขนาดใหญ่ จะต้องเป็นภาพที่ก่อให้เกิดจินตนาการ และไม่ใช้ภาพที่สะท้อนความรุนแรง ภาพจะต้องมีความชัดเจน ดึงดูด ความสนใจของผู้อ่าน และเด็กจะสนใจภาพที่อยู่ทางขวามากกว่าภาพที่อยู่ทางซ้าย และควรเป็นภาพที่ไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่าย เหมาะสมเข้ากับวัยของเด็ก ผู้ศึกษาจึงได้สร้างภาพประกอบให้มีความชัดเจนและจัดภาพให้อยู่หน้าเดียวกันกับเนื้อเรื่อง

6.2.7 หลักการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

จินตนา ไบกาซูยี (2542, น. 185-186) กล่าวว่า การเขียนเรื่องถือเป็นหัวใจ สำคัญของการสร้างเรื่องซึ่งเรื่องจะต้องเด่น อ่านสนุก น่าสนใจจึงจะทำให้ผู้อ่านประทับใจใน หนังสือ ถึงแม้ว่าหนังสือจะมีรูปเล่มสวยงามสักปานใดก็ตาม ดังนั้น ในการเขียนเรื่องควรมีหลักการ เขียนที่ดี ได้ให้ข้อเสนอแนะในการเขียนเรื่อง ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะเขียนรูปแบบใด โดยเน้นความบันเทิง หรือสาระความรู้หรือคติสอนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งกำหนดให้แน่นอนและบันทึกไว้
2. วางแก่นเรื่องอย่างชัดเจนเพียงเรื่องเดียว กำหนดแนวคิดของเรื่องที่ต้องการจะปลูกฝังให้ผู้อ่านเกิดความคิดตามจุดประสงค์ที่วางไว้
3. สร้างโครงเรื่อง กำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะเขียนไว้อย่าง สอดคล้องและเป็นเอกภาพจะทำให้ทราบว่าหนังสือเด็กเรื่องนี้มีแก่นเรื่องอย่างไร ผูกเป็นเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนให้มีเหตุการณ์น่าสนใจ ตื่นเต้น โดยมีบทนำเรื่อง ตอนกลางเรื่องและตอนจบ ทั้งนี้ เหตุการณ์ต่าง ๆ จะต้องกำหนดจุดที่เร้าที่สุด หรือเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้น ซึ่งเป็นจุดสุดยอดของเรื่อง จะคลี่คลาย ปัญหาทุกอย่างอันนำไปสู่ตอนจบ
4. เนื้อเรื่องย่อ คือการเขียนเรื่องย่อ ๆ ของเรื่องที่จะเขียนทำให้ผู้อ่านทราบ ได้ว่าเนื้อเรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรซึ่งจะละเอียดกว่าโครงเรื่องเป็นการเขียนบทนำหรือ การขึ้นต้น เรื่อง การดำเนินเรื่อง ตอนกลาง และตอนจบอย่างละเอียด เป็นการนำโครงเรื่องที่วางไว้มา เขียนขยายความให้ได้รายละเอียดจนเป็นเรื่องที่สมบูรณ์
5. เขียนบท คือการนำเรื่องที่ได้จากโครงเรื่องมาเขียนในขั้นตอนเนื้อเรื่อง และรูปภาพสร้างตัวละคร และอุปนิสัยให้ชัดเจนโดยเฉพาะตัวละครตัวเอก เช่น การกำหนดอายุ รูปร่าง นิสัย เป็นต้น

6. สร้างรายละเอียดจากซึ่งได้แก่ บ้าน สถานที่ ถนนหนทาง บริเวณที่เรื่องราวเกิดขึ้น กำหนดยุคสมัย ระยะเวลาและฤดูกาลให้ถูกต้อง รวมทั้งเสื้อผ้าที่ตัวละครแต่งให้ถูกต้องตามยุคตามสมัยเพราะเรื่องสำหรับเด็กส่วนใหญ่ใช้ภาพแสดงรายละเอียดข้อปลีกย่อยเหล่านี้

7. ทบทวนดูว่าโครงเรื่องยังสนุกเป็นที่น่าสนใจแก่ผู้เขียนหรือไม่แล้วนำไปเล่าให้เด็ก 2-3 คน เพื่อดูว่าเด็กสนุกในการฟังหรือไม่

8. ตรวจสอบดูว่าแก่นเรื่องที่แทรกพรรณนาหรือคุณธรรมตามที่กำหนดไว้ยังคงอยู่ในเรื่องชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจหรือไม่ มีลักษณะแอบแฝงอยู่ในเรื่องอย่างแนบเนียนแยกออกเป็นคำสอนชัดเจนต่างหากจนดูเป็นคำสอนในตอนจบหรือไม่ปรับปรุงแก้ไขให้ดี

9. ตรวจสอบดูว่าเรื่องมีการเคลื่อนไหวหรือไม่ ตัวละครสำคัญเป็นผู้ดำเนินเรื่องอย่างไรหรือไม่น่าสนใจ เหตุการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องรับกันดี มีเหตุผลดีหรือไม่

10. กำหนดความยาวของเรื่องจะได้ประมาณกี่หน้า

กุศยา แสงเดช และอุไร สุวรรณ์ (2545, น. 18-21) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ว่า วิธีการเขียนเรื่องเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้เรื่องที่เขียนขึ้นมาได้น่าอ่าน ถึงแม้ว่าเรื่องนั้นจะมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ แต่ถ้าไม่มีวิธีการเขียน เนื้อเรื่องคืออย่างไรก็ตามจะไม่เร้าความสนใจให้เด็กติดตามอ่านจนจบได้ ซึ่งวิธีการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านมีดังนี้

1. การเลือกเรื่องที่จะเขียน ควรเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของเด็ก เรื่องที่มีลักษณะที่กระตุ้นความสนใจ และสร้างความกระตือรือร้นให้เด็กหรือผู้อ่าน อีกทั้งเรื่องควรเหมาะสมกับอายุสมองของผู้อ่าน ซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มอายุสมอง 2-7 ปี หลีกเลียงการลงโทษ ตัวเล็กต้องชนะตัวใหญ่
- 2) กลุ่มอายุสมอง 7-10 ปี แสวงหารางวัล ทำดีต้องได้ดี
- 3) กลุ่มอายุสมอง 10-13 ปี ทำตามสังคม ชอบเรื่องคนดี คนเด่น คนสำคัญ
- 4) กลุ่มอายุสมอง 13-16 ปี นิยมอุดมคติ ชอบเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 5) กลุ่มอายุสมอง 16-25 ปี ชอบนิยายเพื่อฝัน เรื่องที่ต่อสู้อุปสรรคแล้ว

ตอนจบพบความสมหวัง

6) กลุ่มอายุสมองเกิน 25 ปี ขึ้นไป ยึดตามคติสากล มีเหตุผล ชอบเรื่องสมจริง

2. การตั้งชื่อเรื่อง ต้องตั้งชื่อเรื่องให้สะดุดตา สะดุดใจ เร้าความสนใจ และมีความหมายในตัวเองชื่อเรื่องต้องไม่ซ้ำชัดเจนเกินไป เช่น โทษของการลักขโมย ทำให้ชื่อเรื่องขาดความน่าสนใจ

3. ตัวละคร ต้องให้สมจริง สมวัยของเด็ก เด็กชอบตัวละครที่เป็นสัตว์พูดได้ สิ่งที่ไม่มีชีวิตไม่ควรแต่งให้พูดได้ ต้องปูพื้นตัวละครให้ผู้อ่านรู้จักก่อนดำเนินเรื่อง ถ้าจะเขียนตัวละครให้สัตว์พูดได้ ต้องศึกษาอุปนิสัยธรรมชาติของสัตว์นั้น ๆ ด้วย อย่าเขียนผิดธรรมชาติ ตัวละครต้องมีชีวิตชีวา ถ้าตัวละครมีการสนทนากัน อย่าสั่งให้การสนทนานั้นยาวเกินไป ชื่อของตัวละครอย่าให้มีอักษรเดียวกันมาก จะทำให้เด็กสับสนระหว่างตัวดีกับตัวร้าย และอย่าตั้งชื่อด้วยศัพท์ยาก ๆ

4. ฉาก ควรเหมาะกับเนื้อเรื่อง ควรมีการบรรยายฉากบ้างเพื่อให้เด็กเข้าใจ ถ้าเป็นการเชื่อมต่อฉากต้องใช้ความต่อเนื่องกันอย่างมีศิลปะ

5. เนื้อเรื่องต้องมีเป้าหมายแน่นอน เนื้อเรื่องอิงหลักสูตรและถูกต้องตามหลักจิตวิทยา เนื้อเรื่องไม่เป็นพาเป็นภัยแก่เด็ก เนื้อเรื่องต้องกะทัดรัด ไม่เยิ่นเย้อ การดำเนินเรื่องลื่นไหล และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ มีแก่นเรื่องชัดเจนเพียงอย่างเดียวใน 1 เรื่อง โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีเหตุผล โดยเฉพาะถ้าแต่งเป็นนิทานต้องให้สมเหตุสมผล แทรกคุณธรรม อย่าสอนให้มั่งงาย ขี้ขลาด คดโกง โกหก เนื้อเรื่องควรสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ควรเป็นความคิดสร้างสรรค์ของผู้แต่งอย่าลอกเลียนแบบใคร ถ้าเป็นเหตุเป็นผลต่อเนื่องกันต้องเป็นแต่ละเหตุแต่ละผลไม่ปะปนกัน ต้องมีจุดเริ่มต้นอย่าให้จืดชืด ต้องแต่งให้สนองความต้องการของเด็ก

6. ภาษาที่ใช้ ในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาที่ใช้มีทั้งภาษาร้อยแก้วและภาษาร้อยกรอง ซึ่งทั้งสองชนิดนี้มีเทคนิคการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1) ภาษาที่ใช้ในการเขียนร้อยแก้ว

- (1) ใช้ภาษาง่าย ๆ สุภาพ สะดวกแก่การเข้าใจ
- (2) ระดับความยากง่ายของภาษาต้องให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของเด็ก
- (3) ตัวสะกด การันต์ ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทย
- (4) ใช้ คำพูดชัดเจน ไม่ควร ใช้ภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ
- (5) กระสวนประโยคต้องชัดเจนตามหลักเกณฑ์ของภาษาไทย แต่ถ้าหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นภาษาต่างประเทศ คำและประโยคต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษานั้น ๆ
- (6) ใช้ภาษาให้สื่ออารมณ์บ้าง
- (7) การเขียนสารคดีต้องเขียนให้สนุก อย่าเขียนให้เหมือนเรียงความ
- (8) ถ้าเป็นคำถามคำตอบ ต้องให้ถามต่อกันอย่างสมเหตุสมผลและสมวัย
- (9) ควรหลีกเลี่ยงตัวเลขที่แสดงราคาสิ่งของ เพราะอาจเปลี่ยนแปลงได้
- (10) ประโยคควรเขียนไว้ให้สั้นๆ เน้นความสนใจ อย่าเยิ่นเย้อ

(11) ควรใช้ประโยคง่าย ๆ เป็นธรรมชาติ และควรเป็นประโยคที่ประธานเป็นผู้กระทำกริยาโดยตรงแล้วตามด้วยกรรม เช่น ประโยค “แมวกินปลา” อย่าใช้ประโยค “ปลาถูกแมวกิน” เป็นต้น

(12) ไม่ควรใช้คำว่า “กล่าวว่ บอกว่ พูคว่” ในบทเจรจา

(13) อย่าใช้คำแสดง

(14) อย่าใช้คำซ้ำบ่อย ๆ

(15) ไม่ควรใช้คำที่แสดงความไม่แน่นอน เช่น “ดูเหมือน อาจจะ คล้าย ๆ”

เพราะจะทำให้เด็กเกิดความงุนงง สงสัย ไม่แน่ใจ

(16) จำนวนคำในแต่ละประโยคไม่ควรยาวเกินไป

2) ภาษาที่ใช้ในการเขียนร้อยกรอง

(1) ใช้คำง่าย คำพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ และคำที่มีความถี่ในการใช้สูง ส่วนเป็นคำที่ควรนำมาใช้แต่งบทร้อยกรองสำหรับเด็ก เพราะจะช่วยทำให้เด็กเข้าใจความหมายในทันที

(2) ความหมายเด่น หมายถึงทั้งความหมายของคำและความหมายของเนื้อความของบทร้อยกรอง ร้อยกรองแต่ละบทควรใช้คำที่มีความหมายเด่นชัด เข้าใจได้ทันที ควรเรียงลำดับเป็นเนื้อความที่เข้าใจง่าย ไม่สับสน

(3) เล่นเสียงหลากหลาย หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ หลากเสียงสลับกัน และจังหวะในการออกเสียงด้วย เพื่อให้บทร้อยกรองมีเสียงไพเราะ และมีจังหวะชวนสนุกสนาน

(4) ฝากข้อคิด บทร้อยกรองบางบทอาจฝากข้อคิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มีคุณค่าทางใจแก่เด็กได้

(5) จูงใจเพลิน คือการทำให้เด็กเกิดความบันเทิงว่าเรใจ หรือเพลิดเพลินด้วยการอ่านบทร้อยกรองสิ่งที่ควรคำนึงถึงอีก 2 สิ่งในการเขียนบทร้อยกรอง คือ

ก. สัมผัส ควรหลีกเลี่ยงคำสัมผัสซ้ำ เพราะจะทำให้ไม่ไพเราะ และถ้าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกันจะต้องมีสัมผัสระหว่างบทด้วย

ข. รูปแบบ ต้องคงเอกลักษณ์ให้เหมือนกันตลอดเล่ม

7. ภาพประกอบ เนื่องจากหนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสือสำหรับเด็กจึงต้องมีภาพประกอบมากกว่าหนังสือธรรมดา ภาพประกอบจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เร้าความสนใจ ให้เด็กติดตามอ่านเนื้อเรื่อง การใช้ภาพประกอบต้องมีเหตุผล จะใช้ภาพประกอบต่อเมื่อต้องการอธิบายเรื่องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ภาพประกอบสามารถอธิบายเรื่องได้ดีกว่าหนังสือ โดยเฉพาะภาพหน้าปกจะดึงดูด

ความสนใจให้เด็กหยิบอ่านและติดตามเนื้อหาภายในเล่มอย่างดี ดังนั้นผู้เขียนควรจะทราบว่าเด็กชอบภาพชนิดใด เมื่อเขียนหนังสือจะได้วาดภาพประกอบจะได้ถูกใจเด็ก

จากการศึกษาแนวทางการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ว่าในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านจะต้องกำหนดจุดประสงค์อย่างชัดเจน และต้องวางแผนเรื่อง มีการสร้างโครงเรื่องที่กำหนดเนื้อหาได้อย่างชัดเจน ในการเขียนจะต้องมีวิธีการเขียนที่น่าอ่าน ต้องเลือกเรื่องให้เหมาะสมกับวัย และอายุสมองของผู้อ่าน นอกจากนี้ยังต้องมีการตั้งชื่อเรื่องให้ดึงดูดใจ ตัวละครจะต้องเป็นไปตามธรรมชาติ เนื้อเรื่องก็จะตรงกับโครงเรื่องที่วางไว้ และมีฉาก ภาพประกอบที่เร้าความสนใจ และการใช้ภาษาที่จะต้องไม่ผิด

6.2.8 ขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

รังสิมันตุ์ ฉิมรักษ์ (2550, น. 22-24) แนะนำขั้นตอนในการเขียนง่าย ๆ ไว้ 3 ขั้นตอน ซึ่งมีสาระโดยสรุป ดังนี้

ขั้นที่ 1

1. ตั้งเป้าหมายในการเขียนให้ชัดเจนว่าจะเขียนในรูปแบบใด นิทาน นิยาย สารคดี เรื่องสั้น หรือวรรณกรรมเยาวชน ฯลฯ โดยจะเน้นความบันเทิงหรือสาระความรู้ พร้อมคติสอนใจอะไรแก่เด็ก

2. แนวคิดของเรื่อง (แก่นของเรื่อง) ต้องกำหนดชัดเจนและควรมีเพียงแนวคิดเดียว ไม่ควรมีหลายแนวคิด เพราะจะทำให้เรื่องที่เขียนขาดเอกภาพ

3. เขียนโครงเรื่องไว้คร่าว ๆว่าจะเปิดเรื่องอย่างไร ตอนกลางของเรื่องจะเขียนอย่างไร ตอนปิดเรื่องจะปิดอย่างไร ต้องกำหนดจุดสุดยอดของเรื่อง การคลี่คลายปัญหาเพื่อนำไปสู่การจบเรื่องให้ดี

4. เขียนโครงเรื่องย่อ ๆ ลงกระดาษ ทบทวนดูว่าลงตัวหรือไม่

5. กำหนดวิธีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และการจบเรื่องอย่างละเอียด

ทบทวนดูจนกว่าจะพอใจ

6. สร้างตัวละครให้ชัดเจนว่าแต่ละตัวบุคลิกภาพอย่างไร อายุเท่าไร รูปร่างนิสัยใจคอเป็นอย่างไร เป็นต้น

7. กำหนดฉากในเรื่องให้ชัดเจนว่าจะใช้สถานที่ใด เรื่องราวเกิดขึ้นสมัยไหน

8. ทบทวนโครงเรื่องให้ถูกใจแล้วลองนำไปเล่าให้เด็กฟังเพื่อทดสอบดูว่าเด็กสนุกกับการฟังหรือไม่

9. ทบทวนว่าแนวคิดของเรื่อง พรรคนะ หรือคุณธรรม กำหนดไว้ครบถ้วนชัดเจนหรือไม่ แทรกไว้อย่างแนบเนียนหรือไม่ แล้วปรับปรุงให้สมบูรณ์

10. สํารวจโครงเรื่องว่าดีหรือไม่ ตัวละครเอกคํานึงเรื่องราบรินหรือไม่ เนื้อเรื่องมีเอกภาพ มีเหตุมีผลหรือไม่

11. กำหนดความยาวของเรื่องว่าจะใช้จำนวนกี่หน้า

ขั้นที่ 2

1. ลงมือเขียนตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยละเอียด แล้วตั้งชื่อเรื่อง

2. ทบทวนว่าชื่อเรื่องเหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่ น่าสนใจหรือไม่

ปัญหา ของตัวละครได้รับการแก้ไขอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ สนุกเร้าใจหรือไม่ สำนวนภาษาที่ตัวละครใช้ เหมาะกับวัยและสถานะของตัวละครหรือไม่ บทสนทนา เหตุการณ์มากเกินความจำเป็นหรือไม่ เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องหรือเปล่า ต้องทบทวนให้ดีและปรับปรุงแก้ไข

3. เมื่อเขียนเสร็จให้เก็บไว้ระยะหนึ่งแล้วนำมาอ่านดูใหม่เพื่อหา

ข้อบกพร่องแก้ไขจนพอใจแล้วนำไปให้เด็ก ๆ อ่านคว่าเด็กเข้าใจหรือไม่ ชอบหรือไม่ เข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อหรือไม่ ปรับปรุงจนพอใจอีกครั้ง

ขั้นที่ 3

1. ทบทวนเรื่องที่เขียนอีกครั้งหนึ่งเพื่อดูสำนวนภาษาและความเป็น เอกภาพของเรื่อง

2. ลงมือเขียนหรือพิมพ์ต้นฉบับ

3. ถ้าต้นฉบับเป็นหนังสือการ์ตูน ต้องจัดทำเป็นบทสคริปต์ละคร มีคำพูดโต้ตอบ และคำบรรยายเรื่อง จัดภาพคร่าว ๆ ให้เหมาะสมกับคำบรรยายและบทสนทนา

4. ถ้าต้นฉบับเป็นหนังสือภาพของเด็กก่อนเรียน หรือหนังสือสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งมีภาพประกอบทุกหน้าควรจัดทำต้นฉบับจำลอง กำหนดเนื้อเรื่องเลขหน้า และภาพอย่างหยาบ ๆ ลงในหน้ากระดาษให้ได้สัดส่วน หรือหากวาดภาพไม่ได้เขียนเนื้อเรื่องแล้วเว้น ที่สำหรับผู้อวดภาพประกอบ

5. อ่านทบทวนต้นฉบับเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อดูความถูกต้องเรียบร้อย

โดยเฉพาะตัวละคร วรรคตอน

6. จัดส่งต้นฉบับให้บรรณาธิการเพื่อจัดทำภาพประกอบ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, น. 12-21) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยศึกษาจากหนังสือวิชาการประกวด ศึกษาจากผลงานของนักเขียนต่าง ๆ เข้าฟังการอบรมเกี่ยวกับการสร้างหนังสือเด็ก

2. เลือกเนื้อหา อาจนำมาใช้ได้หลายทาง เช่น นำเรื่องมาจากหลักสูตร ประถมศึกษา หรือนำเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสามารถหาได้จากการศึกษา ความสนใจ และความต้องการของเด็กวัยต่าง ๆ

3. เขียนโครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องจะครอบคลุมถึงจำนวนหน้า จำนวนหัวข้อเรื่อง ความยาวสั้นของแต่ละหัวข้อเรื่องของย่อหน้า เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดรูปเล่มและการจัดวางหน้าให้เหมาะสมกับภาพประกอบ โครงเรื่องควรจัดหน้าย่อ ๆ ให้เห็นชัดทั้งเรื่องโดยเริ่มที่วางจุดหมาย หรือแก่น (Theme) ของเรื่องก่อน เมื่อได้แก่นของเรื่องแล้วจึงคิดหรือผูกเป็นโครงเรื่อง

4. เขียนบท (Script) เป็นการทำเรื่องที่ได้จากโครงเรื่องหรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอกขั้นตอนของเรื่องและรูปภาพ โดยการบอกแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่หน้าปกใบรองปก หน้าปกในจนถึงหน้าสุดท้าย การเขียนบทสคริปต์จะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่มของหนังสือไว้ว่า หนังสือเรื่องนี้แต่ละหน้าจะมีอะไรบ้างคำบรรยายอะไรบ้างและมีกี่หน้า

5. การทำดัมมี่ (dummy) การทำหนังสือจำลองของหนังสือขึ้นมาอาจจะทำเป็นรูปเล่มเล็ก ๆ ก็ได้และนำรายละเอียดของบทสคริปต์ที่เขียนขึ้นมา เขียนและวาดรูปลงไปที่ดัมมี่ตั้งแต่ปกจนไปถึงหน้าสุดท้าย การเขียนบทสคริปต์จะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพ และรูปเล่มของหนังสือได้ว่า หนังสือเรื่องนี้แต่ละหน้าจะมีอะไรบ้างคำบรรยายอะไรบ้างและมีกี่หน้า

6. การทำรูปเล่ม (Format) หมายถึง ลักษณะรูปร่าง ขนาดกระดาษ ขนาดของตัวหนังสือ หรือการพิมพ์ ลักษณะและขนาดของรูปร่างควรมีขนาดพอเหมาะหยิบถือได้สะดวก ความหนาของหนังสือขึ้นอยู่กับระดับของผู้อ่าน หนังสือที่มีเนื้อหายาวมากควรแบ่งออกเป็นหลายเล่ม โดยจบเป็นตอน ๆ แต่ละตอนจบในตัวเอง ขนาดของเล่มถือเอาความกะทัดรัดเปิดง่ายเป็นเกณฑ์ รูปเล่มที่นิยมในการสร้างหนังสือ คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน

7. การตั้งชื่อเรื่อง การตั้งชื่อก่อนหรือหลังการเขียนก็ได้ แต่ควรจะให้ความสนใจ ใฝ่ใจ มีความแปลกใหม่ ทำให้เขาได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร รู้จักถ้อยคำสำนวนที่เด็กคิดใจ และเกิดภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจพิจารณาจากตัวเอกของเรื่อง จำนวนตัวละคร ชื่อสัตว์ ชื่อสถานที่ หรือลักษณะรูปร่างของหนังสือ

จินตนา ไบกาชุยี (2542, น. 51-54) ได้แนะนำขั้นตอนการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กไว้ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นวางแผนการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก

1. สํารวจแรงบันดาลใจในการเขียนว่ามีความประสงค์จะเขียนหนังสือสำหรับเด็กเพื่ออะไร
  2. ศึกษาลักษณะหนังสือสำหรับเด็กในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้
    - 2.1 มีวัตถุประสงค์หรือแก่นเรื่องที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน ไม่ยากเกินวัยเพียงหนึ่งเรื่อง
    - 2.2 มีเนื้อหาเหมาะสมตามวัย ระดับชั้น ความสนใจภูมิหลังของผู้อ่าน
    - 2.3 มีสำนวนภาษาซึ่งยากง่ายหรือมีประโยค คำ ที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้อ่าน
    - 2.4 มีแนวการเขียนเหมาะสมกับเนื้อหาและประเภทของหนังสือ
    - 2.5 มีโครงเรื่องที่สนุกชวนให้ติดตามอ่าน
    - 2.6 มีรูปเล่มที่เหมาะสม มีภาพประกอบ มีการจัดหน้าที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน
    - 2.7 มีความสอดคล้องกับจิตวิทยาในการอ่านของเด็กตามระดับวัย
  3. กำหนดองค์ประกอบในการเขียน ซึ่งสิ่งที่จะต้องกำหนดมีดังนี้
    - 3.1 กำหนดประเภทของหนังสือ เลือกประเภทที่ตนมีความถนัดมากที่สุด ประเภทหนังสือที่นิยมเขียนให้เด็กอ่าน เช่น สารคดี บันเทิงคดี นิทาน ร้อยกรอง การ์ตูน หนังสือภาพ เป็นต้น
      - 3.2 กำหนดผู้อ่านเลือกกลุ่มผู้อ่านว่าจะเขียนเรื่องให้เด็กกลุ่มใดอ่าน
        - 3.2.1 วัยอนุบาล (อ่านไม่ได้ ดูได้แต่ภาพ และฟังเรื่อง)
        - 3.2.2 วัยประถมต้น (อ่านออกแต่ไม่คล่อง)
        - 3.2.3 วัยประถมปลาย (อ่านเป็น อ่านได้คล่อง)
        - 3.2.4 วัยรุ่นตอนต้น – มัธยมต้น (อ่านเก่ง อ่านได้ธรรมดา)
        - 3.2.5 วัยรุ่นตอนปลาย – มัธยมปลาย (เลือกอ่านตามปรารถนา)
      - 3.3 กำหนดหัวข้อเรื่อง / เนื้อหา เลือกหาหัวข้อเรื่องหรือเนื้อหาของเรื่อง ที่จะนำมาเขียน มีข้อพิจารณาจาก
        - 3.3.1 หลักสูตรทุกระดับในกลุ่มวิชาต่าง ๆ
        - 3.3.2 ชุมชนรอบตัว ปัญหาใกล้ตัว สังคมบ้านเมือง ชุมชน สิ่งรอบตัวเด็ก
        - 3.3.3 ความสนใจในการอ่านของเด็กตามวัย ความนิยมในท้องถิ่น
      - 3.4 ศึกษาข้อมูลของหัวเรื่องหรือเนื้อหา และอ่านหนังสือที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.4.1 กำหนดข้อมูล เตรียมหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร พงศาวดาร รายงานการวิจัย ฯลฯ

3.4.2 ตำราหนังสือที่มีเนื้อหานั้น หรือในแนวนั้นที่มีอยู่ในห้องตลาด ในห้องสมุด

3.4.3 ศึกษาหนังสือสำหรับเด็ก หรือหนังสือที่ชนะการประกวด

3.5 วางจุดประสงค์ หรือแก่นเรื่อง หรือแนวคิดหลักของเรื่อง โดยเน้นให้มีลักษณะ ดังนี้

3.5.1 มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ

3.5.2 มีแก่นเรื่องเพียงแก่นเดียว หรือถ้ามีหลายเรื่องควรเกี่ยวข้องเชื่อมต่อกัน เป็นเรื่องเดียวกัน

3.6 วางโครงสร้าง เนื้อหาหรือโครงเรื่อง (Plot) โครงสร้างของหนังสือแนวสารคดี และหนังสือบันเทิงคดีมีความแตกต่างกันจึงต้องทำให้ถูกต้อง

3.6.1 หนังสือสารคดี ทำขอบข่ายหรือโครงสร้างของเนื้อหาที่จะเขียนโดยกำหนดเป็นหัวข้อเรื่อง หัวข้อเรื่องรอง บทนำเรื่อง บทเนื้อเรื่อง และบทสรุปหรือบทท้ายเรื่อง

3.6.2 หนังสือบันเทิงคดีสร้างโครงเรื่อง (Plot) ของเรื่องที่จะเขียนโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง (Story Mapping) ดังนี้

โครงเรื่องหนังสือบันเทิงคดี

(หนังสือส่งเสริมการอ่าน นิทาน นิยาย เรื่องสั้นสำหรับเด็ก)

ตอนต้นเรื่อง

เปิดฉาก

แนะนำตัวละคร

ปัญหาตัวละคร

ตอนกลางของเรื่อง

ปัญหาของตัวละครส่งผลกระทบให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้นหลายเรื่อง (เน้นแก่นเรื่อง)

ตอนปลายเรื่อง

แก้ไขปัญหา

นำไปสู่ตอนจบอย่างสร้างสรรค์

มีจุดสะเทือนใจ / จุดตื่นเต้น โดยเน้นเหตุการณ์ที่เคลื่อนไหว

3.7 เลือกแนวการเขียน กำหนดแนวการเขียน หรือกลวิธีในการเขียนเรื่องทั้งแนวนอน เติงคดีเพื่อสร้างสรรค์จรรโลงใจ หรือสารคดี เพื่อนำเสนอเนื้อหารายละเอียด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.7.1 แนวสารคดี เน้นการให้ความรู้และความคิด ใช้แนวการเขียนแบบ

- อรรถาธิบายโวหาร (อธิบายความ)
- บรรยายโวหาร
- พรรณนาโวหาร
- ความเรียงร้อยแก้ว
- คำสัมภาษณ์ บทสนทนาของตัวละคร

3.7.2 แนวนวน เติงคดี เน้นการให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและสอดแทรกคติเตือนใจ เหมาะสมกับประเภทหนังสือ ดังนี้

- นิทาน นิทานพื้นเมือง ตำนาน เรื่องเล่าต่อกันมา
- นิยาย นวนิยาย เรื่องสั้นสมัยใหม่ บทละครพูด โดยใช้รูปแบบ

วรรณศิลป์

- นิยายวิทยาศาสตร์

3.8 เลือกสรรสำหรับหนังสือบันเทิงคดี รสนิยมที่ใช้ในการเขียนเรื่องสำหรับเด็ก เช่น อัจฉารายา รังแก กลั่นแกล้ง โศกเศร้า สะเทือนใจ ร้องไห้ตลกขบขัน หัวเราะ ลีกลับ สนุกเพลิดเพลิน ตื่นเต้น หวาดเสียว รักกระจุกกระจิม เสียสละ กล้าหาญ ให้อภัย ภูมิใจ อดทน โหดเหี้ยม ฆ่าฟัน เป็นต้น

3.9 กำหนดวรรณศิลป์อื่น ๆ ในการเขียนเรื่องแนวนอน เติงคดี ซึ่งจะต้องกำหนดองค์ประกอบของวรรณศิลป์ เช่น ตัวละคร บทสนทนา ฉาก

3.10 ตั้งชื่อเรื่อง เป็นเรื่องที่สำคัญมากในการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก โดยเฉพาะเรื่องแนวนอน เติงคดีจะต้องให้สั้นกะทัดรัด สัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง สะดุดตา

3.11 กำหนดความยากง่ายของภาษา หรือสำนวนที่ใช้เขียนเรื่องต้องกำหนดความยากง่ายของภาษาที่จะใช้เขียน โดยพิจารณาจากกลุ่มผู้อ่าน

3.12 ออกแบบหนังสือ ควรกำหนดรูปลักษณะของหนังสือที่จะเขียน (ไว้ใจ) ล่วงหน้า โดยกำหนดเรื่องต่อไปนี้เป็น ขนากรูปเล่ม ส่วนหน้า ส่วนกลาง และส่วนท้ายของหนังสือ ภาพประกอบในเรื่องและภาพปก จำนวนหน้าทั้งหมด

ชั้นลงมือการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก

หลังจากได้วางแผนการจัดทำไว้เรียบร้อยแล้ว ถึงชั้นลงมือการจัดทำหนังสือ โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นแรก

1.1 เขียนประเภทหนังสือให้ชัดเจนว่าจะเขียนรูปแบบใด นิทาน นิยายร่วมสมัย เรื่องสั้น ฯลฯ โดยเน้นความบันเทิงหรือสาระความรู้ หรือคติสอนใจ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง กำหนดให้แน่นอนและบันทึกไว้

1.2 เขียนแก่นเรื่อง (Theme) อย่างชัดเจนเพียงเรื่องเดียว สำหรับหนังสือแนวบันเทิงคดี และเขียนวัตถุประสงค์หรือแนวคิดหลักของเรื่องของหนังสือสารคดี

1.3 เขียนโครงสร้างเนื้อหาสำหรับหนังสือแนวสารคดี หรือหนังสือแนววิชาการ

1.4 เขียนโครงเรื่อง (Plot) อย่างคร่าว ๆ สำหรับหนังสือบันเทิงคดี โดยมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจในตอนต้นเรื่อง ตอนกลางเรื่อง และตอนปลายเรื่อง

1.5 เขียนโครงเรื่องย่อ ๆ ลงในกระดาษ อ่านทบทวนดูโครงเรื่อง ให้ถูกใจ ผู้เขียนกำหนดวิธีการเขียน บทนำเรื่อง หรือการขึ้นต้นเรื่อง การดำเนินเรื่อง ตอนกลางและตอนปลายของเรื่องซึ่งนำไปสู่ตอนจบอย่างละเอียด โดยดูว่าสนองความพอใจของผู้เขียนหรือไม่

1.6 สร้างตัวละครและอุปนิสัยให้ชัดเจน โดยเฉพาะตัวละครเอก

1.7 สร้างรายละเอียดของฉาก ซึ่งได้แก่ บ้าน สถานที่ ถนนหนทาง บริเวณเรื่องราวที่เกิดขึ้น ระยะเวลา และฤดูกาล รวมทั้งเสื้อผ้าที่ตัวละครแต่งให้ถูกต้องตามยุคสมัยด้วย

1.8 ทบทวนดูว่าโครงเรื่องสนุกเป็นที่น่าสนใจหรือไม่แล้วนำไปเล่า ให้เด็ก 2-3 คนฟัง เพื่อดูว่าเด็กสนุกในการฟังหรือไม่

1.9 ตรวจสอบดูว่าแก่นเรื่องที่แทรก หรือพรรณนะ หรือคุณธรรม ตามที่กำหนดไว้ยังคงอยู่ในโครงเรื่องอย่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจหรือไม่

1.10 สืบหาว่าโครงเรื่องมีการเคลื่อนไหวดีหรือไม่ ตัวละครสำคัญเป็นผู้ดำเนินเรื่องอย่างไรหรือไม่ เหตุการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องรับกันดี มีเหตุผลดีหรือไม่

1.11 กำหนดความยาวของเรื่อง จะใช้ประมาณกี่หน้า

2. ขั้นที่สอง

2.1 ลงมือเขียนเรื่องอย่างละเอียดตามที่กำหนดไว้ในขั้นแรกแล้วตั้งชื่อเรื่อง

2.2 ทบทวนดูว่าชื่อเรื่องเหมาะสมกับเรื่องหรือไม่ เนื้อเรื่อง น่าเชื่อถือหรือไม่ ค่อย ๆ ดำเนินไปอย่างเหมาะสมหรือไม่ ตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบมีความสัมพันธ์กันหรือไม่

2.3 เขียนเรื่องด้วยลายมืออ่านง่าย เก็บเอาไว้สักกระยะหนึ่งแล้ว นำมาอ่านใหม่ จนกว่าจะพอใจโดยไม่ปรับปรุงแก้ไขอีกแล้ว จากนั้นนำไปให้เพื่อนที่สนิทอ่าน เพื่อให้ความคิดเห็น ต่อจากนั้นนำไปให้เด็กอ่าน 2-3 คน เพื่อดูว่าอ่านเข้าใจเรื่อง โดยตลอดมีคำยากที่ไม่เข้าใจของเรื่อง หรือไม่ และสามารถสรุปเรื่องในตอนจบได้หรือไม่ จากนั้นปรับปรุงจนพอใจ

3. ขั้นที่สาม

3.1 อ่านทบทวนเรื่องโดยตลอดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจดูสำนวนภาษาที่ใช้ และความกลมกลื่นของเรื่อง

3.2 ลงมือเขียนเรื่องด้วยลายมือที่ชัดเจน

3.3 ถ้าจัดทำต้นฉบับเรื่องที่เป็นหนังสือการ์ตูนจะต้องจัดทำเป็นบทสคริปต์ละคร มีคำพูดโต้ตอบและคำบรรยายเรื่องและคำพูด

3.4 ถ้าจัดทำต้นฉบับเรื่องที่เป็นหนังสือภาพสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน หรือ หนังสือภาพประกอบสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีรูปภาพประกอบทุกหน้าควรจัดทำ ต้นฉบับในลักษณะคัมมี้ ซึ่งเป็นรูปเล่มจำลอง (คล้ายเล่มที่จัดพิมพ์จริง) กำหนดเนื้อเรื่องลงในแต่ละ หน้าพร้อมเลขหน้า

3.5 เมื่อจัดทำต้นฉบับเรียบร้อยแล้วอ่านทบทวนต้นฉบับอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อตรวจดูความเรียบร้อยของทุกอย่างในต้นฉบับ โดยเฉพาะตัวสะกดและวรรคตอน

3.6 ลงมือวาดภาพประกอบ

ในการศึกษาขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้เขียนจะต้องมีการวางโครงเรื่องหรือแนวคิดของเรื่องให้ดี และทบทวนดูให้ถี่ถ้วน และลงมือทำตามขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีการตรวจสอบ อ่านทบทวนให้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อความถูกต้องเรียบร้อย และจะต้องศึกษาข้อมูลของเรื่องที่จะนำมาเขียนให้ดี

6.2.9 การจัดหน้าและรูปเล่มหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หงส์สา ดวงจันทร์โชติ (2548, น. 39-40) กล่าวถึงส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดทำรูปเล่มหนังสือสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ไบปกใน คือ ส่วนที่ทำหน้าที่หุ้มปกหนังสือปกแข็ง บนไบหุ้มปกจะมี ภาพสวย ๆ ที่ตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ มีชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ และชื่อผู้เขียนภาพประกอบอยู่ด้วย

2. ปกนอก อาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ บนปกของหนังสือสำหรับเด็ก มีภาพสวย ๆ ที่ตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ ข้อความบนปกหน้ามีเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ และตราสำนักพิมพ์

3. ไบรองปก จะเป็นหน้าว่าง ไบรองปกมีทั้งด้านหน้า และด้านหลัง

4. หน้าภาคพิเศษ หน้านี้จะมีภาพขนาดใหญ่ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง
5. หน้าชื่อเรื่อง หน้านี้จะมีภาพขนาดใหญ่ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง
6. หน้าปกใน เป็นหน้าที่สำคัญเพราะประกอบด้วยส่วนต่างๆ คือ ชื่อหนังสือ
ชื่อผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ และราคา

7. หน้าส่วนลิขสิทธิ์ อยู่ด้านหลังหน้าปกในจะบอกให้ทราบว่า หนังสือเล่มนี้จัดลิขสิทธิ์ประเภทใด หนังสือบางเล่มอาจพิมพ์รวมในหน้าปกใน

8. หน้าคำนำ จะบอกถึงความมุ่งหมายในการแต่งหนังสือ และเป็นการกล่าวขอบคุณของผู้เขียน หรือสำนักพิมพ์ต่อผู้ที่ช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือหรือเป็นคำแถลงของการจัดพิมพ์หรือพูดถึงคนเขียน คนวาดก็ได้ เป็นการกระทำให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือ

9. หน้าอุทิศ เป็นคำที่ผู้เขียนกล่าวแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

10. หน้าสารบัญ สำหรับหนังสือสารคดี หนังสือแบบเรียน หรือหนังสือที่แต่งเป็นเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องสั้น หรือนิทานที่รวมไว้หลาย ๆ เรื่องเข้าด้วยกันเพื่อให้เด็กได้อ่านเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจ

11. เนื้อเรื่องซึ่งหน้าแรกของหนังสือจะเป็นหน้าขวามือ

12. อภิธานศัพท์ สำหรับหนังสือเด็กที่มีคำศัพท์เฉพาะควรอธิบายคำศัพท์ตามตัวอักษรไว้ด้วยเพื่อช่วยในการอ่านหนังสือได้ดียิ่งขึ้น คำศัพท์สำหรับเด็กควรมีคำศัพท์ประกอบคำอธิบาย

13. หน้าแสดงกิจกรรม เป็นหน้าที่มีแบบฝึกหัด ช่วย让孩子เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น อาจอยู่ท้ายเล่มก็ได้

14. หน้าบรรณานุกรม สำหรับหนังสือตำราวิชาการ สารคดี หนังสืออ้างอิง อาจอยู่ท้ายบทหรือท้ายเล่มของหนังสือก็ได้

15. หน้าดรรชนี สำหรับหนังสือสารคดี หนังสืออ้างอิงระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

16. หน้าภาคผนวก หน้านี้อาจรวมเรื่องที่น่าสนใจไว้ เช่น ประวัติบุคคลสำคัญ

รังสิมันต์ ฉิมรักษ์ (2550, น. 45-47) สรุปรูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่า มีส่วนประกอบ ดังนี้

1. ปกนอก อาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ บนปกของหนังสือจะมีภาพสวย ๆ ซึ่งตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ ข้อความบนปกหน้ามีเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพ สำนักพิมพ์ หรือตราของสำนักพิมพ์

2. ปกใน เป็นหน้าที่สำคัญ เพราะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ คือ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบ ชื่อผู้ระบายสี ประวัติผู้แต่งโดยย่อ ประวัติผู้วาดภาพโดยย่อ ผู้จัดพิมพ์หรือสำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ เป็นต้น

3. คำนำ จะบอกความมุ่งหมายในการแต่งหนังสือ เนื้อหาสาระ วิธีการนำเสนอ หรืออาจเป็นการกล่าวขอบคุณของผู้เขียนต่อผู้ที่ช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือ โดยลงชื่อเจ้าของผลงานผู้เขียนคำนำปิดท้าย

4. คำนิยม คำชี้แจง (ถ้ามี) เป็นคำกล่าวที่ผู้เขียนแสดงความกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ หรือเป็นเหตุผลในการผลิตหนังสือ และการนำหนังสือไปใช้

5. เนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นหน้าแรกของหนังสือ จะเป็นหน้าขวามือ แต่หนังสือพิมพ์ 2 หน้า ให้เป็นหน้าเดียวกันก็อาจจะเริ่มจากด้านซ้ายมือ จะไม่พิมพ์เต็มหน้า จะเว้นว่างส่วนด้านบนไว้ เพื่อเรียกร้องความสนใจ เนื้อเรื่องเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่ผู้แต่งแต่งขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ในหน้าคำนำ

6. อธิบายศัพท์ท้ายบท ศัพท์ยากจากเรื่องสำหรับหนังสือเด็กที่มีคำศัพท์เฉพาะจำนวนมาก ควรอธิบายคำศัพท์เรียงตามลำดับตัวอักษรไว้ด้วย เพื่อช่วยให้เด็กอ่านเนื้อเรื่องได้เข้าใจดียิ่งขึ้น คำศัพท์สำหรับเด็กเล็กควรมีภาพประกอบคำอธิบาย

7. คำรับรองจากผู้บริหาร โรงเรียน การจัดทำผลงานทางวิชาการ ควรมีคำรับรองของผู้บริหาร โรงเรียนอยู่ด้วย เพื่อให้ผู้ประเมินผลงานมีความมั่นใจว่าหนังสือเล่มนั้นเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นจริง

8. หน้าแสดงกิจกรรม เป็นหน้าที่เด็กได้ฝึกวาดรูป ฝึกระบายสี หรือแบบฝึกหัด ช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น อาจอยู่ท้ายบทแต่ละบท หรือท้ายเล่มก็ได้

9. บรรณานุกรม บรรณานุกรมมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับหนังสือตำรา วิชาการ หนังสือสารคดี หนังสืออ้างอิง เพราะยิ่งอ้างอิงมากเท่าไรก็ยิ่งมีความน่าเชื่อถือมากเท่านั้น แต่สำหรับหนังสือนิทาน เรื่องสั้น วรรณกรรมเยาวชน ที่เขียนขึ้นเองนั้น ไม่จำเป็นต้องมีบรรณานุกรมก็ได้ การเขียนบรรณานุกรมอาจอยู่ตอนท้ายบทหรือท้ายเล่มหนังสือก็ได้

10. ปกหลัง เป็นส่วนประกอบส่วนหลังสุดของหนังสือ ส่วนนี้จะมีภาพประกอบหรือไม่ก็ได้

การจัดหน้า และรูปเล่มหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านจะต้องมีส่วนประกอบ คือ ปกนอก ที่ระบุชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพ สำนักพิมพ์ หรือตราของสำนักพิมพ์ ปกใน ระบุประวัติผู้แต่งโดยย่อ และอื่น ๆ ที่เป็นส่วนเพิ่มเติมจากปกนอก คำนำ เป็นหน้าชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน คำนิยม จะเป็นคำกล่าวแสดง

ความขอบคุณ และจะเป็นส่วนของเนื้อเรื่อง ต่อจากส่วนของเนื้อเรื่องควรมีคำอธิบายศัพท์ ถ้าเป็นเด็กเล็กควรมีภาพประกอบอธิบายศัพท์เพิ่มเติม มีหน้าแสดงกิจกรรมที่ผู้อ่านสามารถทบทวนความรู้ในการอ่าน บรรณานุกรม ปรากฏในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ประเภทวิชาการ หนังสือสารคดี หนังสืออ้างอิง หน้าภาคผนวก และส่วนหลังสุดจะเป็นปกหลัง

6.2.10 การประเมินหนังสือ

กรมวิชาการ (2543, น. 78) ได้กำหนดเกณฑ์ การประเมินค่าหนังสือสำหรับเด็กครอบคลุม 4 ประเด็น ได้แก่ เนื้อเรื่อง ภาษา ภาพประกอบ รูปเล่ม ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดในการพิจารณา ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ด้านความสนุกสนาน ตื่นเต้น ตัวละคร การให้ความรู้เรื่องของธรรมชาติการพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การส่งเสริมให้ผู้อ่านมีประสบการณ์ ความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง

2. ภาษา ด้านการใช้ภาษาสุภาพเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน และการใช้ภาษาส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน

3. ภาพประกอบ ด้านความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และภาพเร้าความสนใจของผู้อ่าน ปริมาณของภาพประกอบที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อเรื่อง

4. รูปเล่ม ด้านคุณภาพความแข็งแรงของปก รูปเล่มเร้าความสนใจ ออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร สีและพิมพ์ คุณภาพของกระดาษ ความเหมาะสมและความน่าสนใจของการจัดหน้า

ถวัลย์ มาศจรัส (2538, น. 133-134) ได้กล่าวถึงการประเมินหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. โครงเรื่อง (Plot) จะพิจารณาว่าผู้เขียนได้กำหนดเค้าโครงเรื่องไว้เป็นเอกภาพหรือไม่มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่องดีเพียงไร ถ้าวางโครงเรื่องสับสนคุณค่าจะต่ำลงแต่ถ้าหากวางโครงเรื่องให้มีปมการต่อสู้ขัดแย้ง ยกย่อน จนน่าติดตามแล้ว ถือได้ว่าการวางโครงเรื่องนั้นมีความลงตัว

2. การเปิดเรื่อง คือ การเริ่มต้นในฉากแรกของเรื่องได้อย่างน่าติดตาม

3. แก่นเรื่อง (Theme) กระชับชัดเจนให้ความคิดรวบยอดแก่เด็กได้ตรงเป้าหลังจากอ่านเนื้อหาจบ

4. การดำเนินเรื่อง (Story) ต้องชวนติดตามทำให้ผู้อ่านอยากรู้อยากเห็น คิดการณ์ตามคาดหวังการณ์ไปในขณะที่อ่าน

5. ฉาก (Background) หนังสือเด็กจะต้องมีฉากที่ชัดเจน เช่น ในป่า ขุนเขา ริมทะเล ในทะเลท้องฟ้า ในถ้ำ บนชะง่อนผา เป็นต้น

6. บทบรรยายและคำสนทนา จะต้องตรงเป้าหมายให้ภาพให้ความรู้สึก โกรธรู้ว่าโกรธ รักรู้ว่ารัก เป็นต้น

7. ท่วงทำนองการเขียน มีลีลาสำนวนที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดที่เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน เช่น เขียนเรื่องสนุกสนานต้องใช้ลีลาของภาษาที่อ่านแล้วทำให้รู้สึกสนุกสนาน กระชับ เป็นต้น

8. ภาพประกอบ ต้องได้รับการจัดวางอย่างสมดุล สื่อเรื่องราวได้ตรงเนื้อหา มีเทคนิคใหม่ ๆ สีสันสดใส ตื่นตาตื่นใจ

จากการศึกษาการประเมินหนังสือสามารถสรุปได้ว่า การประเมินหนังสือ จะต้องประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. โครงเรื่อง เนื้อเรื่องว่ามีความเป็นเอกภาพหรือไม่ ส่งเสริมความคิดของผู้อ่าน มีความคิดสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับผู้อ่านหรือไม่ ในส่วนของการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง ต้องเป็นไปในแนวเดียวกันและให้ผู้อ่านเกิดการติดตามอยากรู้อยากเห็น

2. ภาษาที่ใช้จะต้องแสดงให้เห็นภาพและต้องเป็นคำสุภาพเหมาะสมกับผู้อ่าน

3. ฉากและภาพประกอบจะต้องมีความชัดเจน เหมาะสมกับวัย เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

4. รูปเล่ม จะต้องมีความคงทน และมีความน่าสนใจ

6.3 เอกสารเกี่ยวกับตำนาน

6.3.1 ความหมายของตำนาน

ตำนานเป็นเรื่องราวที่เล่าขานเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของบ้านเมือง ชุมชน ปุชนิยสถาน ปุชนิยวัตถุ สิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นเคารพนับถือในทางพุทธศาสนา ซึ่งในเรื่องนี้ วิไลลักษณ์ ศรีป่าซาง (2541, น.1) ได้อธิบายความหมายสอดคล้องกับ วราภา เลหาเพ็ญแสง (2545, น.19) สรุปได้ดังนี้

ตำนานคือเรื่องราวที่เล่าสืบทอดกันมา เป็น การเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณ เนื้อเรื่องมีลักษณะเป็นนิทาน นิยาย ปรัมปรา กล่าวถึงกษัตริย์ บ้านเมือง หรือชุมชนและศาสนา เรื่องราวเหล่านี้ถูกเล่าสืบทอดกันต่อมาแบบมุขปาฐะ ภายหลังจึงได้มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ตำนานจึงถือเป็นแหล่งเรียนอารยธรรมในอดีต ที่บรรพบุรุษได้เล่าขาน สืบทอดกัน ต่อมา เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาและเห็นคุณค่าความสำคัญของประวัติศาสตร์ เรื่องราว ความเป็นมาของท้องถิ่นของตน ทำให้ทราบถึงวัฒนธรรม ประเพณีและการดำรงชีวิตของ ผู้คนในสมัยก่อนได้เป็นอย่างดี

6.3.2 ประเภทของตำนาน

วิลักษณ์ ศรีป่าซาง (2541, น.49-101) ได้แบ่งตำนานเป็น 7 ประเภทโดยอาศัยเนื้อหา และแก่นเรื่องเป็นหลักในการพิจารณา ดังนี้

1. ตำนานปฐนียสถาน เป็นตำนานที่กล่าวถึงเรื่องราวการกำเนิดพระธาตุ พระบาท พระนอนและประวัติความเป็นมาของสถานที่ เนื้อหามักเกี่ยวข้องกับเรื่องการเสด็จมาของ พระพุทธเจ้า การประทานพระธาตุ การก่อสร้างพระพุทธศาสนาและเรื่องราวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ตำนานประวัติโบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นตำนานที่เรียบเรียงขึ้น โดยอาศัย ข้อมูลจากคำบอกเล่า หรือจากตำนานหลักเรื่องอื่น มีจุดประสงค์ เพื่อนำเสนอความเป็นมา ของสถานที่หรือวัตถุที่มีความสำคัญ เช่น วัด พระธาตุ เมือง พระพุทธรูป เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่รู้จัก และนำเสนอสถานที่
3. ตำนานเมือง เป็นตำนานที่นำเสนอเรื่องราวความเป็นมาของบ้านเมือง และการลำดับ ราชวงศ์ต่างๆ โดยมีแก่นเรื่องเพื่อให้ทราบถึงประวัติของบ้านเมือง ตลอดจนเรื่องราว ของผู้ครองนคร เนื้อหาในตอนต้นมักเป็นนิทานปรัมปราเกี่ยวกับลำดับกษัตริย์ในชมพูทวีป เรื่อง อุบัติกาลแห่ง พระโคตมพุทธเจ้า การสร้างแบ่งเมือง แล้วค่อยคลี่คลายสู่ยุคสมัยที่เป็นประวัติศาสตร์ มีหลักฐาน สามารถนำมาอ้างอิงได้จนถึงสมัยเดียวกับผู้แต่งหรือยุคสมัยที่ใกล้เคียง
4. ตำนานบุคคลหรือตำนานวีรบุรุษ เป็นตำนานที่มีเนื้อหาเน้นความสำคัญ ของบุคคล เพียงคนเดียว ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่น หรือเป็นต้นสกุลวงศ์ หรือเป็นเรื่องราว การสร้างบ้านแบ่งเมืองของเอกบุคคล
5. ตำนานปฐนียวัตถุ เป็นตำนานเกี่ยวกับเรื่องราวประวัติของพระพุทธรูป สำคัญ เนื้อหามักกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพระพุทธรูป ลำดับเรื่องราวมาจนถึงสมัย ที่สามารถ กำหนดที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปได้
6. ตำนานประวัติศาสตร์พุทธศาสนา เป็นตำนานที่นำเสนอเรื่องราวประวัติ ความเป็นมาของพุทธศาสนาในล้านนา ตลอดจนเรื่องราวประกอบอื่นๆ มีแก่นเรื่องเพื่อให้ผู้รับสาร ได้ทราบถึงเหตุการณ์สำคัญในการสืบทอดพุทธศาสนาในดินแดนที่เกิดตำนาน โดยลำดับเรื่องจาก อดีตจนถึงยุคสมัยของผู้แต่ง

7. ตำนานเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เป็นตำนานที่มีเนื้อเรื่องแตกต่างจากกลุ่มที่กล่าวมาทั้งหมด

6.3.3 ความหมายของท้องถิ่น

จักรภัทร พงศ์ภัทร (2546, น.15) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง โดยเฉพาะ หรือพื้นที่ภายในเขตการปกครองของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล, เทศบาล, สุขาภิบาล เป็นต้น

ท้องถิ่นจึงมีความหมายรวมไปถึงชุมชนหรือกลุ่มคนที่อยู่อาศัยรวมกัน และได้ตั้งถิ่นฐาน เป็นหลักแหล่งเพื่อทำมาหากินในสถานที่ใดที่หนึ่งเป็นเวลานาน หลายชั่วอายุคน ก่อให้เกิด วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อต่างๆ ตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ จนเป็น เอกลักษณ์เฉพาะชุมชนหรือกลุ่มคนนั้นๆ

ดังนั้นตำนานท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในบริเวณชุมชนหรือ ท้องถิ่นนั้นตั้งอยู่ และมีการเล่าสืบทอดต่อกันมาในลักษณะนิทาน นิยายปรัมปรา ที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับ กษัตริย์ บุคคล หรือสถานที่และศาสนา ของแต่ละท้องถิ่น จะมีความแตกต่างกันออกไป ตามสภาพแวดล้อมของชุมชนและสังคม ซึ่งเรื่องราวในแต่ละท้องถิ่นนั้นมีมากมาย ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของสังคม การศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา และทรัพยากรตามแหล่งธรรมชาติ ตำนานท้องถิ่นจึงถือเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรม ที่จะบ่งบอกเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นนั้นๆอย่างเด่นชัด ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้อันล้ำค่า ที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดสืบกันต่อมา เพื่อให้ลูกหลานได้ศึกษา ค้นคว้าและสร้างความรู้ ความเข้าใจในตำนานท้องถิ่นของตนเอง

6.3.4 ตำนานสุโขทัย

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัยผู้ศึกษาได้สอบถามข้อมูลจากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านตำนาน จำนวน 3 ท่าน จึงได้นิทานพื้นบ้านที่เหมาะสมกับเด็กจำนวน 8 เรื่อง ดังนี้

เรื่องที่ 1 ตำนานพระพุทไธ

ภายในวัดศรีชุมแห่งนี้ มีเรื่องราวที่น่าสนใจเล่าสืบต่อกันมาว่า พระพุทธรูปที่ประดิษฐานภายในวัดศรีชุมแห่งนี้ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “พระพุทธรอนนะ” นั้นเป็นพระพุทธรูปที่พุทไธได้ เมื่อครั้งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ทรงยกกองทัพไปปราบกบฏที่เมืองสวรรคโลก ได้มีการเรียกชุมนุมเหล่าแม่ทัพนายกองและทหารที่วัดศรีชุมก่อน แต่การทำศึกสงครามในครั้งนี้เหล่าทหารไม่ค่อยมีกำลังใจในการสู้รบ เพราะเป็นการที่คนไทยต้องฆ่าฟันกันเอง ด้วยปฏิภาณไหวพริบของสมเด็จพระนเรศวรที่ต้องการสร้างขวัญและกำลังใจในการรบให้แก่เหล่าทหารของพระองค์ จึงได้จัดให้มีพิธีเสี่ยงทายกับพระพุทธรูป โดยได้เสี่ยงทายว่า หากการรบครั้งนี้จะมีชัยก็ขอให้

พระพุทธทระจะจงกล่าวตอบ แต่หากจะไม่ชนะก็ไม่ต้องตอบสิ่งใด ซึ่งผลของการเสียดแทงคือ พระพุทธทระจะก็ได้กล่าวตอบกลับมา เหล่าทหารทั้งหลายที่ได้สดับรับฟังล้วนคิดว่าพระสุรเสียดของพระพุทธรูปเป็นปาฏิหาริย์ขององค์พระพุทธทระของวัดศรีชุมแห่งนี้ ส่งผลให้กองทัพของสมเด็จพระนเรศวรมีขวัญกำลังใจในการทำศึกสงครามเพื่อบ้านเมืองเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก แต่ทว่าในความเป็นจริงแล้ว เสียดที่หลายคนเข้าใจว่าเป็นเสียดของพระพุทธรูปนั้น เป็นกุศโลบายอันชาญฉลาดขององค์สมเด็จพระนเรศวรที่ได้มีรับสั่งให้คนป็นขึ้น ไปซ่อนตัวอยู่ในช่องอุโมงค์เล็กๆ ด้านหลังพระเศียรของพระพุทธทระและให้ส่งเสียดตอบองค์พระนเรศวร เพื่อเป็นการปลุกขวัญและกำลังใจเหล่าทหารให้ฮึกเหิมมากขึ้น

เรื่องที่ 2 คำนานอิมลีนคำ

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ เมืองตาก มีเจ้าเมืองที่มีโอรสและธิดาอย่าง ละองค์ แต่เจ้าเมืองนั้นรักพระโอรสมากกว่าพระธิดา เนื่องด้วยพระโอรสนั้นเป็นโอรสองค์โตที่พระองค์หวังที่จะให้ครองราชสมบัติสืบต่อไป อีกทั้งโอรสองค์โตยังมีพระสิริโฉมงามผุดกับพระธิดาองค์เล็กที่มีพระนามว่าเม ที่นอกจากหน้าตาไม่งดงามแล้วยังมีลิ้นเป็นสีดำอีกด้วย จึงถูกเรียกขานว่าอิมลีนคำ แต่ถ้าพูดเรื่องความเก่งกล้าและความสามารถนั้น พระธิดาเมเก่งกว่าพระเชษฐาอยู่มาก ด้วยความที่พระเชษฐาถูกบิดาเอาใจมาตั้งแต่เด็ก จึงทำให้เป็นคนที่ทำอะไรไม่ค่อยเป็นคอยแต่ขี้แว้ง งานราชการเกี่ยวกับบ้านเมืองหรือแม้กระทั่งการสู้รบก็ด้อยกว่าพระธิดาเมทุกอย่าง แต่ถึงอย่างนั้นท่านเจ้าเมืองก็ไม่เคยรักพระโอรสน้อยลง กลับกันยิ่งเอาใจพระโอรสมากขึ้นเข้าไปอีก จนบางครั้งทำให้หลงลืมไปว่ายังมีพระธิดาองค์เล็กอีกองค์ พระธิดาเมมีเพียงพระพี่เลี้ยงและแม่นมเท่านั้นที่คอยรักและเอาใจใส่ดูแลนางตั้งแต่เยาว์ เนื่องด้วยเสด็จแม่ของนางจากไปตั้งแต่นางยังเล็ก พระธิดาเมเป็นหญิงที่เก่งกล้าสามารถในด้านการสู้รบทุกรูปแบบ ทั้งเพลงดาบ ศิลปะการต่อสู้แบบมือเปล่าหรือแม้กระทั่งการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่ทรงฝึกมาตั้งแต่ยังเล็ก ด้วยหวังว่าความรู้ความสามารถที่ตนมีจะสามารถนำมาช่วยบ้านเมืองได้ในยามเกิดศึกสงคราม อยู่มาวันหนึ่งข้าศึกบุกประชิดกำแพงวัง บ้านเมืองต่างโกลาหลด้วยเสียงปืนใหญ่และเสียงตีดาบ พระธิดาเมตัดสินใจปลอมตัวใส่เครื่องทรงเหมือนทหารขี่ช้างออกไปสู้รบกับข้าศึก ขณะอยู่ในสนามรบ พระองค์ได้ตัดกำลังคู่แข่งลงไปมาก นายกองคุมพลทหารเห็นดังนั้นจึงสั่งให้ทหารบางนายลี้มพระธิดาในร่างของทหารคนนี้ได้ ช่วงจังหวะสู้ศึกขุลมุนนั้น หมวกของพระธิดาเมได้ร่วงหลุดจากศีรษะ จึงทำให้ฝั่งศัตรูรู้ทันทีที่กำลังสู้รบกับผู้หญิง พระธิดาเมเมื่อเห็นเป็นดังนั้นก็ตกใจทำอะไรไม่ถูกจึงขี่ช้างหนีเข้าป่าไป เมื่อลงจากหลังช้างด้วยคิดว่าข้าศึกจะรู้ว่าตนเป็นหญิงและจะเค้นเอาคำตอบเมื่อถูกจับได้ จึงทรงตัดสินใจตัดลิ้นของตนและขว้างลงในหนองน้ำใหญ่ จากนั้นได้ตัดนมของตนทิ้ง และในที่สุดก็สิ้นลมหายใจ จากนั้นไม่นานทหารเมืองตากที่รู้ความนี้จึงเร่งตามมา

แต่ก็ไม่ทันการณ์เมื่อรู้ว่าพระธิดาได้สิ้นใจแล้วทหารทั้งหลายจึงได้พร้อมใจกันนำร่างของพระธิดา เมกลับเมือง ข่าวความกล้าหาญและเก่งกล้าของพระธิดาเมได้แพร่กระจายออกไป ประชาชนที่ได้ รับรู้ต่างพากันสรรเสริญในความกล้าหาญของนาง ภายหลังจากพากันตั้งชื่อหนองน้ำที่พระธิดา ตัดสินทิ้งว่าหนองลิ้นกา และบริเวณที่ได้ตัดนมทิ้ง ได้ตั้งชื่อว่าเขานมนาง เพื่อระลึกถึงความเด็ดเดี่ยว และความกล้าหาญของพระธิดาพระองค์นี้

เรื่องที่ 3 ตำนานโตรกพระร่วง

นานมาแล้ว ณ เมืองสุโขทัย มีเจ้าปกครองนคร มีพระนามว่า พระร่วงเจ้า (พระเจ้าศรีอินทราทิตย์) เดิมท่านบวชเป็นภิกษุอยู่ที่วัดแห่งหนึ่ง แต่เมื่อเจ้าเมืองสุโขทัยองค์ก่อน ล้มพระชนม์ประชาชนจึงอัญเชิญพระร่วงเจ้าเสด็จขึ้นครองราชย์ เพราะมีความเชื่อว่าพระร่วงเจ้า เป็นผู้มียุบุญญาธิการมาเกิดและมีวาจาสิทธิ์ พูดสิ่งใดทุกสิ่งทีุ่ดจะเป็นไปตามปากเสมอ พระองค์จึง ขึ้นครองราชสมบัตินับแต่นั้นเป็นต้นมา วันหนึ่งขณะที่พระร่วงเจ้าเสด็จประพาสตามป่าเขา โดยมี องค์กรักติดตามเพียงสองนาย และทหารอีกจำนวนหนึ่ง ขณะเดินท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ พระองค์ทอดพระเนตรเห็นความแห้งแล้งของป่า ต้นไม้ใบหญ้าแห้งเหี่ยวเหมือนขาดน้ำไม่ค่อย ผลิดอกออกผล สัตว์ป่าอมโซบ้างก็ล้มตายเพราะไม่มีอาหารให้กินประทังชีวิต เมื่อเห็นดังนั้น พระองค์จึงลั่นวาจาสิทธิ์ไปว่า “ขอให้ใบไม้ต้นไม้ออกดอกออกผลมีน้ำฝนมาหล่อเลี้ยงไม่แห้งแล้ง แบบนี้อีกต่อไป” เมื่อพระองค์ได้ลั่นวาจาสิทธิ์จบลง ต้นไม้ใบหญ้าก็ผลิดอกออกผลเต็มไปทั่วทั้งป่า สัตว์ป่าส่งเสียงตะโกนร้องด้วยความดีใจ ต่างพากันเข้าไปกินผลไม้อย่างเอร็ดอร่อย องค์กรักและ ทหารที่ตามเสด็จเห็นดังนั้นก็พากันทิ้งในพระบุญญาธิการของพระองค์ ยิ่งเพิ่มความเคารพและ เทิดทูนพระองค์มากขึ้นไปอีก เมื่อถึงพลบค่ำพระองค์มีรับสั่งให้ทหารสร้างที่พักแรมในป่า ขณะที่ พระองค์กำลังนั่งพักผ่อนและชื่นชมท้องฟ้ายามค่ำคืน ทหารนายหนึ่งที่ตามเสด็จมาด้วยได้นำลูกนก ปีกหักถือเข้ามายื่นต่อหน้าพระองค์ พระร่วงเจ้าเห็นดังนั้นจึงกล่าวออกไปว่า “ขอให้ปีกที่ได้รับ บาดเจ็บนี้จงหายและขอให้เจ้ากลับไปโดยบินได้ดังเดิม” เมื่อสิ้นคำพระองค์นกตัวนี้ก็บินบินขึ้นไป บนท้องฟ้าเหมือนไม่เคยได้รับบาดเจ็บมาก่อน ประทับนั่งอยู่สักพักก็เห็นว่าควรแก่เวลาพักผ่อนแล้ว พระองค์จึงเสด็จเข้ากระโจมที่ทหารสร้างขึ้นเป็นที่ใช้ประทับและบรรทมชั่วคราวในขณะเสด็จ ประพาส เช้าวันต่อมา พระองค์เสด็จออกเดินทางต่อ ขณะนั้นได้ทรงทอดพระเนตรเห็นบริเวณ อ่างน้ำขนาดใหญ่อยู่ทางทิศใต้ของเมืองซึ่งมีภูเขาปิดกั้นทางน้ำอยู่ พระองค์จึงตั้งจิตอธิษฐานแล้วจึง พินดาบลงไปเพื่อเป็นการเปิดเขาให้แยกออกจากกันเพื่อเป็นทางน้ำไหล เพื่อที่ประชาชนในเมือง จะได้มีน้ำกินน้ำใช้ จากนั้นเขาที่ปิดกั้นทางน้ำก็เปิดออกและมีมวลน้ำมากมายมหาศาลไหลทะลุผ่าน ช่องกั้นเขาออกมามากมาย ประชาชนตื่นตกใจกับทางน้ำที่ไหลและดีใจไปตามๆกัน เพราะจากนี้จะไม่ขาดแคลนน้ำและมีน้ำใช้ตลอดปี จึงเกิดการสงสัยและตั้งคำถามกันไปต่างๆนานาว่าน้ำสายนี้

ไหลออกมาได้อย่างไรทั้งๆ ที่มีเขากั้นอยู่ ทหารที่ติดตามพระองค์เสด็จประพาสครั้งนั้นบังเอิญมาได้ยื่นเข้าจึงแจ้งความแก่ชาวบ้านถึงพระบุญญาธิการของพระร่วงเจ้าที่ได้ตั้งจิตอธิษฐานและลั่นวาจาสิทธิ์ขอให้น้ำไหลเพื่อให้ประชาชนได้ใช้กัน ประชาชนจึงได้ขนานนามทางน้ำที่ไหลออกมานี้ว่าโตรกพระร่วงหรือโอชกพระร่วง จึงทำให้มีน้ำกินและใช้สอยอย่างไม่ขาดแคลนอีกต่อไป

เรื่องที่ 4 ตำนานข้าวตอกพระร่วง

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งมีชาวบ้านอาศัยอยู่จำนวนไม่มากนัก ในหมู่บ้านแห่งนี้มีครอบครัวหนึ่งมีฐานะยากจน ทำอาชีพหาเก็บของป่าขาย มีสมาชิกครอบครัวอยู่สามคนประกอบไปด้วยพ่อชื่อนายบุญมี ลูกชายชื่อนุญมา และแม่ชื่อนางสร้อย วันหนึ่งนายบุญมีได้ออกไปหาของป่ามาขายเป็นปกติเหมือนทุกวัน แต่โชคร้ายที่วันนี้พายุเข้าฝนตกหนัก จึงทำให้นายบุญมีไม่ได้ของป่ามาขายหรือแม้กระทั่งเอามาเป็นกับข้าวให้ลูกกับเมียทำอาหาร ในมือเย็น เมื่อพ่อกลับมาถึง นายบุญมาตะโกนบอกแม่ด้วยความดีใจที่พ่อกลับมาแล้ว ด้วยความหวังว่าพ่อจะได้อาหารกลับมาทำกินกันในมือเย็นวันนี้ เพราะตนกับแม่นั้นหิวมากอาหารไม่ตกถึงท้องตั้งแต่เมื่อเช้าแล้วเพราะไม่มีเงินพอที่จะไปซื้อของกิน แต่ก็ต้องพบกับข่าวร้ายเมื่อผู้เป็นพ่อได้บอกว่าจะฝนตกหนักจึงไม่ได้ของป่ามาเลย เช้าวันต่อมา นายบุญมีได้เข้าไปหาของป่าอีกครั้ง ระหว่างทางนั้น ก็ได้สังเกตเห็น หินก้อนเล็กๆ มีรูปทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์คล้ายๆ ลูกเต๋า สีสนิมเหล็กจนออกไปทางน้ำตาลไหม้คล้ายลักษณะคล้ายทองคำ วางอยู่บนพื้นดินมากมายหลากหลายขนาด นายบุญมีเห็นดังนั้นจึงกล่าวออกมาว่า“หินอะไรหน้าตาประหลาดเสียจริง แต่งดงามยิ่งนัก” ด้วยความเป็นคนไม่โลภมากจึงเก็บหินเหล่านั้นขึ้นมาเพียงแค่ 2-3 ก้อนหวังจะเอาไปให้ลูกและเมียดูเท่านั้น เมื่อนายบุญมีเดินผ่านไปหินเหล่านั้นก็ได้อันตรธานหายไปราวกับไม่เคยมีอยู่ จากนั้นนายบุญมีเดินหาของป่าต่อ เมื่อได้เงินพอใจแล้วจึงเดินทางกลับไปบ้าน เมื่อกลับมาถึงจึงเรียกให้ลูกและเมียมาดูหินหน้าตาแปลกประหลาดนี้ เมื่อลูกและเมียเห็นก็แปลกใจ แต่ก็ไม่ได้สนใจอะไรมากนัก หินนั้นจึงถูกวางไว้บน โต๊ะตัวหนึ่งของบ้าน เช้าของอีกวัน นางสร้อยได้นำของป่าที่สามีเก็บได้ไปขายที่ตลาด แต่แปลกที่วันนี้ขายดีผิดปกติ ขายของหมดทุกอย่างและหมดเร็วกว่าทุกวัน ไม่เหมือนวันที่ผ่านมาที่ขายได้บ้าง ไม่ได้บ้าง นางดีใจมากจึงรีบกลับบ้านเพื่อมาหาสามีและลูก การดำเนินชีวิตของครอบครัวนี้เป็นไปตามปกติเหมือนอย่างที่ผ่านมา แต่ที่แปลกไปคือฐานะทางการเงินดีขึ้นมากเรื่อยๆ ไม่ว่าจะทำอะไรมาขายก็ขายได้ขายหมดทุกวัน ผักที่ปลูกก็เติบโตงอกงามเก็บขายได้เกือบทุกวัน ปลา ไก่ หมู ก็ออกลูกออกไข่มากมาย จากที่อดมื้อกินมื้อก็กลายเป็นมีฐานะเงินเข้าขันเรียกได้ว่าเศรษฐี นายบุญมีไม่ต้องเข้าไปหาของป่าอีกต่อไปแต่นำกำไรที่ได้จากการขายของได้ในทุกวัน มาลงทุนซื้อพืชผักมาเพาะพันธุ์เพื่อนำไปขาย เห็นวันหนึ่งขณะนั่งกินข้าวกับครอบครัว นายบุญมีจึงสังเกตเห็นหินที่เก็บได้จากในป่าครั้งนั้นและนึกเอะใจว่าตั้งแต่ได้หินประหลาดนี้มาครอบครัวของ

คนที่ดีขึ้นเรื่อยๆทำอะไรก็ประสบความสำเร็จมีเงินมากมายให้ใช้จ่ายอย่างไม่ขาดสน จึงคิดในใจว่าหรืออาจเป็นเพราะหินประหลาดก้อนนี้ ไม่เก็บความสงสัยไว้นาน วันต่อมานายบุญมีได้นำหินไปให้ผู้เฒ่าที่เป็นชายชราเป็นคนแก่คนแก่ของหมู่บ้าน ซึ่งมีความรอบรู้เรื่องราวต่างๆมากมาย เมื่อผู้เฒ่าได้พิจารณาและสังเกตหินชนิดนี้จึงกล่าวกับนายบุญมีว่า “หินชนิดนี้เป็นหินศักดิ์สิทธิ์เรียกว่าข้าวตอกพระร่วง เอ็งโชคดีมากที่ได้เจอ และยังเล่าอีกว่า “พ่อข้าเคยตามหาอยู่นานแต่ไม่เคยเจอเลย เชื่อกันว่าหินจะปรากฏให้คนที่มีความดีและไม่โลภมากได้เห็นและได้ครอบครองเพียงเท่านั้น” และยังเล่าความเป็นมาของหินต่ออีกว่า “หินนี้เกิดจากการที่พระร่วงโปรยข้าวที่กินแล้วก้นบาตรบนลานวัดพร้อมอธิษฐานว่าขอให้ข้าวเหล่านี้กลายเป็นหินที่อายุยืนนานชั่วลูกชั่วหลาน และหากใครได้นำไปบูชาหรือพกติดตัวก็จะทำให้เจริญด้วยโภคทรัพย์นานัปการ มีความสุขและเจริญรุ่งเรืองด้วยลาภยศ จงเก็บรักษาไว้ให้ดี” นายบุญมีได้ยินดังนั้นจึงตั้งใจมากเมื่อกลับถึงบ้าน ได้นำความนี้แจ้งแก่ภรรยาและลูกให้ทราบและนำหินนี้ขึ้นวางไว้บนหิ้ง และบูชาสืบต่อไป

เรื่องที่ 5 ตำนานคลองแม่รำพัน

ณ หมู่บ้านริมน้ำแห่งหนึ่ง มีบ้านผู้คนปลูกอยู่มากมายรายล้อมไปด้วยน้ำ โดยรอบ ชาวบ้านต่างทำมาหากินเลี้ยงชีพกันโดยพายเรือขายของตามแม่น้ำ มองดูคล้ายตลาดย่อมๆ บ้างก็ต่างซักผ้ากันในน้ำ เด็กบางกลุ่มก็พากันกระโดดเล่นน้ำอย่างสนุกสนาน ชีวิตเรียบง่ายแต่มีความสุขแบบชาวบ้าน ภาพแบบนี้มีให้เห็นกันจนชินตาอย่างทุกวัน และในหมู่บ้านแห่งนี้มีครอบครัวครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ด้วยกัน บ้านเล็กๆติดริมน้ำหลังนี้มีสามภรรยาคนหนึ่งอาศัยอยู่สามมีชื่อว่านายยศ ส่วนภรรยามีชื่อว่า นางรำพัน สามีทำอาชีพรับราชการทหารอยู่ในวัง ส่วนภรรยาเป็นแม่บ้านแม่เรือนคอยหุงหาอาหาร ไว้รอสามีกลับมากินเหมือนกับหญิงทั่วไป ซึ่งตัวภรรยาเองกำลังตั้งท้องใกล้คลอด สองสามภรรยาคุ้นรักกันมาก ตัวนายยศผู้เป็นสามี ด้วยความรักภรรยาไม่อยากจะให้ภรรยาลำบากจึงยอมทำงานหนักทุกอย่างนอกจากจะรับราชการทหารแล้วยังไปรับจ้างส่งของ เพื่อให้ได้เงินและสิ่งของมาให้ภรรยาได้กินได้ใช้ อยู่มาวันหนึ่งนายยศ กลับมาจากวังหลวงและมาแจ้งข่าวกับภรรยาว่าตนจะต้องออกไปปรับสีนอกเมือง เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าศึกบุกมาในเขตพระนครได้ เมื่อนางรำพันได้ยินดังนั้นนางก็รำไห้ด้วยความกลัวไปต่างๆนานาว่าสามีนางจะไม่ได้กลับมาเพราะตนก็ใกล้คลอดลูกเต็มที นายยศเมื่อเห็นดังนั้นก็เสียใจที่ทำให้ภรรยาต้องร้องไห้แต่ก็ทำอะไรไม่ได้มากเพราะนี่คือหนึ่งในหน้าที่ของตน อีกด้วยชของนายยศเป็นเพียงนายทหารระดับล่างไม่ได้สูงมากนัก เมื่อนายสั่งก็ต้องทำตามคำสั่ง อีกส่วนหนึ่งก็ด้วยความสำนึกรักในชาติ จึงทำได้แค่ปลอบใจภรรยา และยังได้บอกกล่าวกับภรรยาไว้อีกว่าถ้าเกิดเหตุการณ์คับขัน ข้าศึกบุกเข้ามาให้ภรรยาริบนหนีไปโดยไม่ต้องคำนึงหรือห่วงอะไรอีก จงเอาชีวิตของลูกและตนเป็นสำคัญ รีบเก็บของมีค่าและของใช้จำเป็นเตรียมไว้ให้พร้อมเมื่อเกิดเหตุอะไรขึ้น จะได้หนีได้ทัน ด้วยนายศรัทธิดูว่าศึก

ครั้งนี้หนักกว่าทุกครั้งและมีความเกรงกลัวว่าจะไม่ได้กลับมาพบภรรยากับลูกอีกถึงแม้ตัวตายแต่ขอแค่ภรรยากับลูกยังมีชีวิตอยู่ที่พอแล้ว หลังจากนายขออกไปทำศึกได้ไม่กี่วันนางรำพันก็ได้ปวดท้องคลอดบุตรออกมาเป็นลูกชาย หลายวันผ่านไปนางรอคอยอย่างมีความหวังทุกครั้งว่าสามีจะกลับมาหาลูกและนาง แต่วันแล้ววันเล่าสามีนางก็ยังไม่กลับและไม่มีข่าวคราวใดส่งมาเลย เช้าวันต่อมานางได้ยินเสียงเอะอะโวยวายตะโกนร้องบอกให้รีบเก็บของหนี เนื่องด้วยข้าศึกบุกประชิดกำแพงเมืองแล้ว เมื่อนางได้ยินดังนั้นก็ทำอะไรไม่ถูก สามีก็เป็นห่วงแต่ชีวิตลูกกับตนก็ต้องคิดนรณหนี เพราะถ้าไม่หนีก็ต้องตาย แต่เมื่อได้คิดถึงคำพูดของสามีที่เคยพูดกับนางไว้ นางจึงตัดสินใจหอบขามที่จัดเตรียมไว้เรียบร้อยแล้วและพาลูกหนีออกไป แต่เมื่อหนีออกมาได้ไม่กี่ไกลก็ด้วยทั้งเสียงปืนใหญ่ที่ระดมยิงเข้ามาและเสียงตีรันฟันดาบของข้าศึกต่างดังก้องไปทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ลูกของนางร้องไห้มาตลอดทาง ด้วยความกลัวข้าศึกและเกรงว่าตนเองจะถูกจับได้ เพราะลูกของนางร้องดังขึ้นเรื่อยๆและไม่มีท่าทีว่าจะหยุด นางจึงคิดว่าถ้าเป็นแบบนี้ต่อไปอาจจะไม่รอดทั้งแม่ทั้งลูก นางจึงตัดสินใจโยนลูกทิ้งลงไปในลำคลอง แต่เมื่อโยนลูกลงไปแล้วนางเพิ่งคิดว่าไม่ควร โยนลูกลงไปในแบบนั้น จึงได้ตัดสินใจระโศกตามลูกลงไปในหวังจะลงไปช่วยลูกกลับขึ้นมาอีกครั้ง แต่ก็สายไปเสียแล้วเมื่อลูกนางจมน้ำนานหลายนาที จึงสิ้นใจไปในที่สุด เมื่อเห็นเป็นดังนั้น นางจึงโศกเศร้าเสียใจ ร้องไห้คร่ำครวญรำพันต่าง ๆ นานาจนในที่สุดก็ได้สิ้นใจตามลูกของนางไป

เรื่องที่ 6 ตำนานพระร่วงปล่อยปลา

ณ ลานกว้างแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากเขตหมู่บ้านที่ผู้คนอาศัยอยู่มากนัก ลานแห่งนี้เป็นลานโล่งแจ้งมีพื้นที่กว้างขวาง พื้นที่เหมาะแก่การเล่นกลางแจ้งอย่างเช่นการเล่นว่าวเป็นอย่างมาก ซึ่งพื้นที่ตรงนี้ก็เป็นที่ประจำในการชักชวนกันมาเล่นว่าวของสองเพื่อนรู้ใจ ที่มีนามว่าร่วงและลือ ร่วงและลือเป็นเพื่อนที่สนิทกันมาตั้งแต่เด็ก ไปไหนก็จะไปด้วยกันตลอด จนชาวบ้านชอบเรียกกันติดปากแทนชื่อว่าเจ้าสองแฝด สองคนนี้ชอบพากันไปเดินเล่นในพื้นที่ต่างๆ อยู่มาวันหนึ่งลือได้เอ่ยปากชวนร่วงไปเที่ยวน้ำตกซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าทางทิศตะวันตก ตอนแรกร่วงปฏิเสธเพราะเห็นว่าป่าแถบนั้นอยู่ห่างไกลจากเขตหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ก็ยังไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเดินทางหลายวันกว่าจะถึงสถานที่ดังกล่าว แต่ลือก็ไม่ยอมแพ้พยายามพูดชักชวนว่าวันลือมร่วงต่าง ๆ นานา จนในที่สุดร่วงก็ยอมไปด้วย เมื่อตัดสินใจได้แล้วจึงเริ่มออกเดินทางกันทันที เมื่อเดินทางมาถึงในป่า จึงสังเกตเห็นว่าป่านี้มีความรกทึบ ด้วยเพราะต้นไม้ที่สูงใหญ่ดบังแสงจากพระอาทิตย์ไม่ให้ส่องถึงป่า จึงทำให้ในป่ามืดทึบเสมือนตอนกลางคืนเพราะแสงไม้ได้ลอดผ่านเข้ามา และกว่าจะเดินทางไปถึงน้ำตกนั้นคงต้องใช้เวลาหลายทีเดียวเพราะความมืดทำให้มองทางได้ไม่ชัดเจนนัก ระหว่างทางร่วงจึงได้เอ่ยพูดว่า “ ถ้าหากต้นไม้พวกนี้ไม่บดบังแสงที่ส่องมาจากพระอาทิตย์ก็คงดี” เมื่อสิ้นคำพูดของร่วงไม่นาน ต้นไม้ที่เคยยืนต้นบดบังแสงจากพระอาทิตย์ก็กลับแหวกออกและโน้ม

เอียงไปทางซ้ายบ้างขวาบ้างปะปนกันไปจนในที่สุดแสงจากพระอาทิตย์ก็ส่งมาถึงภายในป่าทำให้ป่าสว่างขึ้นมาทันที รุ่งและลือตลกใจเป็นอย่างมาก ด้วยความที่ลือจึงพูดออกมาว่า “วาจาเจ้านั้นช่างศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก เพียงแค่พูดแค่ไม่กี่คำก็เป็นไปตามปากเจ้าทั้งสิ้น” เมื่อได้ยินดังนั้นรุ่งเพียงนึกขำในคำพูดเพื่อนแต่ก็ไม่ได้ว่าอะไร เมื่อมาถึงน้ำตกทั้งคนจึงพากันเล่นน้ำและชักชวนกันกลับเพราะกลัวว่าจะตึกเสียก่อน วันต่อมารุ่งและลือได้ชักชวนกันมาเล่นว่าว ณ ลานกว้างที่เดิมที่เคยมาเล่นกันประจำ หลังจากเลิกแข่งว่าวรุ่งและลือจึงเดินทางกลับบ้าน แต่ในระหว่างทางนั้นได้พบกับพ่อค้าขายปลาคนหนึ่งรุ่งและลือหลังจากที่เล่นเสร็จเกิดหิวข้าวเป็นอย่างมากจึงร้องขอลาญาติกัน แต่พ่อค้าปฏิเสธเนื่องด้วยตนจะเอาปลาไปเลี้ยง ขณะนั้นรุ่งนึกถึงคำพูดของลือที่เคยพูดกับตนในป่าว่าตนมีวาจาสิทธิ์จึงอยากจะพิสูจน์คำพูดนั้นด้วยการบอกพ่อค้าว่า “ข้าจะขอแต่เนื้อปลาเท่านั้น ส่วนตัวปลาจะเอาไปเลี้ยงก็ตามใจเถิด” พ่อค้าเมื่อได้ฟังดังนั้นจึงพูดว่า “ถ้าเจ้าเอาเนื้อปลาไปปลาก็ต้องตายแล้วข้าจะเอากลับไปเลี้ยงได้อย่างไร” ลือคำพ่อค้ารุ่งจึงลองเอาเม็ดปลาออกมากลจากที่ได้เนื้อแล้วก็ได้ทิ้งส่วนที่เป็นหัวและก้างปลาลงไปบ่อน้ำที่อยู่ใกล้ๆ และได้เอ่ยพูดว่า “ปลาจะมีชีวิตและฟื้นคืนชีพขึ้นมาเถิด” ลือคำพูดนั้นปลาที่เหลือแต่ก้างก็กลับมาแหวกว่ายมีชีวิตใหม่อีกครั้ง รุ่งจึงเชื่อและรับรู้ว่าตนมีวาจาสิทธิ์ตั้งแต่นั้นมา เมื่อพ่อค้าเห็นดังนั้นจึงรู้ได้ทันทีว่ารุ่งเป็นผู้มีบุญจึงยกปลาที่มีอยู่ให้ทั้งหมดแต่รุ่งปฏิเสธ เมื่อรุ่งและเพื่อนกินปลากันจนอิ่มแล้วจึงให้ของตอบแทนพ่อค้าเป็นถุงเล็กๆหนึ่งถุงและกำชับพ่อค้าว่าเมื่อถึงบ้านค่อยเปิดดู เมื่อกลับถึงบ้านพ่อค้าจึงเปิดดูนั้นออกและพบว่า เป็นทองคำมากมายอยู่ในนั้น พ่อค้าดีใจมากจึงนำความนี้ไปบอกเพื่อนบ้าน ชาวบ้านจึงชวนกันตามหารุ่งแต่ก็ไม่มีใครพบ เวลาต่อมาได้มีการประกาศค้นหาผู้มีบุญให้เป็นผู้มีบุญครองกรุงสุโขทัย รุ่งจึงได้รับคัดเลือกเป็นพระเจ้าแผ่นดินและทรงพระนามว่า พระร่วง ส่วนปลาที่พระร่วงได้กล่าววาจาสิทธิ์ทำให้ฟื้นคืนชีพมานั้นคนในชุมชนต่างเรียกกันว่า ปลาพระร่วง หรือปลาก้างพระร่วง มีลักษณะลำตัวแบนและใสจนมองเห็นกลางลำตัวและอวัยวะภายในอย่างชัดเจนเปรียบเสมือนการที่พระร่วงโยนก้างปลาทิ้งลงไปใต้น้ำ

เรื่องที่ 7 ตำนานพระร่วงพระลือ

นานมาแล้ว ณ ยอดเขาสูงชันแห่งหนึ่งที่อยู่ห่างไกลออกไป มีบุรุษผู้หนึ่งมานั่งจำศีลอยู่บนยอดเขาแห่งนี้ บุรุษผู้นี้คือพระยาอภัยคามมะณี ครองนครหริภุญไชย พระองค์ทรงชอบมานั่งบำเพ็ญเพียรและทรงศีลอยู่บนยอดเขานี้เป็นประจำ อยู่มาวันหนึ่งได้มีนางนาคจำแลงกายเป็นมนุษย์ขึ้นมาเที่ยวเล่นและได้พบพระยาอภัยคามมะณี จึงเกิดรักใคร่กันได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันระยะเวลาหนึ่ง แต่ด้วยเป็นนาคจึงใช้ชีวิตอยู่บนโลกมนุษย์ได้ไม่นานนัก นางนาคจึงต้องกลับสู่เมื่อบาดาลและมารู้ในภายหลังว่านางได้ตั้งครรภ์ เมื่อคลอดบุตรจึงได้ขึ้นจากบาดาลไปยังภูเขาคู่ที่เคยพบพระยาอภัยคามมะณีและได้คลอดบุตรชายที่นั่น หลังจากคลอดแล้วนางได้วางบุตรบนฝ้ากัมพล

พร้อมทั้งวางพระขำมรงค์ที่ได้ประทานจากพระอภัยคามาเมณีและตั้งจิตอธิษฐานว่าขอให้พ่อและลูกได้พบกัน ด้วยนางนั้นเลี้ยงลูกไม่ได้เพราะถ้าใครรู้ว่านางมีบุตรกับมนุษย์ ลูกของนางจะเป็นอันตราย จากนั้นจึงกลับเมืองบาดาลไป หลังจากนั้นนางวางบุตรได้ไม่นานมีพรานป่าเดินทางมาสำรวจพื้นที่ป่าแถวนี้ ได้ยินเสียงเด็กทารกร้องจึงเดินเข้าไปดูและพบว่าเด็กทารกวางอยู่บนผ้าหน้าตาน่ารักจึงนึกเอ็นดูและเก็บไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม และตั้งชื่อให้ว่ารุ่ง เมื่อกุมารเจริญวัยจึงขอพ่อเพื่อให้พาตนเข้าไปในป่าไปวางกับดักล่าสัตว์และหาอาหาร เมื่อเข้ามาถึงในป่า รุ่งเห็นพ่อทำกับดักล่าสัตว์และเข้าไปหาอาหารอย่างอื่นต่อ แต่วันนี้หาอาหารยากกว่าทุกวัน เพื่อมันก็ไม่มีในดิน อีกทั้งพวกผลหมากรากไม้ก็ไม่ผลิดอกออกผล นายรุ่งจึงพูดเปรยกับพ่อว่า “ถ้าสัตว์เดินมาให้เราจับได้ง่ายๆ และผลไม้พวกนี้ออกผลให้เรากินทุกวันก็คงดี” สิ้นคำสัตว์ป่า กวาง หมูและอื่นๆ ก็เดินออกมาให้จับโดยง่ายราวกับเชื่องและผลไม้ก็ผลิดอกออกผลเต็มต้นไปหมด เมื่อเห็นดังนั้นนายรุ่งและพ่อก็ต่างพากันดีใจและช่วยกันจับสัตว์ป่าและเก็บผลไม้ไปเป็นอาหาร และพ่อได้เอ่ยพูดหยอกล้อกับนายรุ่งว่า “วาจาของเจ้านี้ศักดิ์สิทธิ์ดีแท้ พูดยังไม่ก็คำก็ได้ตั้งใจปรารถนา” แต่ก็เป็นการพูดหยอกกันเล่นไม่ได้คิดอะไร วันหนึ่งพระยาอภัยคามาเมณีมีพระราชประสงค์จะสร้างพระราชานิเวศน์เพิ่ม จึงได้ประกาศออกไปให้ราษฎรช่วยกันตัดไม้มาสร้างถวายเป็นพรานป่าเมื่อได้ทราบข่าวดังนั้นจึงมาบอกแก่บุตรชายและพากันไปตัดไม้ด้วย เมื่อมาถึงนายรุ่งเห็นว่าน่าจะตัดมาได้แต่ละต้นต้องใช้แรงและระยะเวลาเป็นอย่างมาก จึงได้หันมาพูดกับพ่อว่า “ถ้าต้นไม้พวกนี้โค่นล้มลงมาเองได้โดยไม่ต้องเสียแรงตัดก็คงดีนะพ่อ” เมื่อจบคำต้นไม้ที่ยังรากแน่นหนาภายใต้ดิน กลับค่อยๆ อ่อนตัวล้มลงมายังพื้นโดยง่ายโดยไม่ต้องเสียแรงตัดชักนิตเดียว เมื่อเห็นดังนั้นพ่อจึงพูดออกมาว่า “เจ้านี้เป็นคนมีวาจาสิทธิ์โดยแท้ไม่ใช่เรื่องบังเอิญแต่อย่างใด” จากนั้นความได้ทราบถึงพระยาอภัยคามาเมณีจึงรับสั่งให้นายรุ่งเข้าเฝ้า เมื่อพระองค์สังเกตเห็นแหวนที่ห้อยคออยู่ของนายรุ่งจึงทราบทันทีว่าเป็นพระโอรสของพระองค์กับนางนาค จากนั้นจึงรับเข้าไว้ในเสวตฉัตร และทรงตั้งพระนามว่า อรุณกุมาร ส่วนนายพรานที่อุปการะเลี้ยงดูก็ให้ทรัพย์สมบัติและให้ได้ทำงานในวัง พระองค์มีพระโอรสกับพระมเหสีอีกองค์หนึ่งมีพระนามว่าฤทธิกุมาร ทั้งฤทธิกุมารและอรุณกุมาร ด้วยวัยที่ไม่ห่างกันมากจึงรักใคร่และเป็นเพื่อนเล่นกัน อยู่มาวันหนึ่งอรุณกุมารและฤทธิกุมารพากันออกไปล่าสัตว์ในป่า แต่ด้วยความไม่ชำนาญในป่าแห่งนี้ จึงเกิดหลงทาง เห็นเป็นดังนั้นฤทธิกุมาร ที่รู้ว่าตนมีวาจาสิทธิ์จึงพูดออกมาว่า “ขอให้ผมแสงสว่างนำทางเราออกไปจากป่านี้ได้อย่างปลอดภัยด้วยเถิด” เมื่อสิ้นคำก็มีดวงไฟดวงเล็กๆ นำทางทั้งสองออกมาจากป่าได้อย่างปลอดภัย ฤทธิกุมารเห็นดังนั้นก็ตกใจและรับรู้ว่าอรุณกุมารมีวาจาสิทธิ์ เมื่อทั้งสองเจริญวัยอรุณกุมารได้ครองนครสุโขทัยร่วมกับนครศรีสัชชนาลัย และฤทธิกุมารได้ครองเมืองเชียงใหม่ และได้พระนามใหม่ว่าคือ ทั้งสองพระองค์

เป็นพี่น้องที่รักกันมาก เมื่อเกิดปัญหาก็จะช่วยกันแก้ไข และอรุณกุมารก็ได้ใช้วาจาสิทธิ์ของตน ร่วมกับความสามารถในการช่วยเหลือชาวเมืองสืบไป

เรื่องที่ 8 ตำนานพระร่วงเล่นว่าว

ณ ที่แห่งหนึ่งมีพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งโปรดการเล่นว่าวมาก พระองค์เป็นผู้มีบุญญาธิการ อีกทั้งยังมีวาจาสิทธิ์ เมื่อคำพูดได้หลุดออกมาจากปากพระองค์ จะเป็นไปตามปากเสมอ พระองค์โปรดการเล่นว่าวถึงขนาดที่สถานที่ๆ ทรงเสด็จไปทรงงานหรือ ประพาสจะต้องมีลานกว้างวิ่งว่าวอยู่ด้วยเสมอ โดยมีองครักษ์คู่ใจและทหารติดตามไปด้วยอีก จำนวนหนึ่ง อยู่มาวันหนึ่งพระองค์ทรงนึกอยากไปเล่นว่าว จึงออกเดินทางไปยังลานกว้างที่ทรงเคย ไปเล่นเป็นประจำกับองครักษ์และทหารจำนวนหนึ่ง แต่ครั้งนี้พระองค์มีพระเมเสด็จติดตามมา ประพาสเที่ยวเล่นด้วยอีกคน แต่เมื่อมาถึงพระองค์สังเกตเห็นว่าทางสายนี้รกรกว่างกว่าเดิมมากและมี ต้นไม้ขึ้นกระจัดกระจายเต็มไปหมด เมื่อเห็นดังนั้นพระองค์จึงใช้เท้าเกลี่ยดินเพียงสามครั้งและพูด ขึ้นมาว่า “ขอให้ที่รกที่บดตรงนี้กลับกลายเป็นถนนสามารถใช้สัญจรไปมาได้อย่างสะดวกสบายด้วย เถิด” สิ้นคำพูดพระองค์จากที่รกรกก็กลายเป็นถนนราบเรียบในทันที การมาเล่นว่าวของพระร่วงแต่ละ ครั้งนั้นมีเพียงแค่มาร่วมเล่นสนุกเพียงเท่านั้น เพราะกว่าจะไปถึงลานกว้างที่ใช้ในการเล่นจะต้องผ่าน หมู่บ้านต่างๆ พระองค์จึงถือโอกาสนี้สำรวจดูพื้นที่และเยี่ยมชมเขื่อนราษฎร เมื่อออกเดินทางมาได้สัก พักพระเมเสด็จเกิดหิวน้ำจึงได้บอกแก่พระร่วง พระร่วงเมื่อได้ยินดังนั้นจึงพากันหยุดแวะพักที่ หมู่บ้านแห่งหนึ่งเพื่อจะขอน้ำกินจากชาวบ้าน เมื่อมาหยุดอยู่หน้าบ้านหลังหนึ่ง จึงตะโกนร้องบอก เจ้าของบ้านว่า “ขอน้ำให้เรากินเพื่อดับกระหายเพียงนิดได้หรือไม่” เมื่อเจ้าของบ้านได้ยินดังนั้นจึง ตอบปฏิเสธทันทีด้วยไม่ว่าคนผู้นี้คือพระร่วง “ไม่ได้หรอกท่าน ลำพังบ้านเราก็ไม่พอกินพอใช้กัน แล้ว ถ้าได้แบ่งให้พวกท่านบ้านเราคงต้องอดน้ำตายเป็นแน่” พระร่วงเมื่อได้ฟังดังนั้นจึงเกิดสงสัย และเฝ้าถามชายเจ้าของบ้านว่า “เราเพียงขอป็นน้ำแค่เพียงนิด ถึงกับต้องอดน้ำตายเลยเชียวหรือ” และพระองค์ จึงได้สอบถามกับชายคนดังกล่าวอีกเล็กน้อยและรู้ความว่าหมู่บ้านแห่งนี้ขาดแคลนน้ำมานานหลายปี ชาวบ้านอยู่อย่างลำบากต้องประหยัดน้ำใช้บางที่ขาดแคลนถึงกระทั่งอดน้ำตายก็มี เมื่อพระองค์ได้ฟังดังนั้นจึงเดินไปที่บ่อเก็บน้ำของหมู่บ้านและเห็นสภาพบ่อน้ำที่แห้งแล้ง จึงตั้งจิต อธิษฐานแล้วพูดออกมาว่า “ขอให้บ่อเก็บน้ำนี้กลายเป็นธารน้ำที่สะอาดสามารถใช้บริโภคน้ำและ ใช้สอยอื่นๆ ได้ต่อจากนี้ไป” เมื่อสิ้นคำพูดพระองค์ บ่อน้ำที่แห้งแล้งกลับกลายเป็นมีมวลน้ำไหล ออกมามากมาย อีกทั้งยังใสสะอาดจนมองเห็นหินอยู่ภายใต้แหล่งน้ำ เมื่อชายผู้เป็นเจ้าของบ้านเห็น ดังนั้นก็ตกใจและล่วงรู้ทันทีว่าชายที่มาขอน้ำกินนี้คือพระร่วงผู้มีวาจาสิทธิ์ จึงนั่งลงกับพื้นถวาย ความเคารพพระองค์และตะโกนร้องบอกชาวบ้านให้มาดื่มน้ำ เมื่อชาวบ้านมาเห็นก็ดีใจกันยก

ใหญ่ว่าต่อไปจะไม่ต้องขาดแคลนน้ำกันอีกแล้ว ต่อจากนั้นบ่อน้ำนี้จึงมีชื่อว่าบ่อน้ำพระร่วงตามที่ชาวบ้านพากันตั้งเพื่อสรรเสริญเกียรติของพระร่วงสืบต่อไป

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิชาภัทร ใจคำ (2553) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน นิทานภาคเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบึงพัฒนาวิทยาคม อำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานภาคเหนือสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านภาคเหนือ ที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานภาคเหนือ ผลวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานภาคเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 81.18/82.98 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ตามที่ตั้งไว้ นักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านภาคเหนือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านภาคเหนือ จำนวน 5 เรื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ปรีชา อภัยรัตน์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหารเทารังสีประชารังสรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุง ผลวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 83.15/81.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ (80/80) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุง มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุงมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด

อัมพร อรรถสังข์ (2553) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้านนครพนม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้านนครพนม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านบทร้อยกรองก่อนและหลังเรียนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้านนครพนม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษาเจตคติของผู้เรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้านนครพนม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.33/84.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ทักษะการอ่านบทร้อยกรองของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาข่อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 หลังเรียนโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้านนครพนม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาข่อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีเจตคติต่อการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้านนครพนม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าคะแนนโดยรวมเท่ากับ 4.878 โดยผู้เรียนมีความคิดเห็นใกล้เคียง 0.244

เทวีวรรณ การปลูก (2556) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เล่าเรื่องเมืองโคราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เล่าเรื่องเมืองโคราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นแต่งเป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี และกลอนสุภาพ มีเนื้อหาประกอบด้วย เนื้อเรื่องเกี่ยวกับเมืองนครราชสีมาจำนวน 5 เรื่อง คำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความเหมาะสมทุกด้าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ระดับ 0.66 – 1.00 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.48 ถึง 4.83 และมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.68 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

พรนภา แซ่อ้อย (2560) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรองเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรองเรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ

ส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นแต่งเป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี 11 และกลอนสุภาพ มีเนื้อหาประกอบด้วย เนื้อเรื่องเกี่ยวกับจังหวัดระนอง จำนวน 5 เรื่อง แต่ละเรื่องมีคำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง และคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ มีผลการประเมินทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านวิธีนำเสนอ ด้านการใช้ภาษา ด้านการจัดรูปเล่มและภาพประกอบ และด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านจะช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก ช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจ หรือเป็นเรื่องใกล้ตัว ผู้ศึกษาจึงได้สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ตำนานสุโขทัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยแต่งเป็นร้อยแก้ว ประกอบด้วยตำนานจำนวน 8 เรื่อง เพื่อฝึกทักษะการอ่าน และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

8. การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

8.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่งด้วยร้อยแก้ว มีลักษณะการเสริมทักษะ และนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย โดยกำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ ดังนี้

8.1.1 ลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ ดังนี้

1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีอายุระหว่าง 10-14 ปี เป็นวัยเด็กตอนปลาย

2) แนวการเขียนเป็นแบบสาระบันเทิง คือ แต่งเนื้อหาด้วยร้อยแก้ว

3) รูปเล่มหนังสือมีขนาด 8 หน้ายก

4) เนื้อหาหนังสือประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ 1 ตำนานพระพุดได้

เรื่องที่ 2 ตำนานอิมลินดำ

เรื่องที่ 3 ตำนานคลองแม่รำพัน

เรื่องที่ 4 ตำนานข้าวตอกพระร่วง

เรื่องที่ 5 ตำนานไตรภพพระร่วง

เรื่องที่ 6 ตำนานพระร่วงปล่อยปลา

เรื่องที่ 7 ตำนานพระร่วง พระลือ

เรื่องที่ 8 ตำนานพระร่วงเล่นว่าว

8.1.2 โครงสร้างเนื้อหาของหนังสือ

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง เนื้อหา คำอธิบายศัพท์ และภาพประกอบ รายละเอียดดังนี้

- 1) คำนำ เป็นการอธิบายจุดประสงค์ของการนำเรื่องราวในท้องถิ่นมาเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเรื่องเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา และบอกแนวทางการอ่าน
- 2) คำชี้แจง เป็นการกล่าวถึงเหตุผลในการสร้างหนังสือ และชี้แจงข้อปฏิบัติแนวทางในการอ่าน
- 3) เนื้อหา เป็นนิทานพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัยที่รวบรวมมาจากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านจำนวน 3 คน ซึ่งนำมาแต่งเป็นร้อยแก้ว เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 4) คำอธิบายศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ยากที่ปรากฏในเรื่องเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น
- 5) กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น
- 6) ภาพประกอบ เป็นภาพวาดระบายสีที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพ เกิดจินตนาการ ทั้งยังดึงดูดความสนใจ และเข้าใจเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี

8.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

การสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างหนังสือ ขั้นตอนตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพ โดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นตอนตรวจสอบคุณภาพ โดยนำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอ่านแล้วเก็บข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

8.2.1 ขั้นการสร้างหนังสือ

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

2) กำหนดโครงสร้างหนังสือ ประกอบไปด้วยตำนานจังหวัดสุโขทัย จำนวน 8 เรื่อง คือ ตำนานพระพุทไธ ตำนานอิมลีนดำ ตำนานโตรกพระร่วง ตำนานข้าวดอก พระร่วง ตำนานคลองแม่รำพัน ตำนานพระร่วงปล่อยปลา ตำนานพระร่วง พระลือ และตำนาน พระร่วงเล่นว่าว ซึ่งนิทานพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัย ผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามจากผู้มีความรู้ และ ปรชาญชาวบ้านจำนวน 3 คน และได้นำเนื้อเรื่องมาแต่งเป็นร้อยแก้ว ในการเขียนเนื้อหา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำนานจังหวัดสุโขทัย
- (2) เพื่อให้ผู้อ่านมีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีทักษะในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน
- (3) เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน และบอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย
- (4) เพื่อให้ผู้อ่านนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- (5) เพื่อให้ผู้อ่านรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

8.2.2 ขั้นการตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพ

การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น จะมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

- 1) สร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสือ
- 2) จัดทำแบบประเมินทั้ง 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสือที่สร้างขึ้น โดยตรวจสอบหาคะแนนเฉลี่ยรวม และนำแบบประเมินมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นและเสนอแนะไว้

3) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำหนังสือส่งเสริม การอ่านเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย และด้านการเขียนหนังสือ สำหรับเด็ก จำนวน 3 คน พิจารณาคุณภาพหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ ดังนี้

- (1) ด้านเนื้อหา เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น เหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม การอธิบายศัพท์ชัดเจนเนื้อหาของเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของผู้อ่าน ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม กิจกรรมท้ายบทสอดคล้องกับเนื้อหา

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ วิธีการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนดี มีภาพ สอดคล้องน่าสนใจ เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน สำนวนและภาษาที่ใช้ในการแต่งเข้าใจง่าย

(3) ด้านการใช้ภาษา ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย แต่ควรเพิ่มเติมคำอธิบายศัพท์บางคำเพิ่มเติมที่เป็นภาษาถิ่น ควรปรับให้สมบูรณ์

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน รูปเล่ม แข็งแรงทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบครบถ้วน ขนาด ตัวอักษรเหมาะสมกับวัย

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ การจัดวางภาพประกอบและ ตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ หนังสือส่งเสริมการอ่านช่วยส่งเสริมนิสัยรัก การอ่าน นักเรียนมีความภาคภูมิใจในในท้องถิ่นของตน และได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน หนังสือส่งเสริมการอ่าน

4) การนำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนำหนังสือมาปรับปรุงเพื่อ จัดทำเป็นหนังสือที่สมบูรณ์ โดยได้ปรับปรุง ดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา จัดรูปแบบเนื้อหาในแต่ละตอน โดยแยกความสำคัญของ เนื้อหา และปรับในเรื่องของจำนวนบรรทัดให้เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ ภาพและบทร้อยแก้วบางหน้ายังไม่สัมพันธ์กัน ปรับให้เหมาะสมมากขึ้น

(3) ด้านการใช้ภาษา ปรับแก้จำนวนคำให้ถูกต้อง

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม ปรับแก้ไขเล่ม โดยการเพิ่มสีสันมากขึ้น

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ปรับแก้ไขการจัดหน้า โดย คำนี้ถึงรูปแบบการเข้ารูปเล่ม

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เพิ่มเติมกิจกรรมท้ายเรื่อง เพื่อให้นักเรียนได้ เห็นความสำคัญของตำนาน

5) การนำหนังสือที่แก้ไขปรับปรุงเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ นำ หนังสือเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริม การอ่าน โดยผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพหนังสือ คือ เกณฑ์การตัดสินจาก คะแนน เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดย ผู้เชี่ยวชาญ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

6) การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ โดยใช้ข้อมูลจากนักเรียนการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือในขั้นนี้ เป็นการนำหนังสือไปทดลองให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล จังหวัดสุโขทัย จำนวน 10 คนอ่าน เพื่อประเมินความคิดเห็นตามแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน จากนักเรียนคือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

8.2.3 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏดังนี้
(1) ด้านเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ดำเนินเรื่องชวนติดตาม การอธิบายศัพท์ชัดเจน ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม และกิจกรรมท้ายเรื่องสอดคล้องกับเนื้อหา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าการเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน การนำเสนอเนื้อหาและภาพสอดคล้องน่าสนใจ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41

(3) ด้านการใช้ภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าชื่อเรื่องมีความเหมาะสม การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย จำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน รูปเล่มแข็งแรงทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.93

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าการจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าหนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

จากการที่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านทุกด้าน สามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือได้ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.70

2) ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียนการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดำเนินการโดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความเห็นว่าเนื้อหามีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม เนื้อหาแต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม กิจกรรมท้ายเรื่องทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

(2) ด้านวิธีการนำเสนอ นักเรียนมีความเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

(3) ด้านการใช้ภาษา นักเรียนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

(4) ด้านการจัดรูปเล่ม นักเรียนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.70

(5) ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ นักเรียนมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.75

(6) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60

สรุปการประเมินจากนักเรียน จำนวน 10 คน นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือส่งเสริมการอ่านว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

จึงสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ สามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่าน และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้นักเรียนได้

บทที่ 2

หนังสือส่งเสริมการอ่าน

เรื่อง ตำนานสุโขทัย

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผ่านการตรวจสอบคุณภาพหนังสือจากผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ได้จัดพิมพ์รูปเล่มสมบูรณ์ ขนาดรูปเล่ม 8 หน้า ความยาว 105 หน้า มี ส่วนประกอบรูปเล่ม ดังนี้

1. คำนำ เป็นการเขียนอธิบายจุดประสงค์การนำตำนานของจังหวัดสุโขทัยมา แต่งเป็นบทร้อยแก้ว แต่ละเรื่องเพื่อให้นักเรียนศึกษา และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน
2. คำชี้แจง เป็นการกล่าวถึงเหตุผลในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน และชี้แจงแนวทางปฏิบัติในการอ่าน
3. เนื้อหา เป็นตำนานของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งแต่งด้วยบทร้อยแก้วที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. คำอธิบายศัพท์ เป็นการอธิบายคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่อง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจตำนานที่อ่าน ได้ดียิ่งขึ้น
5. กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน ที่สร้างขึ้น
6. ภาพประกอบ เป็นภาพวาดระบายสีด้วยสีน้ำที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา ช่วยส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่อง ได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลิน เกิดจินตนาการในการอ่าน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน

ตำนานลโยทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้แต่ง
กัตติยา โทกคำ

คำนำ

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้ว ที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดเรื่องราวตำนานสุโขทัยจากปราชญ์ชาวบ้าน ที่แฝงไปด้วยข้อคิด คติเตือนใจในการปฏิบัติตน จัดขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ ส่งเสริมการอ่าน นิยักรักการอ่าน เพื่อเห็นคุณค่า และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ประกอบด้วยตำนานจำนวน 8 เรื่อง

เรื่องที่ 1 ตำนานพระพุทไธ

เรื่องที่ 2 ตำนานอิมลันคำ

เรื่องที่ 3 ตำนานโตรกพระร่วง

เรื่องที่ 4 ตำนานข้าวตอกพระร่วง

เรื่องที่ 5 ตำนานคลองแม่รำพัน

เรื่องที่ 6 ตำนานพระร่วงปล่อยปลา

เรื่องที่ 7 ตำนานพระร่วง พระลือ

เรื่องที่ 8 ตำนานพระร่วงเล่นว่าว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนและผู้สนใจทั่วไป

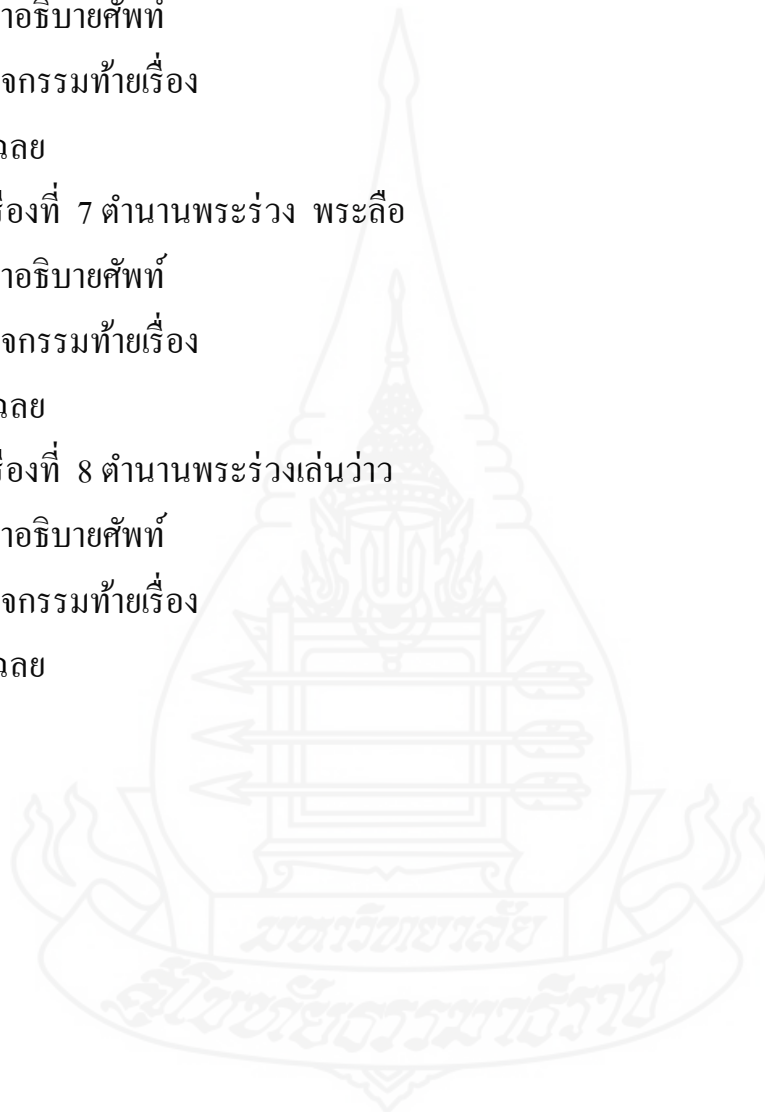
กิตติยา โภคคำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
คำชี้แจงในการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน	ง
หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย	
เรื่องที่ 1 ตำนานพระพุกได้	๑
คำอธิบายศัพท์	๑๐
กิจกรรมท้ายเรื่อง	๑๒
เฉลย	๑๔
เรื่องที่ 2 ตำนานอิมลินคำ	๑๕
คำอธิบายศัพท์	๒๔
กิจกรรมท้ายเรื่อง	๒๕
เฉลย	๒๓
เรื่องที่ 3 ตำนานไตรภพระร่วง	๒๘
คำอธิบายศัพท์	๓๓
กิจกรรมท้ายเรื่อง	๓๘
เฉลย	๔๐
เรื่องที่ 4 ตำนานข้าวตอกพระร่วง	๔๑
คำอธิบายศัพท์	๕๐
กิจกรรมท้ายเรื่อง	๕๑
เฉลย	๕๓
เรื่องที่ 5 ตำนานคลองแม่รำพัน	๕๔
คำอธิบายศัพท์	๖๓
กิจกรรมท้ายเรื่อง	๖๔
เฉลย	๖๖

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย	
เรื่องที่ 6 ตำนานพระร่วงปล่อยปลา	๖๗
คำอธิบายศัพท์	๗๖
กิจกรรมท้ายเรื่อง	๗๗
เฉลย	๗๘
เรื่องที่ 7 ตำนานพระร่วง พระลือ	๘๐
คำอธิบายศัพท์	๘๘
กิจกรรมท้ายเรื่อง	๙๐
เฉลย	๙๒
เรื่องที่ 8 ตำนานพระร่วงเล่นว่าว	๙๓
คำอธิบายศัพท์	๑๐๒
กิจกรรมท้ายเรื่อง	๑๐๓
เฉลย	๑๐๕

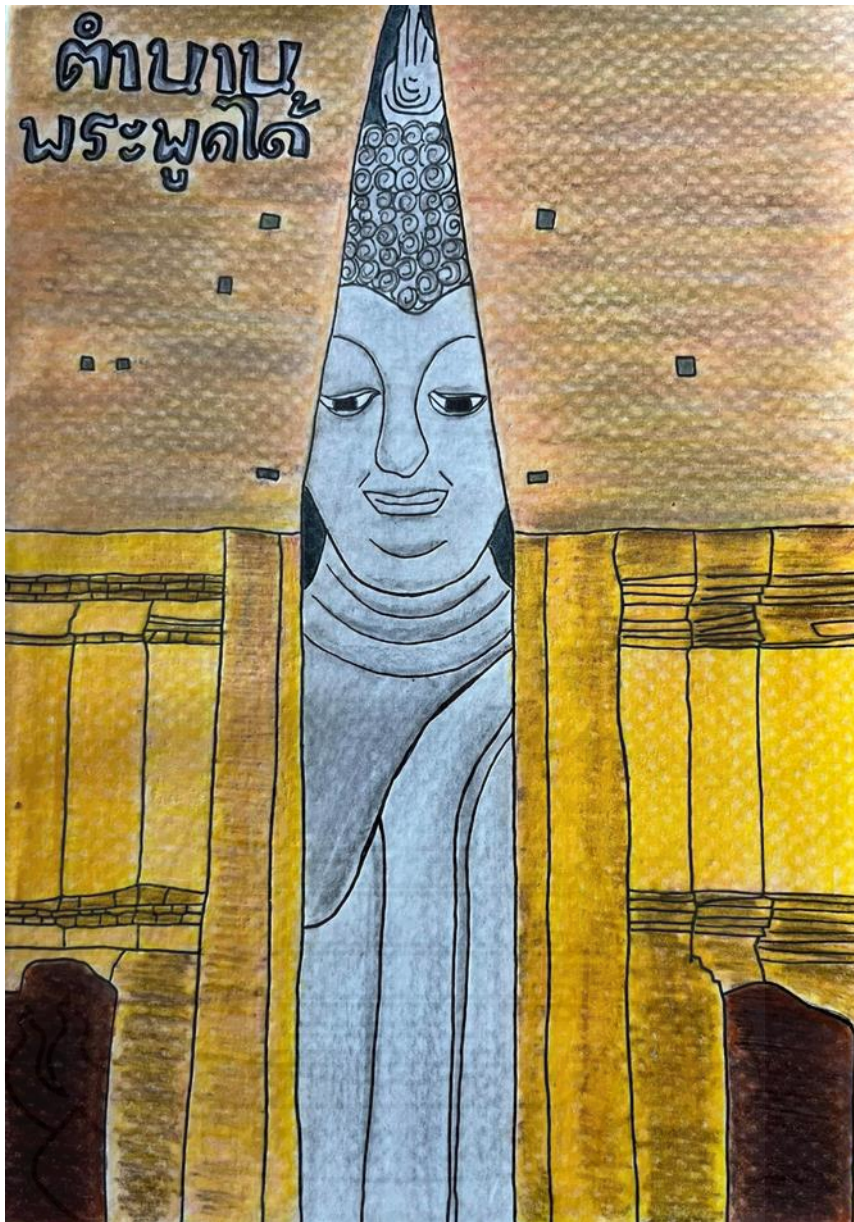

คำชี้แจงในการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน

เรื่อง ตำนานสุโขทัย

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย แต่งด้วยบทร้อยแก้ว มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ตำนานสุโขทัย จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานพระพุกได้ ตำนานอีเมลิ้นดำ ตำนานโตรกพระร่วง ตำนานข้าวตอกพระร่วง ตำนานคลองแม่รำพัน ตำนานพระร่วงปล่อยปลา ตำนานพระร่วงพระลือ และตำนานพระร่วงเล่นว่าว หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ได้กระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียน เนื้อหาจะเป็นตำนานที่ผู้จัดทำได้รวบรวมจากปราชญ์ชาวบ้าน นักเรียนจึงได้รับทั้งความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง นักเรียนควรฝึกอ่านและศึกษาคำศัพท์ ต่อด้วยการทบทวนโดยการทำกิจกรรมท้ายเรื่องเพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ภายในวัดศรีชุมแห่งนี้ มีเรื่องราวที่น่าสนใจเล่าสืบต่อกันมาว่า พระพุทธรูปที่ประดิษฐานภายในวัดศรีชุมแห่งนี้ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า “พระพุทธร่องนะ” นั้นเป็นพระพุทธรูปที่พูดได้

เมื่อครั้งองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ทรงยกกองทัพ
ไปปราบกบฏที่เมืองสวรรคโลก ได้มีการเรียกชุมนุมเหล่าแม่ทัพ
นายกองและทหารที่วัดศรีชุมก่อน

แต่การทำศึกสงครามในครั้งนี้อะไรก็ไม่ค่อยมีกำลังใจ
ในการสู้รบ เพราะเป็นการที่คนไทยต้องมาพัวพันกันเอง

ด้วยปฏิกาณัหวพริบของสมเด็จพระนเรศวรที่ต้องการสร้างขวัญและกำลังใจในการรบให้แก่เหล่าทหารของพระองค์ จึงได้จัดให้มีพิธีเสี่ยงทายกับพระพุทธรูป โดยได้เสี่ยงทายว่า หากการรบครั้งนี้จะมีชัยก็ขอให้พระพุทธรูปองจะงกกล่าวตอบ แต่หากจะไม่ชนะก็ไม่ต้องตอบสิ่งใด

ซึ่งผลของการเสียดายคือ พระพุทธทศกษัตริย์ก็ได้กล่าวตอบกลับมา เหล่าทหารทั้งหลายที่ได้สดับรับฟังล้วนคิดว่าพระสุรเสียดของพระพุทธรูปเป็นปาฏิหาริย์ขององค์ พระพุทธทศกษัตริย์ของวัดศรีชุมแห่งนี้

ตั้งผลให้กองทัพของสมเด็จพระนเรศวรมีขวัญกำลังใจ
ในการทำศึกสงครามเพื่อบ้านเมืองเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก

แต่ทว่าในความเป็นจริงแล้ว เสียงที่หลายคนเข้าใจว่า
เป็นเสียงของพระพุทธรูปนั้น เป็นฤศโลบายอันชาญฉลาดของ
องค์สมเด็จพระนเรศวร

รับสั่งให้คนป็นขึ้นไปซ่อนตัวอยู่ในช่องอุโมงค์เล็กๆ ด้านหลัง
พระเสี้ยวของพระพุทธทอจนะและให้ส่งเสียงคอบองค์พระนเรศวร
เพื่อเป็นการปลุกขวัญและกำลังใจเหล่าทหารให้ฮึกเหิมมากขึ้น

คำอธิบายศัพท์

ตำนานพระพุทไธ

คำศัพท์	ความหมาย
พระพุทธรูป	น. รูปที่สร้างขึ้นมาแทน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อกราบไหว้บูชา พระพุทธรูปมักจะเป็นรูปขนาดใหญ่พอที่จะวางเพื่อบูชาได้
ประดิษฐาน	ก. ตั้งไว้, ตั้งขึ้น, ใช้แก่สิ่งที่เคารพนับถือ
พระพุทธรูป	น. เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ศิลปะสุโขทัย หน้าตักกว้าง 11.30 เมตร สูง 15 เมตร คำว่า “อุจนะ” มาจากคำในภาษาบาลีว่า “อุลละ” ซึ่งแปลว่า “ผู้ไม่หวั่นไหว มั่นคง” หรือ “ผู้ที่ควรแก่การเคารพกราบไหว้”
กองทัพอ	น. หน่วยทหารที่ประกอบด้วยทหาร ๓ กองพล และทหารเหล่าอื่น ๆ เช่น เหล่าทหารสื่อสาร เหล่าทหารช่าง เหล่าทหารปืนใหญ่โดยมีแม่ทัพเป็นผู้บังคับบัญชา
ปราบ	ก. ทำให้ราบ, ทำให้หมดไป
ชุมนุม	น. กอง, หมู่, พวก, กลุ่ม ก. ประชุม, รวมกัน
กบฏ	น. ผู้ประทุษร้ายต่ออาณาจักร, ผู้ทรยศ, ขบถ ก. ประทุษร้ายต่ออาณาจักร, ทรยศ, ขบถ
ศึก	น. การใช้กำลังเช่นฆ่าหรือต่อสู้กันอย่างรุนแรงระหว่างรัฐ หรือประเทศตั้งแต่ ๒ รัฐ หรือ ๒ ประเทศขึ้นไป, การต่อสู้กันระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือระหว่างพวกหนึ่งกับอีกพวกหนึ่ง
สงคราม	น. การสู้รบครั้งใหญ่ของคนหลายกลุ่มที่ขัดแย้งกัน
ปฏิภาณ	น. ไหวพริบในการกล่าวแก้หรือโต้ตอบโต้ทันทีทันควันและแยบคาย

คำศัพท์	ความหมาย
ไหวพริบ	น. ปัญญาไว, เขวามันปัญญาดี
สร้างขวัญ	ก. สภาพของจิตใจที่มีความเชื่อมั่น และกระตือรือร้น พร้อมจะ เผชิญกับเหตุการณ์ทุกอย่าง
พิธี	น. งานที่จัดขึ้นตามความเชื่อถือตามขนบธรรมเนียม ประเพณีเพื่อความเป็นแบบแผน หรือความเป็นสิริ มงคล เป็นต้น
เสียงทวย	ก. ทำนายโชคชะตาโดยใช้เครื่องเสียงอย่างเขียมซี เป็นต้น
ชัย	น. การชนะ, ความชนะ
สดับ	ก. ตั้งใจฟัง
สุรเสียง	น. เสียงอันก้องกังวาน หมายถึงเสียงของผู้มีอำนาจ
ปาฏิหาริย์	น. สิ่งที่น่าอัศจรรย์, ความอัศจรรย์ ก. ทำสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ตามปกติ
ทว่า	สัน. แต่ถ้าว่า, แต่ว่า
กศโลบาย	น. วิธีการอันแยบคาย, วิธีการอันชาญฉลาด
อุโมงค์	น. ทางใต้ดิน, ช่อง หรือทางที่ขุดลงไปใต้ดิน หรือใน ภูเขาให้ทะลุอีกด้าน
อีกเหิม	ว. ลำพองใจด้วยความศึกคะนอง

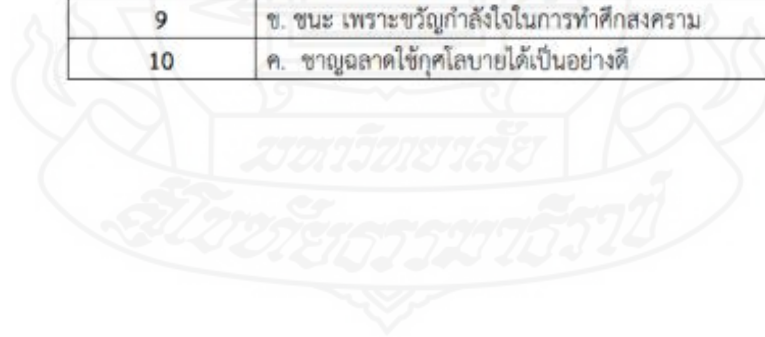
กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานพระพุทไธ

1. พระพุทธรูปที่ประดิษฐานภายในวัดศรีชุมแห่งนี้ มีชื่อเรียกว่าอะไร
  - ก. พระพุทธรูป
  - ข. พระพุทธรเจ้า
  - ค. พระพุทธรอจนะ
  - ง. พระพุทธรมุณี
2. ชาวสุโขทัยมีความเชื่ออย่างไร
  - ก. พระพุทธรอจนะ เป็นพระพุทธรูปพุทไธ
  - ข. พระพุทธรอจนะ เป็นพระพุทธรูปที่ตั้งงาม
  - ค. พระพุทธรอจนะ เป็นพระพุทธรูปที่เก่าแก่
  - ง. พระพุทธรอจนะ เป็นพระพุทธรูปที่น่ายกย่อง
3. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ได้ทรงยกกองทัพไปปราบกบฏที่เมืองใด
  - ก. เมืองละโว้
  - ข. เมืองตาก
  - ค. เมืองสุโขทัย
  - ง. เมืองสวรรคโลก
4. ก่อนที่จะยกกองทัพไปปราบกบฏ สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงทำอย่างไร
  - ก. เรียกเหล่าแม่ทัพนายกองมาวางแผนทำศึก
  - ข. เรียกชุมนุมเหล่าแม่ทัพนายกองและทหารที่วัดศรีชุมก่อน
  - ค. เรียกขวัญกำลังใจให้กับแม่ทัพนายกองและทหาร
  - ง. เรียกเหล่าแม่ทัพนายกองและทหารมาเข้าแถวอย่างพร้อมเพรียง
5. การทำศึกสงครามในครั้งนี้เหล่าทหารรู้สึกร้อย่างไร
  - ก. มีกำลังใจในการสู้รบ เพราะจะได้ชนะข้าศึก
  - ข. มีกำลังใจในการสู้รบ เพราะวางแผนทำการศึกษาอย่างดี
  - ค. ไม่ค่อยมีกำลังใจในการสู้รบ เพราะต้องฆ่าฟันผู้อื่น
  - ง. ไม่ค่อยมีกำลังใจในการสู้รบ เพราะคนไทยต้องฆ่าฟันกันเอง

6. สมเด็จพระนเรศวรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เหล่าทหารอย่างไร
- ก. มีเงินรางวัลให้กับทหาร   ข. ให้ทหารเลื่อนยศ
ค. มีพิธีเสวยทวยกับพระพุทธรูป   ง. วางแผนทำศึกอย่างรัดกุม
7. ผลของการเสวยทวยคืออะไร
- ก. พระพุทธองพระพุทธรูป   ข. พระพุทธรูป
ค. พระพุทธรูป   ง. พระพุทธรูป
8. พระสุรเสียงของพระพุทธรูปเป็นของใคร
- ก. สมเด็จพระนเรศวร
ข. รับสั่งให้คนป็นขึ้นไปซ่อนตัว
ค. แม่ทัพ
ง. ทหาร
9. การทำศึกสงครามในครั้งนี้ชนะหรือไม่
- ก. ชนะ เพราะวางแผนเป็นอย่างดี
ข. ชนะ เพราะขวัญกำลังใจในการทำศึกสงคราม
ค. ไม่ชนะ เพราะกลัวฝ่ายศัตรู
ง. ไม่ชนะ เพราะพระพุทธรูปไม่ได้กล่าวตอบกลับมา
10. เหตุการณ์ทำศึกสงครามครั้งนี้ สมเด็จพระนเรศวรเป็นผู้นำแบบใด
- ก. เก่งเพลงดาบ เพลงทวน ศิลปะการต่อสู้ต่างๆ
ข. วางแผนได้ดี รัดกุม ทำให้ชนะศึกสงคราม
ค. ขาญฉลาดใช้ทุกุโลบายได้เป็นอย่างดี
ง. มีความเป็นผู้นำ

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานพระพุทไธ

ข้อ	คำตอบ
1	ค. พระพุทธอจนะ
2	ก. พระพุทธอจนะ เป็นพระพุทธรูปพุทไธ
3	ง. เมืองสวรรคโลก
4	ข. เรียกชุมนุมเหล่าแม่ทัพนายกองและทหารที่วัดศรีชุม ก่อน
5	ง. ไม่ค่อยมีกำลังใจในการสู้รบ เพราะคนไทยต้องฆ่าฟัน กันเอง
6	ค. มีพิธีเสด็จทวยกับพระพุทธรูป
7	ก. พระพุทธอจนะก็ได้กล่าวตอบกลับมาว่าชนะ
8	ข. รับสั่งให้คนป็นขึ้นไปชอนตัว
9	ข. ชนะ เพราะขวัญกำลังใจในการทำศึกสงคราม
10	ค. ชาญฉลาดใช้กุศโลบายได้เป็นอย่างดี

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ เมืองตาก มีเจ้าเมืองที่มีโอรสและธิดาอย่างละองค์ แต่เจ้าเมืองนั้นรักพระโอรสมากกว่าพระธิดา เนื่องด้วยพระโอรสนั้นเป็นโอรสองค์โตที่พระองค์หวังที่จะให้ครองราชสมบัติสืบต่อไป อีกทั้งโอรสองค์โตยังมีพระสิริโฉมงดงามผิดกับพระธิดาองค์เล็กที่มีพระนามว่าแม่ ที่นอกจากหน้าตาไม่งดงามแล้วยังมีลิ้นเป็นสีดำอีกด้วย จึงถูกเรียกขานว่าอึเมลิ้นดำ

แต่ถ้าพูดเรื่องความเก่งกล้าและความสามารถนั้น พระธิดาเม
 เก่งกว่าพระเชษฐาอยู่มาก ด้วยความที่พระเชษฐาถูกบิดาเอาใจมา
 ตั้งแต่เด็ก งานราชการเกี่ยวกับบ้านเมืองหรือแม้กระทั่งการสู้รบก็
 ด้อยกว่าพระธิดาทุกอย่าง แต่ถึงอย่างนั้นท่านเจ้าเมืองก็ไม่เคยรัก
 พระโอรสน้อยลง กลับกันยิ่งเอาใจพระโอรสมากขึ้นเข้าไปอีก จน
 บางครั้งทำให้หลงลืมไปว่ายังมีพระธิดาองค์เล็กอีกองค์

พระธิดาเมมีเพียงพระพี่เลี้ยงและแม่หม่มเท่านั้นที่คอยรักและเอาใจใส่ดูแล เนื่องจากเสด็จแม่ของนางจากไปตั้งแต่นางยังเล็ก พระธิดาเมเป็นหญิงที่เก่งกล้าสามารถในด้านการสู้รบทุกรูปแบบ ทั้งเพลงดาบ ศิลปะการต่อสู้แบบมือเปล่าหรือแม้กระทั่งการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่ทรงฝึกมาตั้งแต่ยังเด็ก ด้วยหวังว่าความรู้ความสามารถที่ตนมีจะสามารถนำมาช่วยบ้านเมืองได้ในยามเกิดศึกสงคราม

อยู่มาวันหนึ่งข้าศึกบุกประชิดกำแพงวัง บ้านเมืองต่าง
โกลาหลด้วยเสียงปืนใหญ่และเสียงตีดาบ พระธิดาเมตต์คตินใจปลอม
ตัวใส่เครื่องทรงเหมือนทหารขี่ช้างออกไปสู้รบกับข้าศึก ขณะอยู่ใน
สนามรบ พระองค์ได้ตัดกำลังคู่แข่งขันลงไปมาก

นายกองคุมพลทหารเห็นดังนั้นจึงตั้งให้ทหารบางนายล้มพระธิดาในร่างของทหารคนนี้ได้ ช่วงจังหวะผู้ศึกชุลมุนนั้น หมวกของพระธิดาเมได้ร่วงหลุดจากศีรษะ จึงทำให้ฝั่งศัตรูรู้ทันทีว่ากำลังสู้รบกับผู้หญิง พระธิดาเมเมื่อเห็นเป็นดังนั้นก็ตกใจทำอะไรไม่ถูกจึงขี้ซำงหนีเข้าไป

เมื่อลงจากหลังช้างด้วยกลัวว่าข้าศึกจะรู้ว่าตนเป็นหญิงและ
จะเล่นเอาคำตอขบเมื่อถูกจับได้ จึงทรงตัดสินใจตัดลิ้นของตนและ
ขว้างลงในหนองน้ำใหญ่ จากนั้นได้ตัดนมของตนทิ้ง และในที่สุดก็
สิ้นลมหายใจ

จากนั้นไม่นานทหารเมืองตากที่ได้รับความนี้จึงเร่งตามมาแต่ก็ไม่ทันการณ์เมื่อรู้ว่าพระธิดาได้สิ้นใจแล้วทหารทั้งหลายจึงได้พร้อมใจกันนำร่างของพระธิดาเมกลับเมือง ข่าวความกล้าหาญและเก่งกล้าของพระธิดาเมได้แพร่กระจายออกไป

ประชาชนที่ได้รับรู้ต่างพากันสรรเสริญในความกล้าหาญของนาง ภายหลังจากกันตั้งชื่อหนองน้ำที่พระธิดาตัดลิ้นทิ้งว่าหนองลิ้นกา และบริเวณที่ได้ตัดนมทิ้งได้ตั้งชื่อว่าเขานมนาง เพื่อระลึกถึงความดีดเดี่ยวและความกล้าหาญของพระธิดาพระองค์นี้

คำอธิบายศัพท์
ตำนานฮีเมลิ้นดำ

คำศัพท์	ความหมาย
ธิดา	น. ลูกหญิง
โอรส	น. ลูกชาย, ใช้แก่เจ้านาย
<u>ครองราชสมบัติ</u>	ก. เสวยราชย์เป็นพระมหากษัตริย์
พระสิริโฉม	ว. สวย, งาม
พระเชษฐา	น. พี่ผู้เป็นใหญ่
ราชการ	น. งานของรัฐ หรือของพระเจ้าแผ่นดิน
บ้านเมือง	น. ประเทศชาติ
เยาว์	ว. อ่อนวัย รุ่มนุ่ม รุ่มสาว
ศิลปะการต่อสู้	ก. ศาสตร์แขนงหนึ่งที่เน้นการเรียนรู้และฝึกฝนด้านการต่อสู้และการป้องกันตัว ในปัจจุบันได้มีการศึกษากันอย่างแพร่หลาย ทั้งในเชิงด้านการกีฬา เพื่อฝึกฝนร่างกายให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง หรือแม้กระทั่งฝึกฝนจิตใจ
ศึกสงคราม	น. สงคราม
ข้าศึก	น. ศัตรูของบ้านเมือง, คนที่มุ่งปองร้าย, ผู้ขัดขวางทำลาย
โกลาหล	น. เสียงดังกึกก้อง, เสียงดังสนั่น ว. อื้ออึง, สนั่น, วุ่นวาย
เครื่องทรง	น. เครื่องแต่งตัว, เครื่องแต่งกาย
ขุลงมุน	ว. อาการที่เป็นไปอย่างสับสนวุ่นวาย ยุ่งเหยิง ไม่เป็นระเบียบ
ศัตรู	น. ข้าศึก, ปรปักษ์, ฝ่ายตรงข้าม, ผู้จองเวร
สรรเสริญ	ก. กล่าวคำยกย่อง เชิดชู หรือเทิดทูน

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานอิมลันคำ

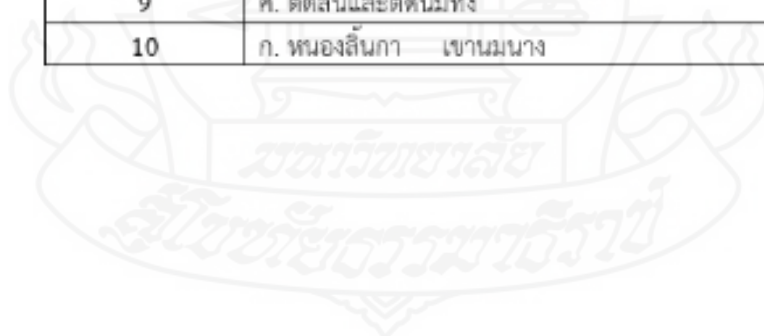
1. เจ้าเมืองตากมีบุตรกี่คน
  - ก. พระโอรสเพียงองค์เดียว
  - ข. พระโอรสและพระธิดาอย่างละองค์
  - ค. พระธิดาเพียงองค์เดียว
  - ง. พระธิดาสองพระองค์
2. เพราะเหตุใดเจ้าเมืองถึงรักพระโอรสมาก
  - ก. เพราะชอบลูกชายมากกว่าลูกสาว
  - ข. เพราะจะให้ไปทำศึกสงครามกับเมืองอื่นๆ
  - ค. เพราะเก่งกล้าสามารถในเพลงดาบเพลงทวน
  - ง. เพราะหวังจะให้ครองราชสมบัติสืบต่อไป
3. ข้อใด ไม่ เกี่ยวข้องกับพระธิดา
  - ก. มีพระสิริโฉมงดงาม
  - ข. หน้าตาไม่งดงาม
  - ค. ลิ่นเป็นสีคำ
  - ง. เก่งเรื่องการสู้รบ
4. พระธิดาถูกขนานนามมาอย่างไร

ก. พระสิริโฉมงดงาม	ข. ผู้กล้าหาญ
ค. อิมลันคำ	ง. นักสู้
5. ใครคือคนดูแลพระธิดาแม่
  - ก. พระบิดา พระมารดา
  - ข. พระบิดา
  - ค. ทหาร
  - ง. พระพี่เลี้ยงและแม่กำม

6. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของพระธิดาแม่
- เก่งงานฝีมือ งานบ้านงานเรือน
  - เก่งด้านการสู้รบ
  - เก่งเพลงดาบ
  - เก่งศิลปะการต่อสู้แบบมือเปล่าและอุปกรณ์
7. เมื่อมีข้าศึกมาประชิดกำแพงเมืองพระธิดาตัดสินใจอย่างไร
- พาทุกคนหนีออกจากเมืองโดยเร็ว
  - ปลอมตัวใส่เครื่องทรงเหมือนทหารขี่ช้างออกไปสู้รบ
  - เก็บของที่จำเป็น และรีบย้ายเมือง
  - พาพระบิดา พระเชษฐา พระพี่เลี้ยง แม่นมเข้าไปซ่อนในอุโมงค์ลับ
8. ระหว่างการสู้รบเกิดอะไรขึ้นกับพระธิดาแม่
- พระธิดาถูกจับตัวได้
  - หมวกหลุด ทำให้ศัตรูรู้ว่าสู้กับหญิง
  - พระธิดาตายในสงคราม
  - พระธิดาหนีรอดได้
9. พระธิดาทำอย่างไรเมื่อถูกจับได้ว่าเป็นหญิงมาทำสงคราม
- หนี
  - ตาย
  - ตัดลิ้นและตัดนมทิ้ง
  - รับหาที่หลบซ่อน
10. หนองน้ำและภูเขาคืออะไร
- หนองลีนกา เขานมนาง
  - หนองพระธิดา เขาพระธิดา
  - หนองน้ำลีน เขานมสาว
  - หนองลีนพระธิดา เขานมพระธิดา

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานอ๊เมลิ้นดำ

ข้อ	คำตอบ
1	ข. พระโอรสและพระธิดาอย่างละองค์
2	ง. เพราะหวังจะให้ครองราชสมบัติสืบต่อไป
3	ก. มีพระสิริโฉมงดงาม
4	ค. อ๊เมลิ้นดำ
5	ง. พระพี่เลี้ยงและแม่นม
6	ก. เก่งงานฝีมือ งานบ้านงานเรือน
7	ข. ปลอมตัวใส่เครื่องทรงเหมือนทหารขี่ช้างออกไปสู้รบ
8	ข. หมวกหลุด ทำให้ศัตรูรู้ว่าสู้กับหญิง
9	ค. ตัดลิ้นและตัดนมทิ้ง
10	ก. หนองสิ้นกา เขานมนาง

นานมาแล้ว ณ เมืองสุโขทัย มีเจ้าปกครองนคร มีพระนามว่า พระร่วงเจ้า (พระเจ้าศรีอินทราทิตย์) แต่เมื่อเจ้าเมืองสุโขทัย องค์ก่อนสิ้นพระชนม์ประชาชนจึงอัญเชิญพระร่วงเจ้าเสด็จขึ้นครองราชย์ เพราะมีความเชื่อว่าพระร่วงเจ้าเป็นผู้มีบุญญาธิการมาเกิดและมีวาจาสิทธิ์ พูดสิ่งใดทุกสิ่งที่จะเป็นไปตามปากเสมอ พระองค์จึงขึ้นครองราชย์สมบัตินับแต่นั้นเป็นต้นมา

วันหนึ่งขณะที่พระร่วงเจ้าเสด็จประพาสตามป่าเขา โดยมีองครักษ์ติดตามเพียงสองนาย และทหารอีกจำนวนหนึ่ง ขณะเดินท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ พระองค์ทอดพระเนตรเห็นความแห้งแล้งของป่า ต้นไม้ใบหญ้าแห้งแล้งเหมือนขาดน้ำไม่ค่อยผลิดอกออกผล สัตว์ป่าผอมโซบ้างก็ล้มตายเพราะไม่มีอาหารให้กินประทังชีวิต

เมื่อเห็นดังนั้น พระองค์จึงลั่นวาจาสิทธิ์ไปว่า “ขอให้ใบไม้
ต้นไม้ออกดอกออกผลมีน้ำฝนมาหล่อเลี้ยงไม่แห้งแล้งแบบนี้อีก
ต่อไป” เมื่อพระองค์ได้ลั่นวาจาสิทธิ์จบลง ต้นไม้ใบหญ้าก็ออกดอก
ออกผลเต็มไปทั่วทั้งป่า สัตว์ป่าส่งเสียงตะโกนร้องด้วยความดีใจ
ต่างพากันเข้าไปกินผลไม้กันอย่างเอร็ดอร่อย

องครักษ์และทหารที่ตามเสด็จเห็นดังนั้นก็พากันทูลใน
พระบัญชาการของพระองค์ ยิ่งเพิ่มความเคารพและเทิดทูน
พระองค์มากขึ้นไปอีก

เมื่อถึงพลบค่ำพระองค์มีรับสั่งให้ทหารสร้างที่พักแรมในป่า ขณะที่พระองค์กำลังนั่งพักผ่อนและชื่นชมท้องฟ้ายามค่ำคืน ทหาร นายหนึ่งก็ตามเสด็จมาด้วยได้นำลูกนกปีกหักถือเข้ามายื่นต่อหน้า พระองค์ พระร่วงเจ้าเห็นดังนั้นจึงกล่าวออกไปว่า “ขอให้ปีกที่ได้รับ บาดเจ็บนี้จงหายและขอให้เจ้ากลับไปโบยบินได้ดังเดิม”

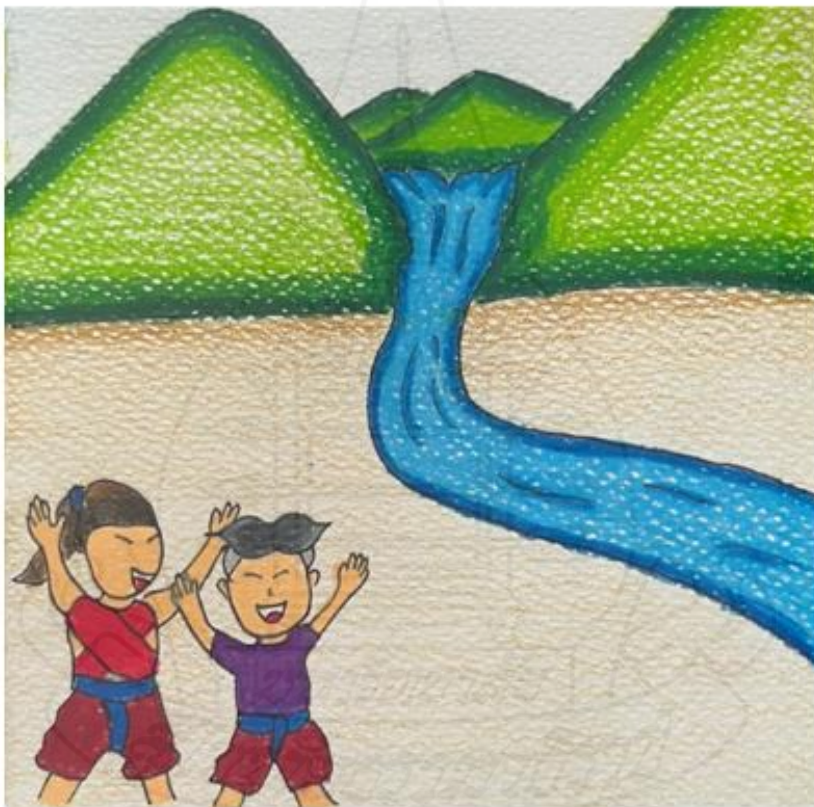

เมื่อสิ้นคำพระองค์นักตัวนี้ก็โบยบินขึ้นไปบนท้องฟ้าเหมือนไม่เคยได้รับบาดเจ็บมาก่อน ประทับนั่งอยู่สักพักก็เห็นว่าควรแก่เวลาพักผ่อนแล้ว พระองค์จึงเสด็จเข้ากระโจมที่ทหารสร้างขึ้นเป็นที่ใช้ประทับและบรรทมชั่วคราวในขณะที่เสด็จประพาส

เช้าวันต่อมา พระองค์เสด็จออกเดินทางต่อ ขณะนั้นได้ทรงทอดพระเนตรเห็นบริเวณอ่างน้ำขนาดใหญ่อยู่ทางทิศใต้ของเมือง จึงมีบัญชาปิดกั้นทางน้ำอยู่ พระองค์จึงตั้งจิตอธิษฐานแล้วจึงหันดาบลงไปเพื่อเป็นการเปิดเขาให้แยกออกจากกันเพื่อเป็นทางน้ำไหล เพื่อที่ประชาชนในเมืองจะได้มีน้ำกินน้ำใช้

จากนั้นเขาที่ปิดกั้นทางน้ำก็เปิดออกและมีมวลน้ำมากมาย
มหาศาลไหลทะลุผ่านช่องกั้นเขาออกมามากมาย ประชาชนตื่นตกใจ
กับทางน้ำที่ไหลและตีใจไปตามๆกัน เพราะจากนี้จะไม่ขาดแคลนน้ำ
และมีน้ำใช้ตลอดปี

คำอธิบายศัพท์

ตำนานไตรภพพระร่วง

คำศัพท์	ความหมาย
ไตรภพ	น. ช่องลี้กของเขา
ปกครอง	ก. ดูแล, คุ้มครอง, รักษา
ภิกษุ	น. ชายที่บวชเป็นพระในพระพุทธศาสนา
สิ้นพระชนม์	ก. ตาย, ใช้แก่เจ้าฟ้า พระองค์เจ้า สมเด็จพระสังฆราชเจ้า และสมเด็จพระสังฆราช
เสด็จ	ก. ไป
ครองราชสมบัติ	ก. เสวยราชย์เป็นพระมหากษัตริย์
บุญญาธิการ	น. บุญที่ได้กระทำไว้มากยิ่ง
วาทศิลป์	น. คำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์ พูดอย่างไรเป็นอย่างนั้น
ประพาส	ก. ไปต่างถิ่นหรือต่างแดน
องครักษ์	น. ผู้ทำหน้าที่ติดตามให้ความคุ้มครองป้องกัน
ทอดพระเนตร	ก. ดู, มอง
ทึ่ง	ก. รู้สึกว่าน่าสนใจ น่าอัศจรรย์ใจ หรือน่าประหลาดใจ
เทิดทูน	ก. ยกย่อง, เชิดชูอย่างเคารพ
พักแรม	ก. พักค้างคืน, มักหมายถึงพักกันเป็นกลุ่มใหญ่กลางป่า หรือสถานที่โล่งแจ้ง
กระโจม	น. เครื่องกำบังแดดลม มียอดสูงเป็นลอมอย่างซุ้ม ก. โดมเข้าไปโดยแรง
ประทับ	ก. อยู่ที, อยู่กับที่, นั่ง
บรรทม	ก. นอน
อธิษฐาน	ก. ตั้งจิตปรารถนา, ตั้งจิตขอต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อผลอย่างใดอย่างหนึ่ง
มหาศาล	ว. มีทรัพย์สินสมบัติมากมาย, มากมาย, เหลือคณานับ, อย่างยิ่ง

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานไตรภพระวัง

1. ใครปกครองเมืองสุโขทัย
  - ก. พระเจ้าตากสินมหาราช
  - ข. พระนเรศวรมหาราช
  - ค. พระเจ้าศรีอินทราทิตย์
  - ง. พระยาศรีสุนทรโวหาร
2. เพราะเหตุใดพระร่วงถึงได้ขึ้นครองราชย์สมบัติ
  - ก. เพราะมีความกล้าหาญ
  - ข. เพราะมีความสามารถด้านเพลงดาบ
  - ค. เพราะมีชาติตระกูลเป็นพระมหากษัตริย์
  - ง. เพราะมีความเชื่อว่าเป็นผู้มีบุญญาธิการและมีวาจาสิทธิ์
3. พระร่วงเจ้าเสด็จไปที่ไหน

ก. วัง	ข. แม่น้ำ
ค. ป่า	ง. เขียมเขียมราชฎร
4. พระร่วงเจ้าเสด็จมากับใคร

ก. องครักษ์	ข. พระบิดา พระมารดา
ค. พระมเหสี	ง. กองทัพ
5. ขณะที่พระร่วงเสด็จประพาสป่า พระองค์สังเกตเห็นอะไร
  - ก. ธรรมชาติที่สวยงาม
  - ข. ต้นไม้ใบหญ้าแห้งแล้ง สัตว์ป่าผอมโซ
  - ค. ผลหมากรากไม้ที่อุดมสมบูรณ์
  - ง. สัตว์ป่ามากมาย

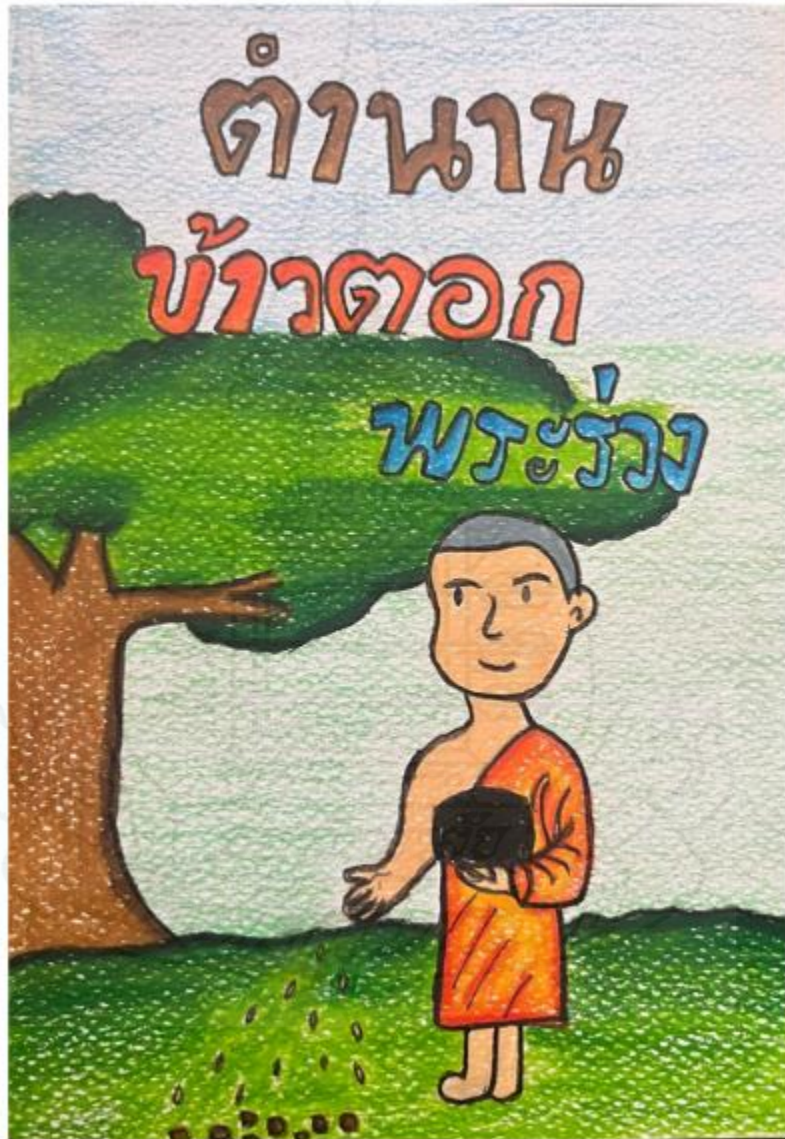
6. เพราะเหตุใดต้นไม้ใบไม้จึงแห้งแล้ง
- ชาวบ้านเข้ามาหาของป่า
  - ข้าศึกเข้ามายึดครองแผ่นดิน
  - สัตว์ป่ากิน และนำต้นไม้มาทำเป็นที่อยู่อาศัย
  - ขาดน้ำ
7. ทำไมสัตว์ป่าจึงยอมโซ
- ชาวบ้านเก็บผลไม้และของป่าไปขาย
  - อดอาหารเพื่อบำเพ็ญเพียร
  - ไม่มีอาหารกินประหังชีวิต
  - โดนข้าศึกวางยาพิษ
8. องค์รัชมนำลูกนกปีกหักมาให้พระร่วงเจ้า พระร่วงรักษาอาการนกลอย่างไร
- ทายา
  - พันแผล
  - ลั่นวาจาสิทธิ์
  - ให้ทหารนำไปประกอบอาหารกิน
9. เมื่อเสด็จออกเดินทางต่อพระร่วงพบกับอะไร
- ชาวบ้าน
  - ชุมทรัพย์
  - หมู่บ้านเล็กๆ
  - ภูเขาคงปิดกั้นทางน้ำ
10. พระร่วงเจ้าทำอย่างไร เพื่อให้ชาวบ้านมีน้ำใช้
- อธิษฐานและพันดาบลงที่ภูเขา
  - สั่งให้ทหารขุดทางน้ำ
  - ประกาศให้ชาวบ้านมาตักน้ำไปใช้ได้
  - บริจาคน้ำให้กับชาวบ้านได้มีกินมีใช้

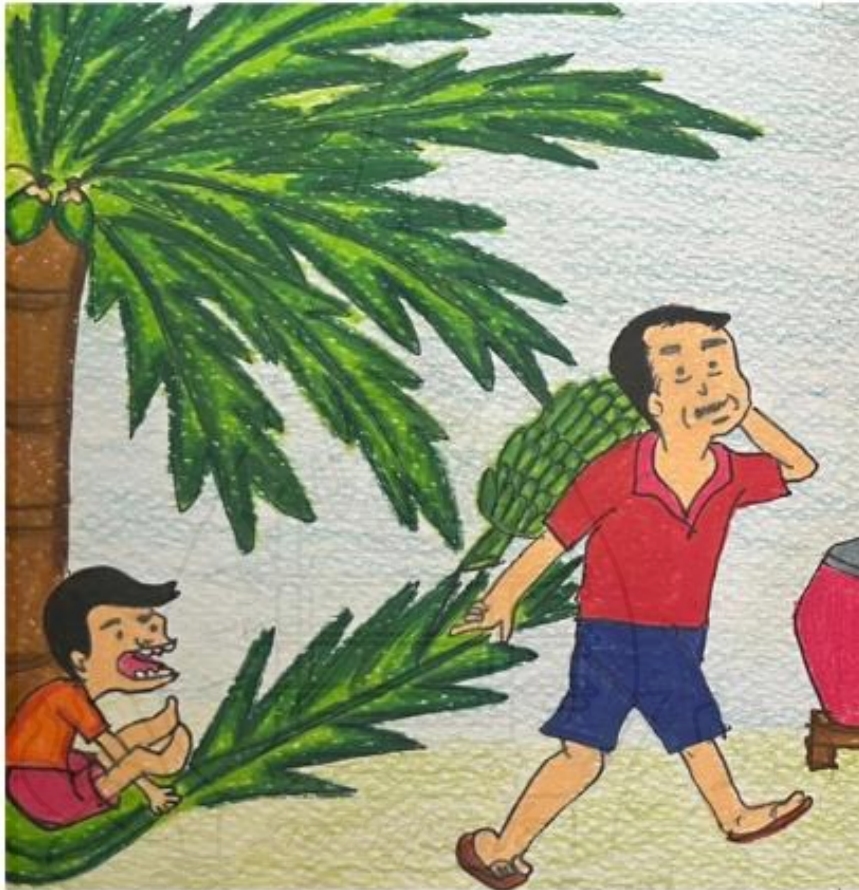
เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานไตรภพระร่วง

+

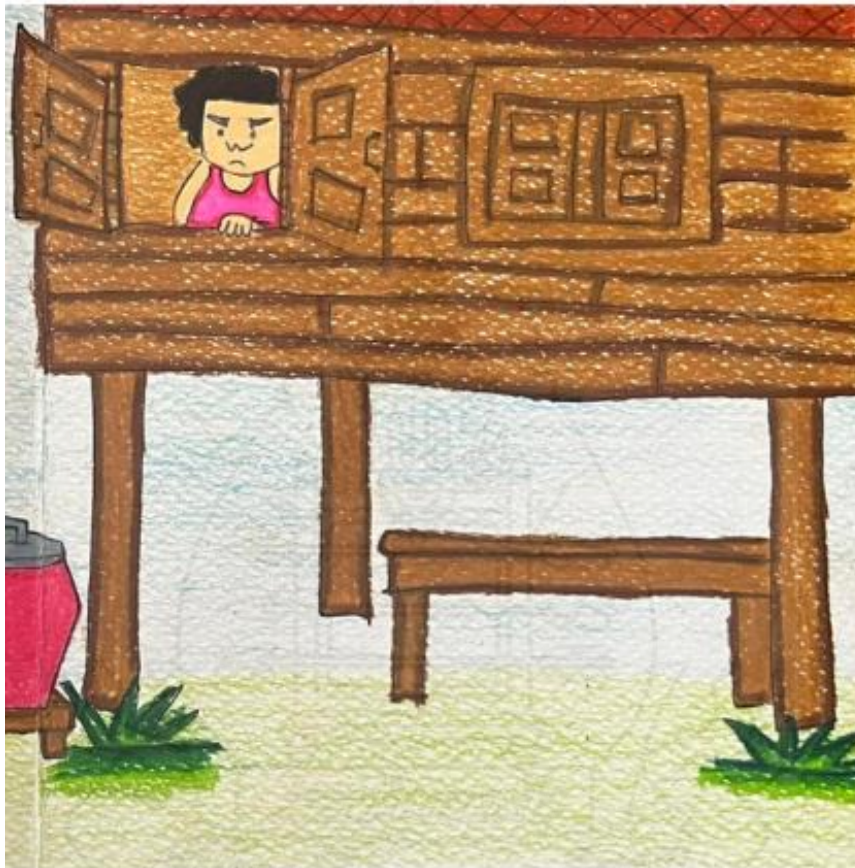
ข้อ	คำตอบ
1	ค. พระเจ้าศรีอินทราทิตย์
2	ง. เพราะมีความเชื่อว่าเป็นผู้มีบุญญาธิการและมีวาจาสิทธิ์
3	ค. ป่า
4	ก. อองครักษ์
5	ข. ต้นไม้ใบหญ้าแห้งแล้ง สัตว์ป่าอมโซ
6	ง. ชาคน้ำ
7	ค. ไม่มีอาหารกินประทังชีวิต
8	ค. สันวาจาสิทธิ์
9	ง. ภูเขาที่ปิดกั้นทางน้ำ
10	ก. อธิษฐานและพันดาบลงที่ภูเขา

สถาบันพระมหากษัตริย์

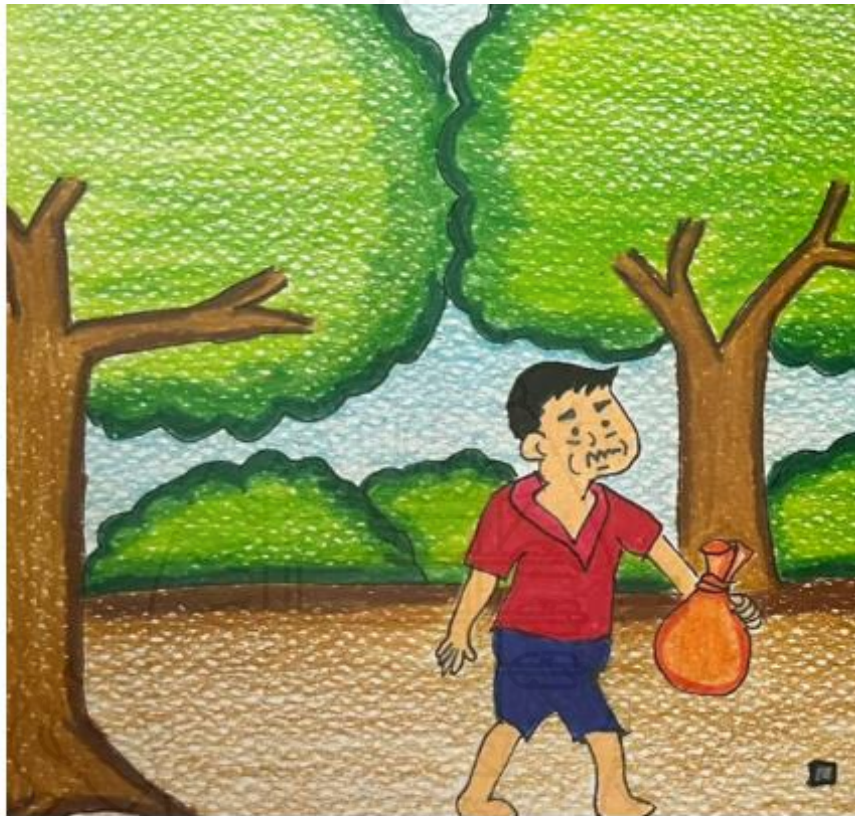

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ซึ่งมีชาวบ้านอาศัยอยู่จำนวนไม่มากนัก ในหมู่บ้านแห่งนี้มีครอบครัวหนึ่งมีฐานะยากจน ทำอาชีพหาเก็บของป่าขาย มีสมาชิกครอบครัวอยู่สามคน ประกอบไปด้วย พ่อชื่อนายบุญมี ลูกชายชื่อบุญมา และแม่ชื่อนางสร้อย

วันหนึ่งนายบุญมีได้ออกไปหาของป่ามาขายเป็นปกติเหมือน
 ทุกวัน แต่โชคร้ายมีพายุฝน จึงทำให้นายบุญมีไม่ได้ของป่ามาขาย
 เมื่อกลับมาถึง นายบุญมาตะโกนบอกแม่ด้วยความดีใจที่พ่อกลับ
 มาแล้ว ด้วยความหวังว่าพ่อจะได้อาหารกลับมา เพราะตนกับแม่นั้น
 อาหารไม่ตกถึงท้องตั้งแต่เมื่อเช้าแล้วเพราะไม่มีเงิน แต่ก็ต้องพบกับ
 ข่าวยร้ายเมื่อผู้เป็นพ่อได้ไม่ได้ของป่ามาเลย

เช้าวันต่อมา นายบุญมีได้เข้าไปหาของป่าอีกครั้ง ระหว่างทางนั้น ก็ได้สังเกตเห็น หินก้อนเล็กๆมีรูปทรงสี่เหลี่ยมลูกบาศก์คล้ายลูกเต๋า สีสนิมเหล็กจนออกไปทางน้ำตาลไหม้คล้ายลักษณะคล้ายทองคำ วางอยู่บนพื้นดินมากมายหลากหลายขนาด นายบุญมีเห็นดังนั้นจึงกล่าวออกมาว่า “หินอะไรหน้าตาประหลาดเสียจริง แต่งดงามยิ่งนัก” ด้วยความเป็นคนไม่โลภมากจึงเก็บหินเหล่านั้นขึ้นมาเพียงแค่ 2-3 ก้อนหวังจะเอาไปให้ลูกและเมียดูเท่านั้น

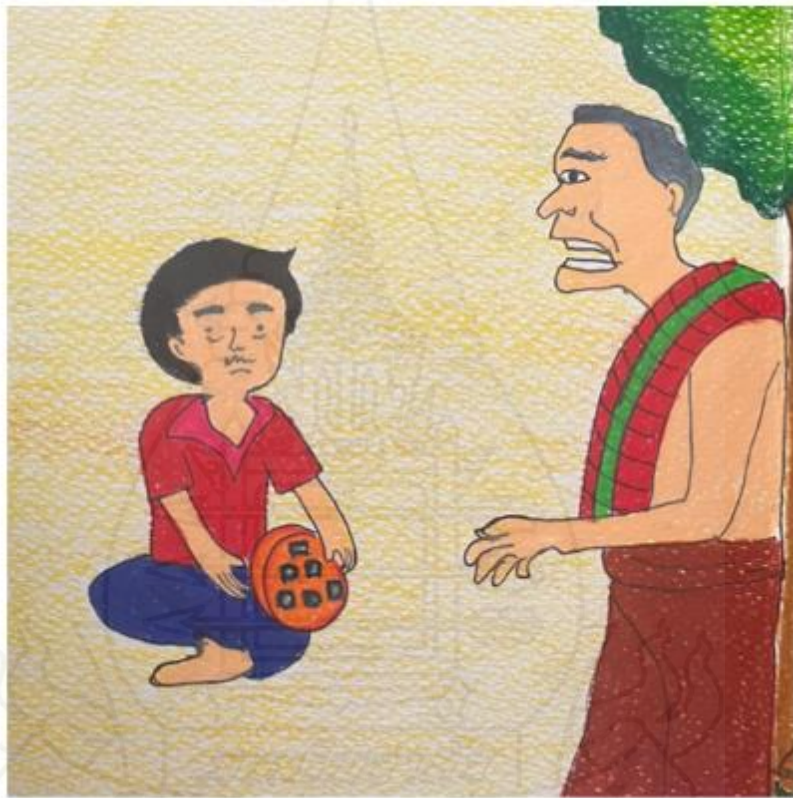
เมื่อนายบุญมีเดินผ่านไปเห็นเหล่านั้นก็ได้อันตรายหายไป
ราวกับไม่เคยมีอยู่ จากนั้นนายบุญมีเดินหาของป่าต่อ เมื่อได้
จนพอใจแล้วจึงเดินทางกลับไปบ้าน เมื่อกลับมาถึงจึงเรียกให้ลูกและ
เมียมาดูหินหน้าตาแปลกประหลาดนี้ เมื่อลูกและเมียเห็นก็แปลกใจ
แต่ก็ไม่ได้สนใจอะไรมากนัก หินนั้นจึงถูกวางไว้บนโต๊ะตัวหนึ่ง
ของบ้าน

เช้าของอีกวัน นางสร้อยได้นำของป่าที่สามีเก็บได้ไปขายที่ตลาด แต่แปลกที่วันนี้ขายดีผิดปกติ ขายของหมดทุกอย่างและหมดเร็วกว่าทุกวัน ไม่เหมือนวันที่ผ่านมาที่ขายได้บ้างไม่ได้บ้าง นางดีใจมากจึงรีบกลับบ้านเพื่อมาหาสามีและลูก การดำเนินชีวิตของครอบครัวนี้เป็นไปตามปกติ เหมือนอย่างที่ผ่านมา แต่ที่แปลกไปคือฐานะทางการเงินดีขึ้นมากเรื่อยๆ ผักที่ปลูกก็เติบโตงอกงามเก็บขายได้เกือบทุกวัน ปลา ไก่ หมู ก็ออกลูกออกไข่ มากมาย

จากที่อดมื้อกินมื้อก็มีฐานะจนเข้าขั้นเรียกได้ว่าเศรษฐี นายบุญมีไม่ต้องเข้าไปหาของป่าอีกต่อไป แต่นำกำไรที่ได้จากการขายของมาลงทุนซื้อที่ซั๊กมาเพาะเพื่อนำไปขาย เย็นวันหนึ่งขณะนั่งกินข้าวกับครอบครัว นายบุญมีจึงสังเกตเห็นหินที่เก็บได้จากในป่าครั้งนั้นและนึกเอะใจว่าตั้งแต่ได้หินประหลาดนี้มาครอบครัวของตนก็ดีขึ้น ทำอะไรก็ประสบความสำเร็จ มีเงินมากมายใช้จ่ายอย่างไม่ขาดสน จึงคิดในใจว่าหรืออาจเป็นเพราะหินประหลาดก้อนนี้

วันต่อมานายบุญมีได้นำหินไปให้ผู้เฒ่าที่เป็นชายชราเป็นคนเก่าคนแก่ของหมู่บ้าน มีความรอบรู้มากมาย เมื่อผู้เฒ่าได้พิจารณาและสังเกตหินชนิดนี้จึงกล่าวกับนายบุญมีว่า “หินชนิดนี้เป็นหินศักดิ์สิทธิ์เรียกว่าข้าวดอกพระร่วง เอ็งโชคดีมากที่ได้เจอ และยังเล่าอีกว่า “พ่อข้าเคยตามหาอยู่นานแต่ไม่เคยเจอเลย เชื่อกันว่าหินจะปรากฏให้คนที่มีความดีและมีบุญธรรมและไม่โลภมากได้เห็นและได้ครอบครองเพียงเท่านั้น”

และยังเล่าต่ออีกว่า “หินนี้เกิดจากการที่พระร่วงโปรยข้าวที่กินแล้ว
ก้นบาตรบนลานวัดหรือมอชิตฐานว่าขอให้ข้าวเหล่านี้กลายเป็นหินที่มีอายุ
ยืนนานชั่วลูกชั่วหลาน และหากใครได้นำไปบูชาหรือพกติดตัวก็จะทำให้
เจริญด้วยโภคทรัพย์นานัปการ จงเก็บรักษาไว้ให้ดี” นายบุญมีได้ยินดังนั้น
จึงดีใจมากเมื่อกลับถึงบ้านได้นำความนี้แจ้งแก่ภรรยาและลูกให้ทราบและ
นำหินนี้ขึ้นวางไว้บนหิ้ง และบูชาสืบต่อไป

คำอธิบายศัพท์

ตำนานข้าวตอกพระร่วง

คำศัพท์	ความหมาย
ชาวบ้าน	น. ประชาชนทั่วไป, คนธรรมดาที่ไม่มียศถาบรรดาศักดิ์, สามัญชน
ฐานะ	น. หลักฐาน, สภาพความเป็นอยู่
โชค	น. สิ่งนี้อาจนำผลดี หรือร้ายมาให้โดยไม่ได้คาดหมาย
หิน	น. มวลของแข็งที่ประกอบด้วยแร่ชนิดเดียว หรือหลายชนิดรวมตัวกันอยู่ตามธรรมชาติ
ประหลาด	ว. มหัศจรรย์, อัจฉริยะ, แปลก, ผิดปกติ, น่าพิศวง
โลก	น. ความอยากได้ไม่รู้จักพอ
อันตรธาน	ก. หายไป, สูญหายไป, ลับไป
เศรษฐี	น. คนมั่งมี, คนร่ำรวย, คนมั่งคั่ง
ลงทุน	ก. นำเงิน หรือทรัพย์สินเป็นทุนประกอบธุรกิจเพื่อหากำไร
ประสบความสำเร็จ	น. การที่ได้ทำอะไรรแล้ว บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งใจไว้
ขัดสน	ว. ฝืดเคือง, อัดคั่ง, ขาดแคลน
ผู้เฒ่า	น. คนชรา, ผู้สูงอายุ
พิจารณา	ก. ตรวจสอบตรา, ตรวจสอบ, ตริตรอง, สอบสวน
ศักดิ์สิทธิ์	ว. ขลัง, ที่เชื่อว่าสามารถบันดาลให้เกิดขึ้น สำเร็จ หรือเป็นจริงได้
ข้าวตอก	น. ข้าวเปลือก ข้าวเจ้า ที่คว่ำให้แตกบานเป็นดอก
คุณธรรม	น. ความดีงาม, คุณความดี, ธรรมที่เป็นคุณ
อธิษฐาน	ก. ตั้งจิตปรารถนา, ตั้งจิตขอต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อผลอย่างใดอย่างหนึ่ง
โภคทรัพย์	น. ทรัพย์สินของที่ใช้อุปโภคบริโภค

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานข้าวตอกพระร่วง

1. ครอบครัวนายบุญมีมีฐานะอย่างไร
  - ก. ร่ำรวย
  - ข. ยากจน
  - ค. เศรษฐี
  - ง. ขอทานในตลาด
2. ครอบครัวนายบุญมีทำอาชีพอะไร
  - ก. รับราชการทหาร
  - ข. ล่าสัตว์
  - ค. ทำอาหารในวังหลวง
  - ง. เก็บของป่าขาย
3. ครอบครัวนายบุญมีประกอบไปด้วยใครบ้าง
  - ก. นายบุญมี คนรับใช้
  - ข. นายบุญมี ลูกสาว
  - ค. นายบุญมี ภรรยา ลูกชาย
  - ง. นายบุญมี ภรรยา ลูกชาย ลูกสาว
4. เมื่อนายบุญมีไปหาของป่าได้เจอกับอะไร
  - ก. หินสีสนิมเหล็ก
  - ข. เทพารักษ์
  - ค. ของป่า
  - ง. สัตว์
5. นายบุญมีได้เก็บของที่พบไปหรือไม่
  - ก. เก็บทุกอย่างเต็มถุง เพื่อนำกลับไปบ้าน
  - ข. เก็บ 2 – 3 อัน เท่านั้น เพื่อให้ลูกเมียดู
  - ค. ไม่เก็บ เพราะไม่ใช่ของมีค่า
  - ง. ไม่เก็บและเดินผ่านอย่างไม่สนใจ

6. เมื่อนำสิ่งนั้นกลับบ้านแล้ว ไม่ เกิดเหตุการณ์ใดขึ้น
- ฐานะทางการเงินดีขึ้น
  - ผักที่ปลูกไว้เจริญเติบโตงอกงาม
  - ปลา ไก่ หมู ออกลูกออกไข่มากมาย
  - ขายของป่าไม่ได้ ไม่มีเงิน
7. ฐานะทางการเงินดีขึ้นครอบครัวนายบุญมีทำอะไร
- ไม่ไปหาของป่า และนำเงินไปลงทุนซื้อผักมาขาย
  - ซื้อของใช้ฟุ่มเฟือย
  - เข้าป่าเพื่อนำของมาขาย
  - ไม่ทำงาน
8. เพราะเหตุใด ครอบครัวนายบุญมีจึงมีฐานะดีขึ้น
- ขโมยของไปขาย
  - รับราชการ
  - หินประหลาด
  - ขอยืมเงินเพื่อนบ้าน
9. นายบุญมีสงสัยเรื่องหินประหลาดจึงไปถามใคร
- พระ
  - ผู้ใหญ่บ้าน
  - ผู้รู้
  - ผู้เฒ่าชายชรา
10. ข้อใดคือที่มาของหินประหลาด
- เทวดาได้เสกหินไว้เพื่อลองใจนายบุญมี
  - มีพระมหากษัตริย์เสด็จประพาสป่าและทำรังไว้
  - พระร่วงเจ้าโปรยข้าวที่กินแล้วก้นบาตรและอธิษฐาน
  - มีเพียงผู้มีบุญญาธิการเท่านั้นที่จะได้เห็นหินประหลาดนี้

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานข้าวตอกพระร่วง

ข้อ	คำตอบ
1	ข. ยากจน
2	ง. เก็บของป่าขาย
3	ค. นายบุญมี ภรรยา ลูกชาย
4	ก. หินสีสนิมเหล็ก
5	ข. เก็บ 2 - 3 อัน เท่านั้น เพื่อให้ลูกเมียดู
6	ง. ขายของป่าไม่ได้ ไม่มีเงิน
7	ก. ไม่ไปหาของป่า และนำเงินไปลงทุนซื้อฝักมาขาย
8	ค. หินประหลาด
9	ง. ผู้เฒ่าชายชรา
10	ค. พระร่วงเจ้าไปรอยข้าวที่กินแล้วกันบาตรและอธิษฐาน

๗ หมู่บ้านริมน้ำแห่งหนึ่ง มีบ้านผู้คนปลูกอยู่มากมายลอยไป
 ด้วยน้ำโดยรอบ ชาวบ้านต่างทำมาหากินเลี้ยงชีพกันโดยพายเรือขายของ
 ตามแม่น้ำ มองดูคล้ายตลาดย่อมๆ บ้างก็ต่างซักผ้ากันในน้ำ เด็กบางกลุ่มก็
 พากันกระโดดเล่นน้ำอย่างสนุกสนาน ชีวิตเรียบง่ายแต่มีความสุขแบบ
 ชาวบ้าน ภาพแบบนี้มีให้เห็นกันจนชินตาอย่างทุกวัน และในหมู่บ้านแห่งนี้
 มีครอบครัวครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ด้วยเช่นกัน

บ้านเล็กๆ คิตรีมน้ำหลังนี้มีสามีภรรยาอยู่หนึ่งอาศัยอยู่ สามีมีชื่อว่า นายยศ ส่วนภรรยาชื่อ นางรำพัน สามีมีอาชีพรับราชการทหารอยู่ในวัง ส่วนภรรยาเป็นแม่บ้านคอยหุงหาอาหารไว้รอสามี ซึ่งตัวภรรยาเองกำลังตั้งท้องใกล้คลอด ตัวนายยศผู้เป็นสามี ด้วยความรักภรรยาไม่ยอมให้ภรรยาลำบากจึงยอมทำงานหนักทุกอย่างนอกจากจะรับราชการทหารแล้วยังไปรับจ้างส่งของ เพื่อให้ได้เงินและสิ่งของมาให้ภรรยาได้กินได้ใช้

อยู่มาวันหนึ่งนายศ กลับมาจากวังหลวงและมาแจ้งข่าวกับภรรยา ว่าตนจะต้องออกไปรับศึกนอกเมือง เพื่อป้องกันไม่ให้ข้าศึกบุกมาในเขต พระนครได้ เมื่อนางรำพันได้ยินดังนั้นนางก็ร้องไห้ด้วยความกลัวไปต่างๆ นานาว่าสามีนางจะไม่ได้กลับมาเพราะตนก็ใกล้คลอดลูกเต็มที นายศเมื่อ เห็นดังนั้นก็เสียใจที่ทำให้ภรรยาต้องร้องไห้แต่ก็ทำอะไรไม่ได้

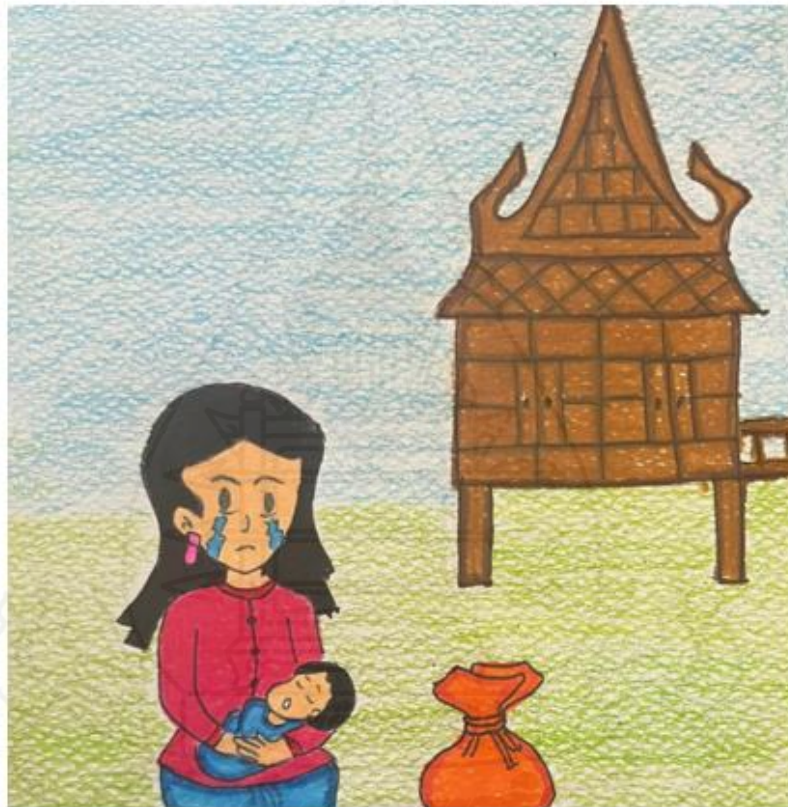

นายศไต้บอกกล่าวกับภรรยาไว้อีกว่าถ้าเกิดเหตุการณ์คับขัน ข้าศึกบุกเข้ามาให้ภรรยาริบทหนีไปโดยไม่ต้องคำนึงหรือห่วงอะไรอีก จงเอาชีวิตของลูกและคนเป็นสำคัญ รีบเก็บของมีค่าและของใช้จำเป็นเตรียมไว้ให้พร้อมเมื่อเกิดเหตุอะไรขึ้น จะได้หนีได้ทัน ด้วยนายศไต้รู้ว่าศึกครั้งนี้หนักกว่าทุกครั้งและมีความเกรงกลัวว่าจะไม่ได้กลับมาพบภรรยากับลูกอีกถึงแม้ตัวตายแต่ขอแค่ภรรยากับลูกยังมีชีวิตอยู่ที่พอแล้ว

หลังจากนายยศออกไปทำศึกได้ไม่กี่วันนางราพันก็ได้ปวดท้อง
คลอดบุตรออกมาเป็นลูกชาย หลายวันผ่านไปนางรอคอยอย่างมีความหวัง
ทุกครั้งว่าสามีจะกลับมาหาลูกและนาง แต่วันแล้ววันเล่าสามีนางก็ยังไม่กลับ
และไม่มีข่าวคราวใดส่งมาเลย

เช้าวันต่อมานางได้ยินเสียงเอะอะโวยวายตะโกนร้องบอกให้รีบเก็บของหนี เนื่องด้วยข้าศึกบุกประชิดกำแพงเมืองแล้ว เมื่อนางได้ยินดังนั้นก็ทำอะไรไม่ถูก สามีก็เป็นห่วงแต่ชีวิตลูกกับตนก็ต้องคืนรอนหนี เพราะถ้าไม่หนีก็ต้องตาย แต่เมื่อได้คิดถึงคำพูดของสามีที่เคยพูดกับนางไว้ นางจึงตัดสินใจหอบย่ามที่จัดเตรียมไว้เรียบร้อยแล้วและพาลูกหนีออกไป

แต่เมื่อน้ำออกมาได้ไม่ไกลนักด้วยทั้งเสียงปืนใหญ่ที่ระดมยิงเข้ามาและเสียงตีรันฟันดาบของข้าศึกต่างดังกึกก้องไปทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ลูกของนางร้องไห้มาตลอดทาง ด้วยความกลัวข้าศึกและเกรงว่าตนเองจะถูกจับได้ เพราะลูกของนางร้องดงขึ้นเรื่อยๆและไม่มีท่าทีว่าจะหยุด นางจึงคิดว่าถ้าเป็นแบบนี้ต่อไปอาจจะไม่รอดทั้งแม่ทั้งลูก นางจึงตัดสินใจโยนลูกทิ้งลงไปในลำคลอง

แต่เมื่อโยนตุกลงไปแล้วนางพิ่งคิดได้ว่าไม่ควรโยนตุกลงไปแบบนั้น จึงได้ตัดสินใจกระโดดตามตุกลงไปหวังจะลงไปช่วยตุกกลับขึ้นมาอีกครั้ง แต่ก็หายไปเสียแล้วเมื่ออุกนางจมน้ำนานหลายนาที จึงสิ้นใจไปในที่สุด เมื่อเห็นเป็นดังนั้น นางจึงโศกเศร้าเสียใจร้องไห้คร่ำครวญรำพัน จนในที่สุดก็ได้สิ้นใจตามตุกของนางไป ชาวบ้านจึงเรียกคลองนี้ว่า “คลองแม่รำพัน”

คำอธิบายศัพท์

ตำนานคลองแม่รำพัน

คำศัพท์	ความหมาย
เลี้ยงชีพ	ก. เลี้ยงตัว, ทำมาหากินเพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้
ราชการ	น. งานของรัฐ หรือของพระเจ้าแผ่นดิน
วังหลวง	น. วังซึ่งเป็นที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดิน, ในรัชกาลที่ ๔ ทรงบัญญัติให้เรียกว่า พระบรมมหาราชวัง
ศึก	น. การใช้กำลังเช่นฆ่าหรือต่อสู้กันอย่างรุนแรงระหว่างรัฐ หรือประเทศตั้งแต่ ๒ รัฐ หรือ ๒ ประเทศขึ้นไป, การต่อสู้กันระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือระหว่างพวกหนึ่งกับอีกพวกหนึ่ง
พระนคร	น. เมืองหลวง, นครหลวง
รำให้	ก. ร้องให้, ร้องให้รำพันไม่หยุด, ร้องให้ติดต่อกันนาน
คับขัน	ว. ตกอยู่ในสถานการณ์ลำบาก หรือจำเป็น, ที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าหลีกเลี่ยงไม่ได้, จวนเจียน
ข้าศึก	ว. อ่อนวัย รุนหนุ่ม รุนสาว
ประชิด	ก. ชิด, ติด, เข้าถึงตัว
คืนรน	ว. ขวนขวายตะเกียกตะกายให้พ้นจากที่อยู่เดิมหรือสภาพเดิมซึ่งลำบากกว่า, ความอยากได้อยากเป็นในสิ่งที่ดีกว่า
ระดม	ก. เร่งเรียกมารวมเพื่อช่วยกัน, เกลี้ยมารวมกำลังเพื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
กึกก้อง	ว. ดังสนั่น
คร่ำครวญ	ว. ร้องรำพันด้วยความโศกเศร้าเสียใจ
ต่างๆานา	ว. คละกันไป, หลากหลาย, หลายรูปแบบ
สิ้นใจ	ก. ตาย

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานคลองแม่รำพัน

1. ข้อใด ไม่ใช่ ลักษณะของผู้คนในหมู่บ้านนี้
  - ก. มีฐานะร่ำรวย มีอาชีพรับราชการ
  - ข. พายเรือขายของ
  - ค. บ้านอยู่ริมน้ำ
  - ง. เด็กๆ กระโดดน้ำเล่นกันอย่างสนุกสนาน
2. ครอบครัวของนายศประกอบไปด้วยใครบ้าง
  - ก. นายศ
  - ข. นายศ คนรับใช้
  - ค. นายศ และภรรยาชื่อ นางรำพัน
  - ง. นายศ และภรรยาชื่อ นางรำพัน ทหารคนรับใช้
3. นายศประกอบอาชีพอะไร
  - ก. ค้าขาย
  - ข. หาของป่าขาย
  - ค. รับราชการทหาร
  - ง. คนเลี้ยงม้าในวังหลวง
4. ภรรยาของนายศประกอบอาชีพอะไร

ก. คุณนาย	ข. แม่บ้าน
ค. รับราชการ	ง. ค้าขาย
5. นายศแจ้งข่าวใดให้ภรรยาทราบ
  - ก. ได้เลื่อนตำแหน่ง
  - ข. พาภรรยาออกไปเที่ยวป่า
  - ค. มีคนมาชวนไปหาของป่ามาขาย
  - ง. ออกไปรับศึกนอกเมือง

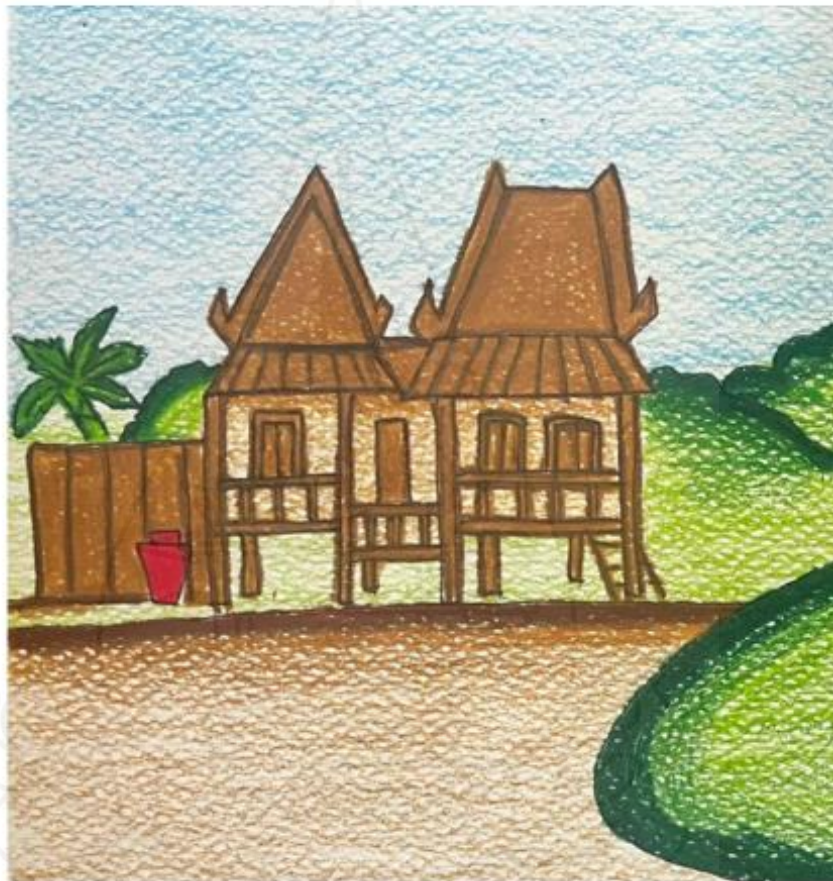
6. ข้อใด ไม่ใช่ คำสั่งของนายศที่ให้กับภรรยา
- ถ้าเกิดเหตุการณ์คับขันให้เฝ้าบ้านอย่างดี
  - รับหมี่โดยไม่ต้องห่วงตน
  - จงเอาชีวิตของลูกและตนเป็นสำคัญ
  - เก็บของมีค่าและของใช้จำเป็นเตรียมไว้ให้พร้อม
7. หลังจากนายศออกจากบ้านหลายวันภรรยาของนายศรู้สึกอย่างไร
- ดีใจที่สามีไม่อยู่บ้าน
  - หงุดหงิดเมื่อสามีไม่นำเงินมาให้
  - รอสามีกลับบ้านอย่างมีความหวัง
  - มีสามีใหม่ เป็นทหารคู่อใจกับนายศ
8. เมื่อข้าศึกมาใกล้กำแพงเมือง นางรำพันตัดสินใจอย่างไร
- รอสามีจนกว่าจะมาถึงบ้าน
  - เก็บสมบัติของตนซ่อนข้าศึก
  - หนีไปและทิ้งลูกไว้ที่บ้านเพื่อเอาตัวรอด
  - พาลูกหนีและหอบยามที่เตรียมไว้ไปด้วย
9. เมื่อข้าศึกมาใกล้ นางคิดจะทำไร
- วิ่งหนีจนสุดชีวิต
  - โยนลูกทิ้งลำคลอง
  - ฆ่าตนเองตาย
  - รับหาที่หลบซ่อน
10. เพราะเหตุใดนางรำพันถึงสิ้นใจตายที่หนองน้ำ
- เพราะโดนทหารจากศึกนอกเมืองฆ่าตาย
  - เพราะทั้งตนและลูกถูกจับ
  - เพราะเสียใจที่โยนลูกลงคลองจึงร้องไห้สิ้นใจตามลูกไป
  - เพราะเสียใจที่สามีออกไปทำศึก และคิดว่าสามีถูกฆ่าตาย จึงฆ่าตัวตายตามสามี

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานคลองแม่รำพัน

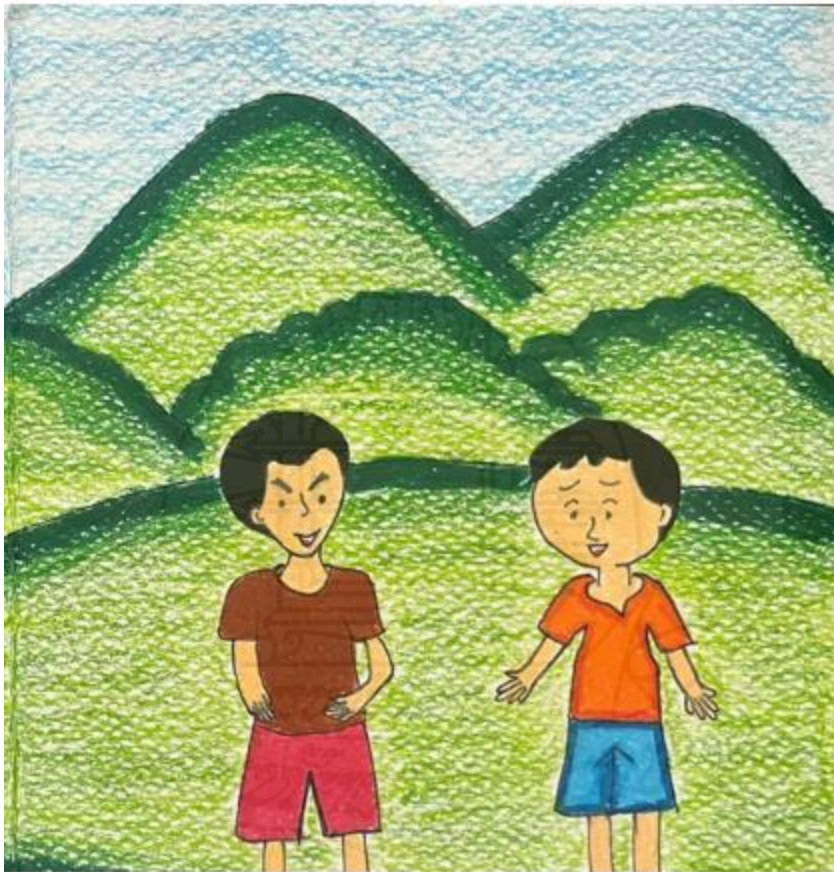
ข้อ	คำตอบ
1	ก. มีฐานะรำราย มีอาชีพรับราชการ
2	ค. นายยศ และภรรยาชื่อ นางรำพัน
3	ค. รับราชการทหาร
4	ข. แม่บ้าน
5	ง. ออกไปรับศึกนอกเมือง
6	ก. ถ้าเกิดเหตุการณ์คับขันให้เฝ้าบ้านอย่างดี
7	ค. รอสามีกลับบ้านอย่างมีความหวัง
8	ง. พาลูกหนีและหอบขามที่เตรียมไว้ไปด้วย
9	ข. โยนลูกทิ้งลำคลอง
10	ค. เพราะเสียใจที่โยนลูกลงคลองจึงร้องไห้สนใจตามลูกไป

ณ ลานกว้างแห่งนี้ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากเขตหมู่บ้านที่ผู้คนอาศัยอยู่มากนัก ลานแห่งนี้เป็ลลานโล่งแจ้งมีพื้นที่กว้างขวาง พื้นที่เหมาะแก่การเล่นกลางแจ้ง รุ่งและลือเป็นเพื่อนที่สนิทกันมาตั้งแต่เด็ก ไปไหนก็จะไปด้วยกันตลอด จนชาวบ้านชอบเรียกกันติดปากแทนชื่อว่าเจ้าสองแฝด สองคนนี้ชอบพากันไปเดินเล่นในพื้นที่ต่างๆ

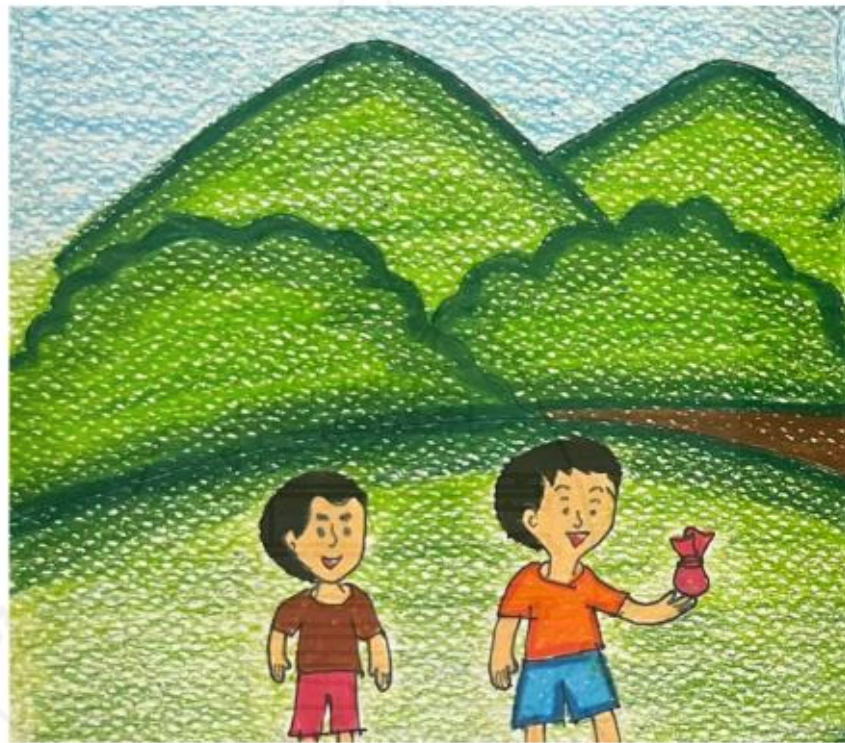
อยู่มาวันหนึ่งลือได้เอ่ยปากชวนรุ่งไปเที่ยวน้ำตก ซึ่งอยู่ในพื้นที่ป่าทางทิศตะวันตก ตอนแรกรุ่งปฏิเสธเพราะเห็นว่าป่าแถบนั้นอยู่ห่างไกลจากเขตหมู่บ้านที่คนอาศัยอยู่อีกทั้งยังต้องใช้เวลาเดินทางหลายวันกว่าจะถึงสถานที่ดังกล่าว แต่ลือก็ไม่ยอมแพ้พยายามพูดชักชวนหวานล้อมรุ่งต่างๆ นานาจนในที่สุดรุ่งก็ยอมไปด้วย

เมื่อตัดสินใจได้แล้วจึงเริ่มออกเดินทางกันทันที เมื่อเดินทางมาถึงในป่า จึงสังเกตเห็นว่าป่านี้มีความรกทึบ เพราะต้นไม้ที่สูงใหญ่บดบังแสงจากพระอาทิตย์ไม่ให้ส่องถึงป่า เหมือนตอนกลางคืนเพราะแสงไม่ได้ลอดผ่านเข้ามา และกว่าจะเดินทางไปถึงน้ำตกนั้นคงต้องใช้เวลานานมากเลยทีเดียว ระหว่างทางรุ่งจึงได้เอ่ยพูดว่า “ ถ้าหากต้นไม้พวกนี้ไม่บดบังแสงที่ส่องมาจากพระอาทิตย์ก็คงดี”

เมื่อตื่นคำพูดของร่วงไม่นาน ต้นไม้ที่เคยยืนต้นบดบังแสงจากพระอาทิตย์ก็กลับแหวกออกและโน้มเอียงไปทางซ้ายบ้างขวาบ้างปะปนกันไปจนในที่สุดแสงจากพระอาทิตย์ก็ส่งมาถึงภายในป่าทำให้ป่าสว่างขึ้นมาทันที ร่วงและลือตกใจเป็นอย่างมาก ลือจึงพูดออกมาว่า “วอเจ้านั่นช่างศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก เพียงแค่พูดต้นไม้ก็ล้มก็ไปตามปากเจ้าทั้งสิ้น” เมื่อได้ยินดังนั้นร่วงเพียงนึกขำในคำพูดเพื่อนแต่ก็ไม่ได้ว่าอะไร จึงพากันเล่นน้ำ

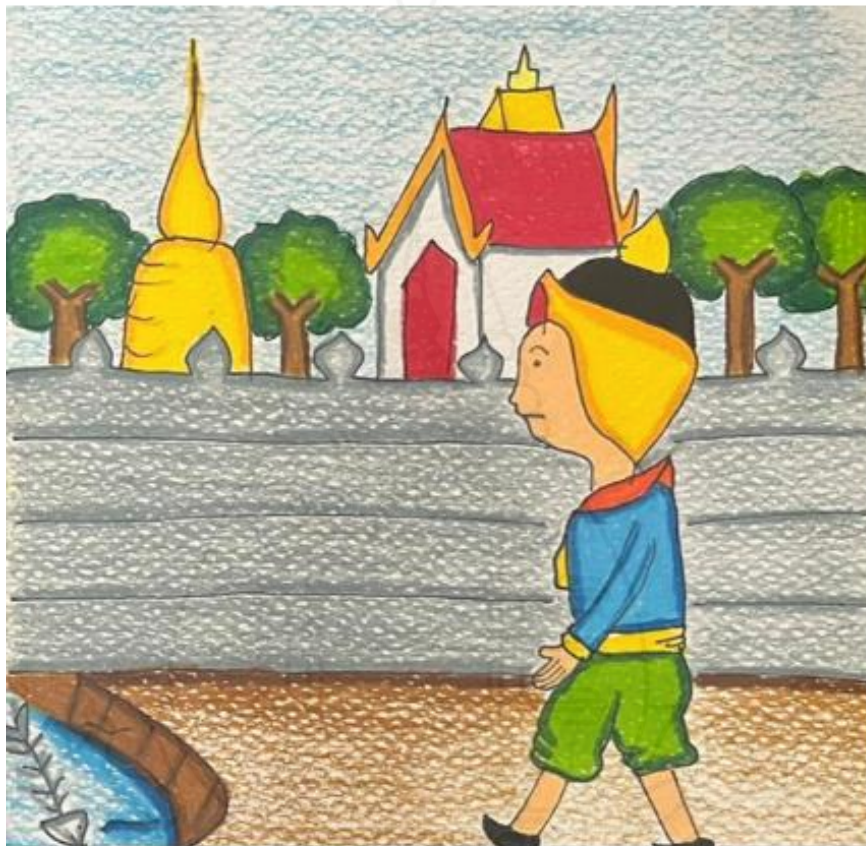
วันต่อมา รุ่งและลือได้ชักชวนกันมา ณ ลานกว้างที่เดิมที่เคยมาเล่นกันประจำแต่ในระหว่างทางนั้นได้พบกับ พ่อค้าขายปลาคนหนึ่ง รุ่งและลือหลังจากที่เล่นเสร็จเกิดหิวจึงร้องขอปลามาปิ้งกินกัน แต่พ่อค้าปฏิเสธเนื่องด้วยตน จะเอาปลาไปเลี้ยง ขณะนั้น รุ่งนึกถึงคำพูดของลือที่เคยพูดกับตนในป่าว่าตนมีวาจาสิทธิ์จึงอยากจะพิสูจน์คำพูดนั้นด้วยการบอกพ่อค้าว่า “ข้าจะขอแต่เนื้อปลาเท่านั้น ส่วนตัวปลาจะเอาไปเลี้ยงก็ตามใจเถิด”

พ่อค้าเมื่อได้ฟังดังนั้นจึงพูดว่า “ถ้าเจ้าเอาเนื้อปลาไปปลาก็ต้องตาย แล้วข้าจะเอากลับไปเลี้ยงได้อย่างไร” ตีนคำพ่อค้ารุ่งจึงลงเอาเม็ดปลาเนื้อปลาออกมา หลังจากที่ได้เนื้อแล้วก็ได้ทิ้งส่วนที่เป็นหัวและก้างปลาลงไปบนบ่อน้ำที่อยู่ใกล้ๆ และได้เอ่ยพูดว่า “ปลาจะมีชีวิตและฟิ้นคืนชีพขึ้นมาเกิด” ตีนคำพูดนั้นปลาที่เหลือแต่ก้างก็กลับมาแหวกว่ายมีชีวิตใหม่อีกครั้ง

เมื่อพ่อค้าเห็นดังนั้นจึงรู้ได้ทันทีว่ารุ่งเป็นผู้มีบุญ จึงยกปลาที่มีอยู่ให้ทั้งหมดแต่รุ่งปฏิเสธ เมื่อรุ่งและเพื่อนกินปลากันจนอิ่มแล้วจึงให้ของตอบแทนพ่อค้าเป็นตุ้มเล็กๆหนึ่งตุ้มและกำชับพ่อค้าว่าเมื่อถึงบ้านค่อยเปิดดู เมื่อกลับถึงบ้านพ่อค้าจึงเปิดตุ้มนั้นออกและพบว่า เป็นทองคำมากมายอยู่ในนั้น พ่อค้าดีใจมากจึงนำความนี้ไปบอกเพื่อนบ้าน ชาวบ้านจึงชวนกันตามหารุ่งแต่ก็ไม่มีใครพบ

เวลาต่อมาได้มีการประกาศค้นหาผู้มีบุญให้เป็นเจ้าของเมืองกรุงสุโขทัย ร่วงจึงได้รับคัดเลือกเป็นพระเจ้าแผ่นดินและทรงพระนามว่าพระร่วง ส่วนปลาที่พระร่วงได้กล่าววาจาสิทธิ์ทำให้ฟื้นคืนชีพมานั้นคนในชุมชนต่างเรียกกันว่าปลาพระร่วง หรือปลากังพระร่วง มีลักษณะลำตัวแบนและเอนมองเห็นกลางลำตัวและอวัยวะภายในอย่างชัดเจน เปรียบเสมือนการที่พระร่วงโยนก้างปลาทิ้งลงไปในน้ำ

คำอธิบายศัพท์

ตำนานพระร่วงปล่อยปลา

คำศัพท์	ความหมาย
ลาน	น. บริเวณที่ว่าง, สนาม, ที่โล่งกว้าง ก. เรียกอาการที่ตายเพราะมีมากจนเกินจะดูว่า ลานตา ว. ที่ตั้งสติไม่อยู่เพราะกลัวมาก, มักใช้ควบกับคำว่า กลัว เป็น กลัวลาน
โล่ง	ว. มีลักษณะว่าง โปร่ง ไม่มีสิ่งกีดกัน หรือปิดบัง
กลางแจ้ง	น. นอกกรมไม้ชายคา, นอกอาคาร, ที่โล่งแจ้งไม่มีอะไร ปกคลุม
สนิท	ว. ใกล้ชิด, คู่กันเคย
ติดปาก	ว. ที่พูดบ่อยจนกลายเป็นนิสัย
แฝด	ว. ที่ติดกันเป็นคู่
เอ่ย	ก. เปล่งเสียงพูด, เริ่มพูด ว. คำออกเสียงเพื่อถามให้ทาย
หว่านล้อม	ว. อาการที่ตะล่อมโน้มน้าวให้เข้ามาตามที่ต้องการ, ใช้แก่กริยาพูด
รกที่บ	ว. ทิ้งอวัยวะหรือชิ้นส่วนกันแน่น ไม่เป็นระเบียบ
เสมือน	ว. เหมือน, เหมือนกับ, เหมือนกัน, คล้ายกัน
บดบัง	ก. บังแสง, กันแสง
ศักดิ์สิทธิ์	ว. ขลัง, ที่เชื่อว่าสามารถดลบันดาลให้เกิดขึ้น สำเร็จ หรือเป็นจริงได้
พิสูจน์	ก. บ่ง, แสดงให้เห็นจริง
คืนชีพ	ก. ตายแล้วฟื้น
กำชับ	ก. สั่งย้ำให้แน่นอน, สั่งซ้ำให้แน่ใจ

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานพระร่วงปล่อยปลา

1. เจ้าสองแฝด คือใคร
  - ก. บุญมี และ บุญมา
  - ข. ร่วง และ ลือ
  - ค. แสนคำ และ แสนดี
  - ง. นายกอง และ นายยอด
2. เจ้าสองแฝดชวนกันไปเที่ยวเล่นที่ไหน
  - ก. แม่น้ำ
  - ข. วัง
  - ค. ป่า
  - ง. น้ำตก
3. เพราะเหตุใดร่วงถึงปฏิเสธในตอนแรก
  - ก. ไกลจากหมู่บ้านเดินทางหลายวัน
  - ข. ไม่อยากเดินทางไปไหน
  - ค. อยากเล่นลานกว้างในหมู่บ้าน
  - ง. ไม่อยากไปเที่ยวเล่นน้ำตก
4. ลือทำอะไรให้ร่วงยอมไปด้วย
  - ก. บังคับ
  - ข. ขอร้อง
  - ค. พุดชักชวนหวานล้อม
  - ง. ชูทำร้ายร่วงจนต้องยอมไป
5. เหตุการณ์ใด ไม่ เกิดขึ้นในป่าระหว่างเดินทาง
  - ก. ป่ารกทึบไม่มีแสงสว่างจากพระอาทิตย์
  - ข. ป่าเสมือนตอนกลางคืนเพราะไม่มีแสงลอดผ่าน
  - ค. เจอสัตว์ป่า ของป่า ผลไม้นานาชนิด
  - ง. ร่วง เอ่ยคำพูดว่า ถ้าหากต้นไม้พวกนี้ไม่บังแสงคงดี

6. เมื่อนายร่วงพูดว่า “ถ้าหากต้นไม้พวกนี้ไม่บังแสงคงดี”
มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น
- เกิดพายุ ลมแรง
  - ต้นไม้โน้มเอียงไปทางซ้ายทางขวา
  - ต้นไม้หายวับไปกับตา
  - ป่ามืด ไม่มีแสงสว่าง
7. เพราะเหตุใดพ่อค้าขายปลาจึงปฏิเสธไม่ขายปลาให้ร่วงและสื่อ
- เพราะจะนำไปขาย
  - เพราะจะนำไปถวายให้พระ
  - เนื่องจากตนจะนำไปปล่อย
  - เนื่องจากตนจะนำปลาไปเลี้ยง
8. ทำไมปลาที่เหลือแต่ก้างจึงกลับมาแหวกว่ายได้อีกครั้ง
- ร่วงวาจาสิทธิ์
  - สื่อวาจาสิทธิ์
  - พ่อค้าปลาวาจาสิทธิ์
  - เพราะปลาไม่ได้ตายจึงแหวกว่ายได้
9. ร่วงให้อะไรตอบแทนพ่อค้าปลา
- ถุงเล็กๆ
  - ของป่า
  - ผลไม้
  - เงิน
10. ปลาพระร่วงหรือปลาก้างพระร่วงมีลักษณะอย่างไร
- ลำตัวยาวและใสเห็นก้าง
  - ลำตัวเล็กและใสเห็นก้าง
  - ลำตัวอ้วนและใสเห็นก้าง
  - ลำตัวแบนและใสเห็นก้าง

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานพระร่วงปล่อยปลา

ข้อ	คำตอบ
1	ข. ร่วง และ ลือ
2	ง. น้ำตก
3	ก. ไกลจากหมู่บ้านเดินทางหลายวัน
4	ค. พุดชักชวนหวานล้อม
5	ค. เจอสัตว์ป่า ของป่า ผลไม้บนนาชนิด
6	ข. ต้นไม้โน้มเอียงไปทางซ้ายทางขวา
7	ง. เนื่องจากตนจะนำปลาไปเลี้ยง
8	ก. ร่วงวาจาสิทธิ์
9	ก. ฝูงเล็ก ๆ
10	ง. ลำตัวแบนและใสเห็นก้าง

นานมาแล้ว ณ ยอดเขาสูงชันแห่งหนึ่งที่อยู่ห่างไกลออกไป มี
 บุรุษผู้หนึ่งมานั่งจำศีลอยู่บนยอดเขาแห่งนี้ บุรุษ ผู้นี้คือพระยาอภัย
 คามมะณี ครองนครทริภุญไชย พระองค์ทรงชอบมานั่งบำเพ็ญเพียร
 และทรงศีลอยู่บนยอดเขานี้เป็นประจำ อยู่มาวันหนึ่งได้มีนางนาค
 จำแลงกายเป็นมุนษย์ขึ้นมาเที่ยวเล่นและได้พบพระยาอภัยคามมะณี
 จึงเกิดรักใคร่กันได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันระยะเวลาหนึ่ง

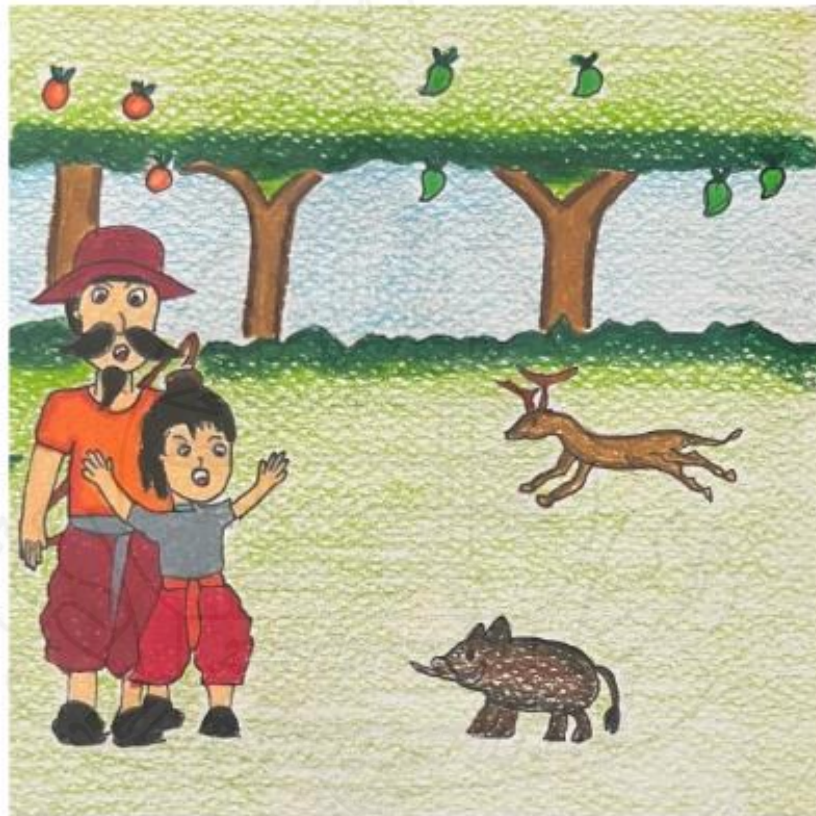

แต่ด้วยเป็นนาคจึงใช้ชีวิตอยู่บนโลกมนุษย์ได้ไม่นานนัก นางนาคจึงต้องกลับสู่เมืองบาดาลและมารับรู้ในภายหลังว่านางได้ตั้งครรภ์ เมื่อคลอดบุตรจึงได้ขึ้นจากบาดาลไปยังภูเขาคงที่เกษมพบ พระอภัยกามมะณีและได้คลอดบุตรชายที่นั่น หลังจากคลอดแล้ว นางได้วางบุตรบนผ้ากัมพลพร้อมทั้งวางพระธำมรงค์ที่ได้ประทาน จากพระอภัยกามมะณีและตั้งจิตอธิษฐานว่าขอให้พ่อและลูกได้พบกัน

ด้วยนางนั้นเลี้ยงลูกไม่ได้เพราะถ้าใครรู้ว่านางมีบุตรกับมนุษย์ ลูกของนางจะเป็นอันตราย จึงต้องกลับเมืองบาดาลไป หลังจากนางวางบุตรได้ไม่นานมีพรานป่าเดินทางมาสำรวจพื้นที่ป่าแถวนี้ได้ยินเสียงเด็กทารกร้อง จึงเดินเข้าไปดูและพบว่ามิดีเด็กทารกวางอยู่บนผ้าหน้าตาน่ารักจึงนึกเอ็นดู และเก็บไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม และตั้งชื่อให้ว่าร่วง

เมื่อกุมารเจริญวัยจึงขอร้องเพื่อให้พาดนเข้าไปในป่าไป ร่วงเห็นพ่อทำกับดักล่าสัตว์และเข้าไปหาอาหาร แต่วันนี้หาอาหารยากกว่าทุกวัน เมื่อมันก็ไม่มีในดิน อีกทั้งพวก ผลหมากรากไม้ก็ไม่ผลิดอกออกผล นายร่วงจึงพูดเปรยกับพ่อว่า “ถ้าสัตว์เดินมาให้เราจับได้ง่ายๆ และผลไม้พวกนี้ออกผลให้เรากินทุกวันก็คงดี” สัตว์ป่า กวาง หมูและอื่นๆ ก็เดินออกมาให้จับโดยง่ายราวกับเชื่องและผลไม้ก็ผลิดอกออกผลเต็มต้นไปหมด

วันหนึ่งพระยาอภัยคามมะณีมีพระราชประสงค์จะสร้างพระราช
นิเวศน์เพิ่ม จึงได้ประกาศออกไปให้ราษฎรช่วยกัน ตัดไม้มาสร้างถวายเป็น
พรานป่าเมื่อได้ทราบข่าวดังนั้นจึงมาบอกแก่บุตรชายและพากันไปตัดไม้
ด้วย เมื่อมาถึงนายร่วงเห็นว่าจะตัดมาได้แต่ละต้นต้องใช้แรงและ
ระยะเวลาเป็นอย่างมาก จึงได้หันมาพูดกับพ่อว่า “ถ้าต้นไม้พวกนี้โค่นล้มลง
มาเองได้โดยไม่ต้องเสียแรงตัดก็คงดีนะพ่อ” เมื่อจบคำต้นไม้ที่หยั่งราก
แน่นหนาภายใต้ดิน กลับค่อยๆอ่อนตัวล้มลงมายังพื้นโดยง่ายดาย

จากนั้นความได้ทราบถึงพระยาอภัยคามมะณี จึงรับสั่งให้นายร่วง
เข้าเฝ้า เมื่อพระองค์สังเกตเห็นแหวนที่ห้อยคออยู่ของนายร่วงจึงทราบทันที
ว่าเป็นพระโอรสของพระองค์กับนางนาค จากนั้นจึงรับเข้าไว้ในเขตวัด
และทรงตั้ง พระนามว่าอรุณกุมาร ส่วนนายพรานที่อุปลาระเลี้ยงคูก็ให้
ทรัพย์สมบัติและให้ได้ทำงานในวัง

พระองค์มีพระโอรสกับพระมเหสีอีกองค์หนึ่งมีพระนามว่า
 ฤทธิกุมารทั้งฤทธิกุมารและอรุณกุมาร ด้วยวัยที่ไม่ห่างกันมากจึงรักใคร่และ
 เป็นเพื่อนเล่นกัน อยู่มาวันหนึ่งอรุณกุมารและฤทธิกุมารพากันออกไป
 ล่าสัตว์ในป่า แต่ด้วยความไม่ชำนาญในป่าแห่งนี้ จึงเกิดหลงทาง เห็นเป็น
 ดังนั้น ฤทธิกุมารที่รู้ว่าคนมีวาจาสิทธิ์จึงพูดออกมาว่า “ขอให้มันแสงสว่างนำ
 ทางเราออกไปจากป่านี้ได้อย่างปลอดภัยด้วยเถิด”

เมื่อตื่นคำก็มีดวงไฟดวงเล็ก ๆ นำทางทั้งสองออกจากป่าได้อย่างปลอดภัย อุกฤษฏ์มารเห็นดังนั้นก็ตกใจและรับรู้ว่าอรุณกุมารมีวาจาสิทธิ์ เมื่อทั้งสองเจริญวัยอรุณกุมารได้ครองนครสุโขทัยร่วมกับบวรศรีสังขาลัย และอุกฤษฏ์มารได้ครองเมืองเชียงใหม่ และได้พระนามใหม่ว่าลือ ทั้งสองพระองค์เป็นพี่น้องที่รักกันมาก เมื่อเกิดปัญหาจะช่วยกันแก้ไข และอรุณกุมารก็ได้ใช้วาจาสิทธิ์ของตนร่วมกับความสามารถในการช่วยเหลือชาวเมืองสืบไป

คำอธิบายศัพท์

ตำนานพระร่วงเล่นว่าว

คำศัพท์	ความหมาย
พระมหากษัตริย์	น. ประมุขแห่งรัฐในระบอบประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์อาจจะใช้ทั้งพระราชอำนาจสูงสุด และอำนาจในรัฐ
บุญญาธิการ	น. บุญที่ได้กระทำไว้มากยิ่ง
วาจาสิทธิ์	น. คำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์ พูดอย่างไรเป็นอย่างนั้น
เสด็จ	ก. ไป
ประพาส	ก. ไปต่างถิ่นหรือต่างแดน
พระมเหสี	น. ชายาของพระเจ้าแผ่นดิน
องครักษ์	น. ผู้ทำหน้าที่ติดตามให้ความคุ้มครองป้องกัน
เกลี้ย	ก. กระจายออกไปให้เรียบเสมอกัน
รก	ว. ทิ้งยกยาวหรือขึ้นรวมกันแน่น ไม่เป็นระเบียบ
สัญจร	ก. ผ่านไปมา
สำรวจ	ก. ตรวจสอบ
เยียมเยียน	ก. ไปมาหาสู่, ไปหา
ราษฎร	น. พลเมืองของประเทศ, ประชาชน
กระหาย	ก. รู้สึกคอแห้งอยากดื่มน้ำมาก
ชาวบ้าน	น. ประชาชนทั่วไป, คนธรรมดาที่ไม่มี ยศถาบรรดาศักดิ์, สามัญชน
หมู่บ้าน	น. ท้องที่ที่รวมบ้านหลายบ้านให้อยู่ในความปกครอง อันเดียวกัน และมีประกาศจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน
ขาดแคลน	ก. ไม่มี, ไร้, ขัดสน, อดคัด
แห้งแล้ง	ว. ปราศจากความชุ่มชื้น, ปราศจากความสดชื่น
บริโภค	ก. กิน, เสพ

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานพระร่วง พระลือ

1. บุรุษผู้หนึ่งมานั่งจำศีลอยู่บนยอดเขาแห่งนี้ บุรุษผู้นี้คือใคร
  - ก. พระยาอภัยคามมะณี
  - ข. พระเจ้าอู่ไทยราช
  - ค. พระเจ้าอูชนี
  - ง. พระเจ้าอินทปัต
2. นาคจำแลงกายเป็นมนุษย์ได้หลงรักใคร
  - ก. พระยาอภัยคามมะณี
  - ข. พระเจ้าอู่ไทยราช
  - ค. พระเจ้าอูชนี
  - ง. พระเจ้าอินทปัต
3. นางนาคนำลูกมาไว้เมืองมนุษย์และทิ้งอะไรไว้ให้ติดตัว
  - ก. วางบุตรที่ภูเขารวมทั้งวางผ้ากัมพล
  - ข. วางบุตรไว้ที่โคนต้นไม้พร้อมทั้งวางพระอำมรงค์
  - ค. วางบุตรข้างหนองน้ำพร้อมทั้งวางผ้ากัมพล
  - ง. วางบุตรบนผ้ากัมพลพร้อมทั้งวางพระอำมรงค์
4. ใครเป็นผู้พบลูกของนางนาคและพระอภัยคามมะณี
  - ก. ชาวบ้าน
  - ข. พรานป่า
  - ค. เทพารักษ์
  - ง. พระยาอภัยคามมะณี
5. ร่วง ไม่ได้ ใช้วาจาสิทธิ์ช่วยพ่อในเรื่องใด
  - ก. ล่าสัตว์
  - ข. หาของป่า
  - ค. เงิน ทอง ทรัพย์สมบัติมีค่า
  - ง. ผลหมากรากไม้เต็มต้น

6. พระยาอภัยคามมะณีมีพระราชประสงค์ในเรื่องใด
- ก. สร้างวัด   ข. สร้างเมือง
ค. สร้างปราสาท   ง. สร้างพระราชานิเวศน์
7. เพราะเหตุใดพระยาอภัยคามมะณีจึงจำลูกได้
- ก. เพราะเห็นผ้ากัมพลที่ติดตัวมา
ข. เพราะเห็นใบหน้าเหมือนพระองค์
ค. เพราะเห็นแหวนที่ห้อยคออยู่
ง. เพราะเห็นว่าฝีมือดี   อยากรับเข้าเป็นทหารในวัง
8. พระยาอภัยคามมะณีตั้งชื่อให้นายร่วรงว่าอะไร
- ก. อภัยกุมาร
ข. สิงกุมาร
ค. ฤทธิกุมาร
ง. อรุณกุมาร
9. อรุณกุมารเป็นเพื่อรักกับใคร
- ก. อภัยกุมาร
ข. สิงกุมาร
ค. ฤทธิกุมาร
ง. อินทรกุมาร
10. อรุณกุมารและฤทธิกุมารได้ครองเมืองใด
- ก. อรุณกุมารครองเมืองสุโขทัย และฤทธิกุมารครองเมืองเชียงใหม่
ข. อรุณกุมารครองเมืองสุโขทัย และฤทธิกุมารครองเมืองตาก
ค. อรุณกุมารครองเมืองตาก และฤทธิกุมารครองเมืองสุโขทัย
ง. อรุณกุมารครองเมืองสองแคว และฤทธิกุมารครองเมืองละโว้

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานพระร่วง พระลือ

ข้อ	คำตอบ
1	ก. พระยาอภัยคามมะณี
2	ก. พระยาอภัยคามมะณี
3	ง. วางบุตรบนผ้ากัมพลพร้อมทั้งวางพระอำมรงค์
4	ข. พรานป่า
5	ค. เงิน ทอง ทรัพย์สมบัติมีค่า
6	ง. สร้างพระราชนิเวศน์
7	ค. เพราะเห็นแหวนที่ห้อยคออยู่
8	ง. อรุณ कुमार
9	ค. ฤทธิ कुमार
10	ก.อรุณ कुमारครองเมืองสุโขทัย และฤทธิ कुमारครองเมือง เชียงใหม่

ณ ที่แห่งหนึ่งมีพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งโปรดการเล่น
 ว่าวมาก พระองค์เป็นผู้มีบุญญาธิการอีกทั้งยังมีวาจาสิทธิ์ เมื่อ
 คำพูดได้หลุดออกมาจากปากพระองค์ จะเป็นไปตามปากเสมอ
 พระองค์โปรดการเล่นว่าวถึงขนาดที่สถานที่ๆ ทรงเสด็จไปทรงงาน
 หรือประพาสจะต้องมีลานกว้างวิ้งว่าวอยู่ด้วยเสมอ โดยมีองครักษ์
 คุ้มและทหารติดตามไปด้วยอีกจำนวนหนึ่ง

อยู่มาวันหนึ่งพระองค์ทรงนึกอยากไปเล่นว่าว จึงออกเดินทางไปยัง ลานกว้างที่ทรงเคยไปเล่นเป็นประจำกับองครักษ์และทหาร แต่ครั้งนี้ พระองค์มีพระเมเหตุดีติดตามมาประพาศเที่ยวเล่นด้วยอีกคน แต่เมื่อมาถึง พระองค์เห็นว่าทางสายนี้รกและมีต้นไม้ขึ้นกระจัดกระจายเต็มไปหมด เมื่อ เห็นดังนั้นพระองค์จึงใช้เท้าเกลี่ยดินเพียงสามครั้งและพูดขึ้นมาว่า “ขอให้ ที่รกที่บตรงนี้กลับกลายเป็นถนนสามารถใช้สัญจรไปมาได้อย่าง สะดวกสบายด้วยเถิด” ถิ่นคำพูดพระองค์จากที่รกกก็กลายเป็นถนนราบเรียบ ในทันที

การมาเล่นว่าวของพระร่วงแต่ละครั้งนั้นมีเพียงแค่มาเล่น
สนุกเพียงเท่านั้น เพราะกว่าจะไปถึงลานกว้างที่ใช้ในการเล่นจะต้อง
ผ่านหมู่บ้านต่างๆพระองค์จึงถือโอกาสนี้สำรวจดูพื้นที่และเยี่ยม
เยียนราษฎร

เมื่อออกเดินทางมาได้สักพักพระมเหสีเกิดหิวน้ำจึงได้บอกแก่พระร่วง พระร่วงเมื่อได้ยินดังนั้นจึงพากันหยุดแวะพักที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งเพื่อจะขอน้ำกินจากชาวบ้าน เมื่อมาหยุดอยู่หน้าบ้านหลังหนึ่ง จึงตะโกนร้องบอกเจ้าของบ้านว่า “ขอน้ำให้เรากินเพื่อดับกระหายเพียงนิดได้หรือไม่” เมื่อเจ้าของบ้านได้ยินดังนั้นจึงตอบปฏิเสธทันทีด้วยไม่รู้ว่าคนผู้นี้คือพระร่วง

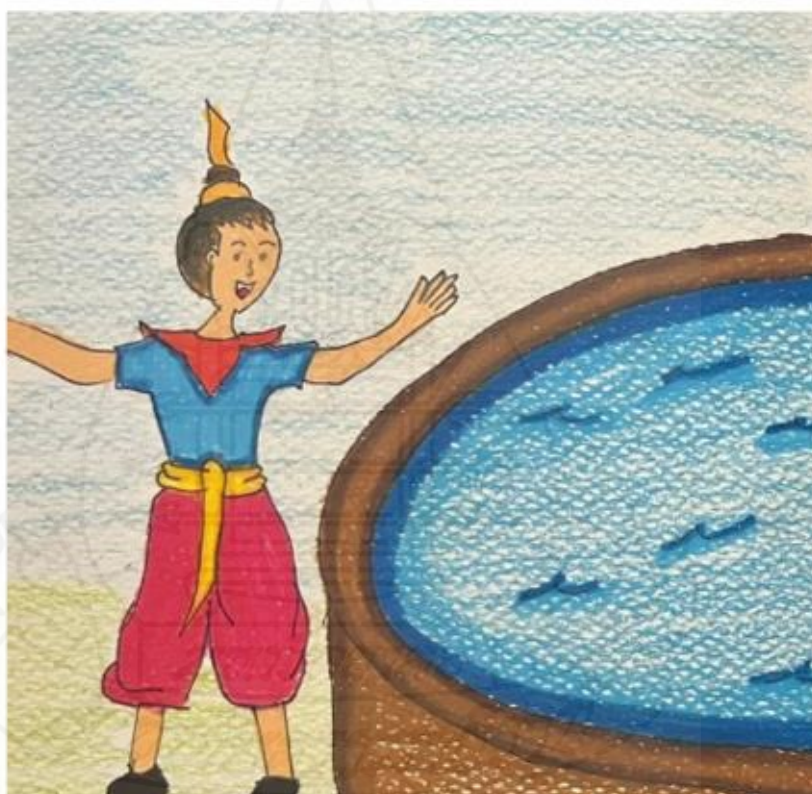

“ไม่ได้หรอกท่าน ลำพังบ้านเราก็ไม่พอกินพอใช้กันแล้ว ถ้าได้แบ่งให้พวกท่านบ้านเราคงต้องอดน้ำตายเป็นแน่” พระร่วงเมื่อได้ฟังดังนั้นจึงเกิดสงสัยและเอ่ยถามชายเจ้าของบ้านว่า “เราเพียงขอปิ่นน้ำแค่เพียงนิด ถึงกับต้องอดน้ำตายเลยหรือ”

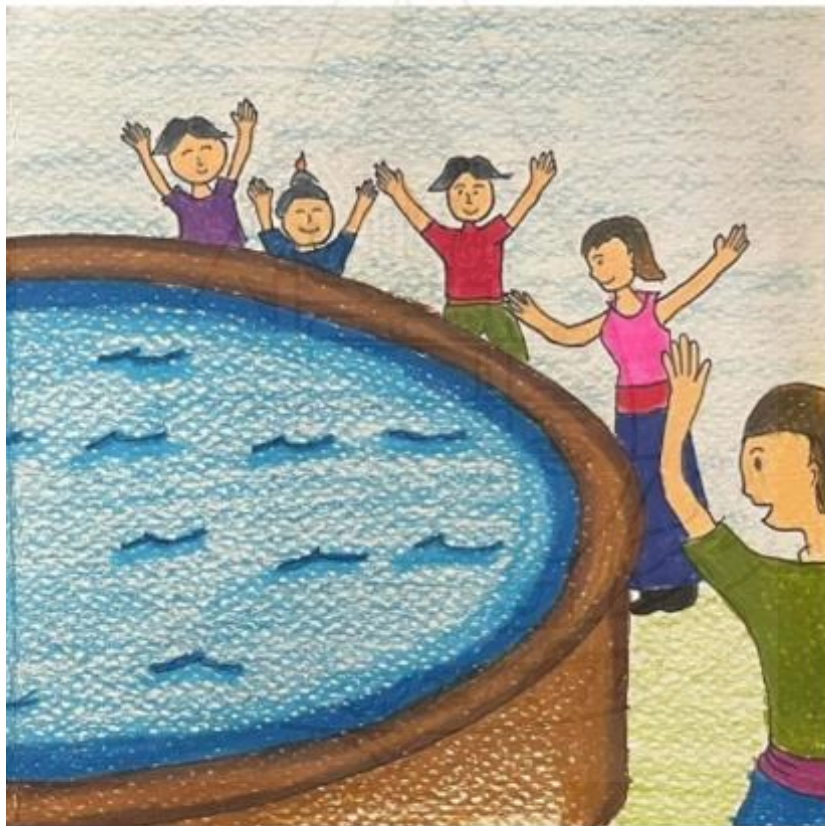

พระองค์ จึงได้สอบถามกับชายคนดังกล่าวอีกเล็กน้อยและ
รู้ความว่าหมู่บ้านแห่งนี้ขาดแคลนน้ำมานานหลายปี ชาวบ้านอยู่
อย่างลำบากต้องประหยัคน้ำใช้บางที่ขาดแคลนถึงกระทั่งอดน้ำตาย
ก็มี

เมื่อพระองค์ได้ฟังดังนั้นจึงเดินไปที่บ่อเก็บน้ำของหมู่บ้าน และเห็นสภาพบ่อน้ำที่แห้งแล้ง จึงตั้งจิตอธิษฐานแล้วพูดออกมาว่า “ขอให้บ่อกักเก็บน้ำนี้กลายเป็นธารน้ำที่สะอาดสามารถใช้บริโภคและใช้สอยอื่นๆ ได้ ต่อจากนี้ไป” เมื่อสิ้นคำพูดพระองค์ บ่อน้ำที่แห้งแล้งกลับกลายเป็นมีมวลน้ำไหลออกมามากมาย อีกทั้งยังใสสะอาด จนมองเห็นหินอยู่ภายใต้แหล่งน้ำ

เมื่อชายผู้เป็นเจ้าของบ้านเห็นดังนั้นก็ตกใจและล่วงรู้ทันทีว่าชายที่มาขอน้ำกินนี้คือพระร่วงผู้มีวาจาสิทธิ์ จึงนั่งลงกับพื้นถวายความเคารพพระองค์และตะโกนร้องบอกชาวบ้านให้มาดูบ่อน้ำ เมื่อชาวบ้านมาเห็นก็ตกใจกันยกใหญ่ว่าต่อไปจะไม่ต้องขาดแคลนน้ำกันอีกแล้ว ต่อจากนั้นบ่อน้ำนี้จึงมีชื่อว่าบ่อน้ำพระร่วงตามที่ชาวบ้านพากันตั้งเพื่อสรรเสริญเกียรติของพระร่วงสืบต่อไป

คำอธิบายศัพท์

ตำนานพระร่วงเล่นว่าว

คำศัพท์	ความหมาย
พระมหากษัตริย์	น. ประมุขแห่งรัฐในระบอบประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์อาจจะใช้ทั้งพระราชอำนาจสูงสุด และอำนาจในรัฐ
บุญญาธิการ	น. บุญที่ได้กระทำไว้มากยิ่ง
วจาสิทธิ์	น. คำพูดที่ศักดิ์สิทธิ์ พูดอย่างไรเป็นอย่างนั้น
เสด็จ	ก. ไป
ประพาส	ก. ไปต่างถิ่นหรือต่างแดน
พระมเหสี	น. ชายาของพระเจ้าแผ่นดิน
องครักษ์	น. ผู้ทำหน้าที่ติดตามให้ความคุ้มครองป้องกัน
เกลี้ย	ก. กระจายออกไปให้เรียบเสมอกัน
รอก	ว. ติงอกรยาวหรือขึ้นรวมกันแน่น ไม่เป็นระเบียบ
สัญจร	ก. ผ่านไปมา
สำรวจ	ก. ตรวจสอบ
เยี่ยมเยียน	ก. ไปมาหาสู่, ไปหา
ราษฎร	น. พลเมืองของประเทศ, ประชาชน
กระหาย	ก. รู้สึกคอแห้งอยากดื่มน้ำมาก
ชาวบ้าน	น. ประชาชนทั่วไป, คนธรรมดาที่ไม่มี ยศถาบรรดาศักดิ์, สามัญชน
หมู่บ้าน	น. ท้องที่ที่รวมบ้านหลายบ้านให้อยู่ในความปกครอง อันเดียวกัน และมีประกาศจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน
ขาดแคลน	ก. ไม่มี, ไร้, ขัดสน, อดขัด
แห้งแล้ง	ว. ปราศจากความชุ่มชื้น, ปราศจากความสดชื่น
บริโศก	ก. กิน, เสพ

กิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานพระร่วงเล่นว่าว

1. พระมหากษัตริย์องค์นี้ชอบทำอะไร
  - ก. ยิงธนู
  - ข. ฟันดาบ
  - ค. ว่าว
  - ง. ประพาสป่า
2. ใครติดตามพระองค์ไปทุกที่
  - ก. พระมเหสี
  - ข. องครักษ์
  - ค. พระบิดา
  - ง. เพื่อนสนิท
3. การไปประพาสครั้งนี้มีใครไปกับพระองค์ด้วย
  - ก. พระมเหสี
  - ข. องครักษ์
  - ค. พระบิดา
  - ง. เพื่อนสนิท
4. พระองค์ทำอะไรเมื่อเห็นว่าทางรกและต้นไม้กระจัดกระจาย
  - ก. สั่งให้ทหารถางป่า
  - ข. ให้ชาวบ้านเข้ามาตัดต้นไม้
  - ค. ปล่อยให้ทางรกและต้นไม้ขึ้นกระจัดกระจาย
  - ง. ใช้เท้าเกลี่ยดินเพียงสามครั้งและลั่นวาจาสิทธิ์
5. การมาประพาสป่า พระองค์ถือโอกาสทำอะไร
  - ก. จับสัตว์ป่า
  - ข. สำรวจพื้นที่และเขียนเขียนราษฎร
  - ค. หาของป่ากลับไปวัง
  - ง. เก็บเงินภาษีอากรชาวบ้าน

6. เมื่อเดินทางมาสักพัก พระมเหสีเป็นอย่างไร
 ก. เหนื่อย ไม่อยากเดินทางต่อ   ข. หิว อยากเสวยอาหาร
 ค. นั่งพักได้ต้นไม้   ง. หิวน้ำ
7. เพราะเหตุใดชาวบ้านจึงไม่ให้น้ำกับพระมเหสี
 ก. เพราะสิ้นเปลืองน้ำ
 ข. เพราะไม่ชอบแบ่งปันให้คนอื่น
 ค. เพราะขาดแคลนน้ำมานานหลายปี
 ง. เพราะไม่อยากไปตักน้ำที่ลำธาร ซึ่งอยู่ไกลจากบ้านของตน
8. พระองค์ทำอะไรเมื่อรู้ว่าชาวบ้านขาดแคลนน้ำ
 ก. ตั้งจิตอธิษฐานและลั่นวาจาสิทธิ์
 ข. สั่งให้ทหารมาขุดบ่อน้ำให้ชาวบ้าน
 ค. ช่วยชาวบ้านตักน้ำจากลำธาร
 ง. ไม่สนใจ ปล่อยให้ชาวบ้านขาดน้ำตาย
9. ผู้ชายที่เป็นเจ้าของบ้านตกใจเพราะเหตุใด
 ก. เจอคนแปลกหน้ามาขอน้ำ
 ข. ชาวบ้านมารุมขุดบ่อน้ำ
 ค. เห็นบ่อน้ำกลับมามีน้ำอีกครั้ง
 ง. ชายที่มาขอน้ำเป็นพระร่วง
10. ข้อใด ไม่ใช่ สิ่งที่ชาวบ้านทำเมื่อเห็นว่ามีบ่อน้ำกินน้ำใช้
 ก. ถวายความเคารพ
 ข. รีบมาตักน้ำไปไว้ใช้ที่บ้านตน
 ค. ตะโกนบอกเพื่อนบ้านให้มาดู
 ง. สรรเสริญเกียรติของพระร่วง

เฉลยกิจกรรมท้ายเรื่อง
ตำนานพระร่วงเล่นว่าว

ข้อ	คำตอบ
1	ค. ว่าว
2	ข. อองครักษ์
3	ก. พระมเหสี
4	ง. ใช้เท้าเหยียดดินเพียงสามครั้งและลั่นวาจาสิทธิ์
5	ข. สำรวจพื้นที่และเขียนเขียนราษฎร
6	ง. ทิวน้ำ
7	ค. เพราะขาดแคลนน้ำมานานหลายปี
8	ก. ตั้งจิตอธิษฐานและลั่นวาจาสิทธิ์
9	ง. ชายที่มาขอน้ำเป็นพระร่วง
10	ข. รับมาตักน้ำไปไว้ใช้ที่บ้านตน

หนังสือส่งเสริมการอ่าน

ตำนานสไบทย์

บทที่ 3

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

1.2.1 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นงานเขียนประเภทบทร้อยแก้ว ที่ผู้ศึกษาได้แต่งขึ้นเอง เนื้อหาเกี่ยวกับตำนานจังหวัดสุโขทัยจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานพระพุดได้ ตำนานอิมลิ้นดำ ตำนานโตรก พระร่วง ตำนานข้าวตอกพระร่วง ตำนานคลองแม่รำพัน ตำนานพระร่วงปล่อยปลา ตำนาน พระร่วง พระลือ และตำนานพระร่วงเล่นว่าว โดยมีคำอธิบายศัพท์และภาพประกอบตำนาน

1.2.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความชำนาญทางด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล จังหวัดสุโขทัยจำนวน 10 คน

1.3 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านตามขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่งด้วยร้อยแก้ว มีลักษณะการเสริมทักษะ และนิสัยรักการอ่าน ตลอดจนส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย โดยกำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ ดังนี้

1) ลักษณะหนังสือ

(1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีอายุระหว่าง 10 -14 ปี เป็นวัยเด็กตอนปลาย

(2) แนวการเขียนเป็นแบบสาระบันเทิง คือ แต่งเนื้อหาด้วยร้อยแก้ว

(3) รูปเล่มหนังสือมีขนาด 8 หน้ายก ความยาว 105 หน้า

(4) เนื้อหาหนังสือประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่

เรื่องที่ 1 ตำนานพระพุทไธ

เรื่องที่ 2 ตำนานอิมลินคำ

เรื่องที่ 3 ตำนานโตรกพระร่วง

เรื่องที่ 4 ตำนานข้าวตอกพระร่วง

เรื่องที่ 5 ตำนานคลองแม่รำพัน

เรื่องที่ 6 ตำนานพระร่วงปล่อยปลา

เรื่องที่ 7 ตำนานพระร่วง พระลือ

เรื่องที่ 8 ตำนานพระร่วงเล่นว่าว

(5) โครงสร้างเนื้อหาของหนังสือ

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง เนื้อหา คำอธิบายศัพท์ และภาพประกอบ รายละเอียดดังนี้

ก. คำนำ เป็นการอธิบายจุดประสงค์ของการนำเรื่องราวในท้องถิ่นมาเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเรื่องเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา และบอกแนวทางการอ่าน

ข. คำชี้แจง เป็นการกล่าวถึงเหตุผลในการสร้างหนังสือ และชี้แจงข้อปฏิบัติแนวทางในการอ่าน

ค. เนื้อหา เป็นนิทานพื้นบ้านจังหวัดสุโขทัยที่รวบรวมมาจากปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีความรู้เกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านจำนวน 3 คน ซึ่งนำมาแต่งเป็นร้อยแก้ว เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ง. คำอธิบายศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ยากที่ปรากฏในเรื่องเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

จ. กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้น

ฉ. ภาพประกอบ เป็นภาพวาดระบายสีที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพ เกิดจินตนาการ ทั้งยังดึงดูดความสนใจ และเข้าใจเนื้อเรื่อง ได้เป็นอย่างดี

1.3.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการสร้างหนังสือ ขั้นการตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพ โดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นตรวจสอบคุณภาพ โดยนำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอ่านแล้วเก็บข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1) การสร้างหนังสือ

(1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

(2) กำหนดโครงสร้างหนังสือ ประกอบไปด้วยตำนานจังหวัดสุโขทัย จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ตำนานพระพุกได้ ตำนานอี่เมลิ้นดำ ตำนานโตรกพระร่วง ตำนานข้าวดอกพระร่วง ตำนานคลองแม่รำพัน ตำนานพระร่วงปล่อยปลา ตำนานพระร่วง พระลือ และตำนานพระร่วงเล่นว่าว ผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามจากผู้มีความรู้ และปราชญ์ชาวบ้านจำนวน 3 คน และได้นำเนื้อเรื่องมาแต่งเป็นบทร้อยแก้ว ในการเขียนเนื้อหา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

ก. เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำนานจังหวัดสุโขทัย
ข. เพื่อให้ผู้อ่านมีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน

ค. เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน และบอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย

ง. เพื่อให้ผู้อ่านนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน

จ. เพื่อให้ผู้อ่านรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

2) ขั้นการตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพ

การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นจะมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(1) สร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสือ

(2) จัดทำแบบประเมินทั้ง 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ชุดที่ 2 สำหรับนักเรียนประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสือที่สร้างขึ้น โดยตรวจสอบหาคะแนนเฉลี่ยรวม และนำแบบประเมินมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นและเสนอแนะไว้

(3) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำหนังสือส่งเสริมการอ่านเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย และด้านการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก จำนวน 3 คน พิจารณาคุณภาพหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงหนังสือ ดังนี้

ก. ด้านเนื้อหา เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนให้ติดตาม การอธิบายศัพท์ชัดเจน เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมของผู้อ่าน กิจกรรมท้ายเรื่องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ในบางตอนของเรื่องยังขาดรายละเอียดที่สำคัญ ควรปรับปรุงให้สมบูรณ์

ข. ด้านวิธีการนำเสนอ การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน มีเนื้อหาและภาพสอดคล้องน่าสนใจ วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน

ค. ด้านการใช้ภาษา ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม แต่การบรรยายเรื่องบางตอนยังค่อนข้างสับสน เข้าใจค่อนข้างยาก อาจเนื่องมาจากเป็นนิทานพื้นบ้านที่ผ่านการถ่ายทอดมาปากต่อปาก สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัย

ง. ด้านการจัดรูปเล่ม ขนาดของเล่มมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน รูปเล่มแข็งแรงทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหาและมีความทันสมัย ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

จ. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ การจัดวางภาพประกอบ และตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และจำนวนภาพประกอบไม่มากหรือน้อยจนเกินไป

ฉ. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน นักเรียนมีความสนใจในการแต่งคำประพันธ์ และได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน

(4) การนำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนำหนังสือมาปรับปรุงเพื่อจัดทำเป็นหนังสือที่สมบูรณ์ โดยได้ปรับปรุง ดังนี้

ก. ด้านเนื้อหา ปรับปรุง และเก็บข้อมูลนิทานเพิ่มเติมเพื่อเก็บรายละเอียดของนิทาน และให้นิทานพื้นบ้านมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ข. ด้านวิธีการนำเสนอ ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ในการแต่งตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ค. ด้านการใช้ภาษา ปรับแก้ไขคำให้ถูกต้อง

ง. ด้านการจัดรูปเล่ม ปรับรายละเอียดเรื่องของการจัดตัวอักษรให้เป็นระเบียบมากขึ้น

จ. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ ปรับแก้ไขจำนวนภาพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา ปรับภาพให้มีสีสันที่สวยงามมากขึ้น

ฉ. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เพิ่มเติมกิจกรรมท้ายบทเพื่อให้นักเรียนฝึกการอ่านจับใจความเพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการทำกิจกรรมท้ายบท

(5) การนำหนังสือที่แก้ไขปรับปรุงเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพนำหนังสือเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพหนังสือ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้เชี่ยวชาญ คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

(6) การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยใช้ข้อมูลจากนักเรียน การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือในขั้นนี้ เป็นการนำหนังสือไปทดลองให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล จังหวัดสุโขทัย จำนวน 10 คนอ่าน เพื่อประเมินความคิดเห็นตามแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตรฐานค่า แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน จากนักเรียน คือ เกณฑ์การตัดสินจากคะแนน เป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณภาพเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

1.4 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.4.1 ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏ ดังนี้

1) *ด้านเนื้อหา* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น เนื้อหา มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมการพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของผู้อ่าน อยู่ในระดับมาก และการอธิบายศัพท์ ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม และกิจกรรมท้ายบทเหมาะสมกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเนื้อหามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

2) *ด้านวิธีการนำเสนอ* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าวิธีการเสนอเนื้อหามีความ เป็นลำดับขั้นตอน มีวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความน่าสนใจของผู้เรียน และมีการนำเสนอเนื้อหา และภาพสอดคล้องน่าสนใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิธีการนำเสนอมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41

3) *ด้านการใช้ภาษา* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าชื่อเรื่องมีความเหมาะสม การ บรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด และสำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ด้านการใช้ภาษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

4) *ด้านการจัดรูปเล่ม* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าขนาดของเล่มเหมาะสมกับ วัยของผู้เรียน รูปเล่มแข็งแรงทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบ ของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านการจัดรูปเล่มมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.93

5) *ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าการจัดวาง ภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน ภาพประกอบทำให้ เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และจำนวนของภาพประกอบ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

6) *ด้านประโยชน์ที่ได้รับ* ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าหนังสือช่วยส่งเสริม นิยรักการอ่าน นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และนักเรียนได้รับความเพลิดเพลิน

จากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

1.4.2 ตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน

การตรวจสอบคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดำเนินการโดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

1) *ด้านเนื้อหา* นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน มีความเหมาะสมกับวัย การดำเนินเรื่องชวนติดตาม แต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม และมีกิจกรรมท้ายเรื่องที่ทำให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

2) *ด้านวิธีการนำเสนอ* นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาสนุกเป็นลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย ภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่อง เหมาะสมและน่าสนใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

3) *ด้านการใช้ภาษา* นักเรียนมีความเห็นว่า เรื่องน่าสนใจรู้สึกอยากอ่าน เข้าใจง่าย สำนวนภาษาอ่านแล้วเข้าใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

4) *ด้านการจัดรูปแบบ* นักเรียนมีความเห็นว่า หน้าปกสวยงามดึงดูดความสนใจ ขนาดของเล่มเหมาะสม ตัวอักษรชัดเจน ส่วนประกอบหนังสือครบถ้วน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.70

5) *ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ* นักเรียนมีความเห็นว่าภาพประกอบมีความสวยงาม เหมาะสม ส่งเสริมจินตนาการ และภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.75

6) *ด้านประโยชน์ที่ได้รับ* นักเรียนมีความเห็นว่าหนังสือช่วยส่งเสริมการอ่านได้ อ่านแล้วมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60

2. อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษามาอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านเนื้อหา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นด้านเนื้อหา คือ เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นเนื้อหา มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การดำเนินเรื่องชวนติดตาม เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมการพัฒนาการ ด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของผู้อ่าน อยู่ในระดับมาก และการอธิบายศัพท์ ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม และกิจกรรมท้ายบทเหมาะสมกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ที่สุด ด้านเนื้อหาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน มีความเหมาะสมกับวัย การดำเนินเรื่องชวนติดตาม แต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม และมีกิจกรรมท้ายเรื่องที่ทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ จินตนา ไบกาชุย (2542, น.162) ได้กล่าวว่า เด็กวัย 10-11 ปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ชอบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง อยากรู้อยากเห็น และชอบหนังสือชีวประวัติเกี่ยวกับชีวิตในวัยเด็ก นิทาน นิยาย ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม และกุศยา แสงเดชและอุไร สุวรรณ์ (2545, น. 10) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีว่า หนังสือจะต้องมีบทบรรยายที่เข้าใจง่าย เห็นภาพชัดเจน มีความสมจริง และมีเหตุผล และเนื้อเรื่องต้องมีเป้าหมายแน่นอน กะทัดรัด ไม่เยิ่นเย้อ การดำเนินเรื่องจับใจเป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน มีเหตุผล โดยเฉพาะถ้าแต่งเป็นนิทานต้องให้สมเหตุสมผล แทรกคุณธรรม

สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเหมาะสม

2.2 ด้านวิธีการนำเสนอ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นด้านวิธีการนำเสนอ คือ การเสนอเนื้อหาที่มีความเป็นลำดับขั้นตอน มีวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความน่าสนใจของผู้เรียน และมีการนำเสนอเนื้อหา และภาพสอดคล้องน่าสนใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิธีการนำเสนอมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41

นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาสนุกเป็นลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย ภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่อง เหมาะสมและน่าสนใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ซึ่งสอดคล้องกับถวัลย์ มาศจรัส (2548, น.17) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เด็กอายุ 10-11 ปี ชอบการผจญภัย นิทานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของตนในต่างแดนการท่องเที่ยว ชิวประวัติบุคคลสำคัญ หนังสือเกี่ยวกับเครื่องดนตรีกลไกต่าง ๆ นิทานโบราณตำนานบางเรื่อง และสนใจเรื่องผจญภัย ลึกลับ ชอบเรื่องวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้นเรื่องสัตว์และนิทานเกี่ยวกับนิทานธรรมชาติ รวมทั้งเริ่มสนใจ

อยากรู้อยากเห็นเรื่องของเด็กวัยเดียวกันมากขึ้น และกฤษยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น.14-15) ได้อธิบายไว้ว่า ภาพจะต้องถูกต้อง ชัดเจน ประณีต สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาพมีชีวิตชีวา มีการเคลื่อนไหว เร้าอารมณ์ และความรู้สึกของผู้อ่านให้คล้อยไปกับคำบรรยาย

ดังนั้น วิธีการนำเสนอที่ผู้ศึกษาได้ลำดับเรื่อง โดยแต่งเป็นร้อยแก้ว มีการอธิบายศัพท์ พร้อมภาพประกอบทำให้เข้าใจง่าย สำนวนภาษาที่ใช้ไพเราะ ภาพมีความสอดคล้องกับเนื้อหา จึงทำให้วิธีการนำเสนอเหมาะกับผู้อ่านช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2.3 ด้านการใช้ภาษา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นด้านการใช้ภาษา คือ ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด และสำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน อยู่ในระดับมาก ด้านการใช้ภาษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

นักเรียนมีความเห็นว่า เรื่องน่าสนใจรู้สึกอยากอ่าน เข้าใจง่าย สำนวนภาษาอ่านแล้วเข้าใจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น.18-21) ที่ได้กล่าวถึงหลักการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านในเรื่องของภาษาที่ใช้ไว้ว่า การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาที่ใช้มีทั้งภาษาร้อยแก้ว และภาษาร้อยกรอง โดยภาษาจะต้องเป็นคำง่าย เข้าใจได้ทันที เรียงลำดับเนื้อความที่เข้าใจง่าย ไม่สับสน มีการฝากข้อคิดที่มีคุณค่าทางใจแก่เด็ก เกิดความบันเทิงร่าเริงใจหรือเพลิดเพลินด้วย

ดังนั้น สรุปได้ว่า ด้านการใช้ภาษาในหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน มีการสำนวนภาษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย จึงเหมาะสมที่จะนำหนังสือส่งเสริมการอ่านไปให้นักเรียนอ่าน

2.4 ด้านการจัดทำรูปเล่ม

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นด้านการใช้ภาษา คือ ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน รูปเล่มแข็งแรงทนทาน การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดรูปเล่มมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.93

นักเรียนมีความเห็นว่า หน้าปกสวยงามดึงดูดความสนใจ ขนาดของเล่มเหมาะสม ตัวอักษรชัดเจน ส่วนประกอบหนังสือครบถ้วน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกฤษยา แสงเดช และ อุไร สุขรัตน์ (2545, น.15) กล่าวว่ารูปเล่มที่ดีของหนังสือส่งเสริมการอ่านต้องมีขนาดของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่กะทัดรัด ขนาดเหมาะกับมือของเด็กในการหยิบและเปิดอ่าน เพราะถ้าหยิบไม่สะดวกเด็กจะไม่

สนใจ และยังสอดคล้องกับ จินตนา ไบกายูซี (2534, น.19) ได้อธิบายถึงขนาดของหนังสือที่นิยม คือ 8 หน้ายกและขนาด 16 หน้ายก สำหรับเด็กชั้นประถมปลาย (ป.4-6) ประมาณ 100 หน้า การจัดหน้าหนังสือควรมีความประณีต มีความสมดุล ภาพรวมบนหน้ากระดาษหนังสือต้องเหมาะสมทั้งขนาดของภาพ ขนาดตัวอักษร ตัวหนังสือและภาพชัดเจน และขนาดของตัวอักษรสอดคล้องกับรังสีมัมมัล มิรัลย์ (2550, น. 25-26) ได้กล่าวถึงขนาดตัวอักษร และการเลือกใช้ตัวอักษรให้เหมาะสมกับเด็ก ว่า ประถมศึกษาใช้ตัวหนังสือขนาด 24 พอยท์ และสอดคล้องกับภัทรขวัญ ลาสงยาง (2561, น.143) ที่ได้อธิบายไว้ว่าการเลือกใช้ตัวอักษรจะต้องเลือกตัวอักษรหรือตัวพิมพ์ที่อ่านง่าย และดึงดูดความสนใจเด็ก ควรมีขนาดโต เส้นหนาพอเหมาะกับสายตาเด็ก น้ำหนักของเส้นต้องมีความสม่ำเสมอ เส้นไม่ขาด มีหัวชัดเจน และตัวอักษรต้องมีลักษณะสบายตา ไม่ควรใช้ตัวอักษรหรือตัวพิมพ์แบบ ประชยรัฐ เพราะนอกจากจะทำให้อ่านยากแล้ว เด็กอาจจดจำรูปแบบของตัวอักษรหรือตัวพิมพ์ ลักษณะที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบมาตรฐาน กุศยา แสงเดช และอุไร สุจริตน์ (2545, น. 18-21) กล่าวว่า ภาพหน้าปกจะดึงดูดความสนใจให้เด็กหยิบอ่านและติดตามเนื้อเรื่องภายในเล่มอย่างดี ดังนั้น ผู้เขียนควรทราบว่าเด็กชอบภาพชนิดใด และรังสีมัมมัล มิรัลย์ (2550, น.45-47) สรุปปกของหนังสือ ส่งเสริมการอ่านไว้ว่า ปกอาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ บนปกของหนังสือจะมีภาพสวย ๆ ซึ่ง ตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ ข้อความบนหน้าปกมีเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ หรือตราของหนังสือพิมพ์

สรุปได้ว่าด้านการจัดรูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเหมาะสม

2.5 ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นด้านการใช้ภาษา คือ การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่อง ได้ดียิ่งขึ้น ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และจำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

นักเรียนมีความเห็นว่า ภาพประกอบมีความสวยงาม เหมาะสม ส่งเสริมจินตนาการ และภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ซึ่งสอดคล้องกับกุศยา แสงเดช และอุไร สุจริตน์ (2545, น.10) ได้กล่าวถึงภาพประกอบ หนังสือจะต้องมีภาพประกอบเนื้อหา โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเล็กจะต้องมีภาพทุกหน้า สีและขนาดของภาพจะต้องเหมาะสมกับวัยและจิตวิทยา ซึ่งจะเน้นไปที่ภาพวาดมากกว่าภาพถ่าย เพราะภาพวาดจะมีความสวยงามน่าสนใจก่อให้เกิดจินตนาการและสื่ออารมณ์ความรู้สึก

ต่าง ๆ ภาพควรเป็นภาพที่เสนอความรู้สึกได้ดี ควรมีขนาดใหญ่ และชัดเจน สีของภาพช่วยสร้างอารมณ์และเร้าความสนใจได้ดี การใช้สีในภาพประกอบควรคำนึงถึงอิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึก เด็กชอบภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ ควรใช้ภาพที่มีสีหลายสีมากกว่าภาพที่มีสีเดียว สีสดใส ชัดเจน ไม่เลอะเลือน มีความกลมกลืน และขนาดของภาพโดยทั่ว ๆ ไป เด็กจะชอบภาพที่ชัดเจน ดึงดูดความสนใจ ขนาดของภาพควรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาพต้องเร้าความสนใจให้ติดตามเนื้อเรื่อง วิริยะ สิริสิงหะ (2551, น. 27) ได้อธิบายถึงลักษณะของภาพที่เด็กชอบว่า เด็กชอบภาพที่มีลักษณะง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เด็กอายุ 10 ขวบชอบภาพการ์ตูนตลกขำขันมากที่สุด และภาพสีนำช่วยให้เกิดจินตนาการมากกว่าภาพที่ใช้สีชนิดอื่น และเด็กชอบเรื่องที่มีภาพประกอบมากกว่าเรื่องที่มีภาพประกอบน้อย ภาพใหญ่เด็กจะชอบมากกว่าภาพเล็ก และชอบภาพที่ตรงกับข้อความมากกว่าภาพที่ไม่ตรงกับข้อความ

จึงสรุปได้ว่าด้านการจัดหน้าและภาพประกอบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องตำนานสุโขทัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสม

2.6 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้รับ คือ หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และนักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

นักเรียนมีความเห็นว่า หนังสือช่วยส่งเสริมการอ่านได้ อ่านแล้วมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ซึ่งสอดคล้องกับ ประคอง นิมมานเหมินท์ (2543, น.107) ได้กล่าวว่านิทานช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักใช้จินตนาการ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความคิดสร้างสรรค์ นิทานนอกจากให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังมีคุณค่าในการปลูกฝังจริยธรรม และรักษาบรรทัดฐานของสังคมด้วยและ อภิวรรณ วีระสมิทธิ (2544, น.19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กไว้ว่า หนังสือเป็นเครื่องช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดรอบรู้ มีไหวพริบ มีปัญญา มีไหวพริบดีหนังสือเป็นอาหารสมองที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็ก เนื่องจากเด็กเป็นวัยที่เจริญเติบโตทั้งร่างกาย จิตใจ และสมอง การที่เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยจะช่วยให้เด็กพัฒนาการด้านสติปัญญา และอารมณ์ดีขึ้น และหนังสือเป็นเพื่อนแก้เหงา ช่วยทดแทนสิ่งที่เด็กขาด เช่น รู้สึกว่าเหงา มีปมด้อย ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นทางใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จากการนำหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปให้นักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล จังหวัดสุโขทัยเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านนั้น นอกจากจะมีคุณภาพในด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น ผลการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ยังสามารถปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านได้ โดยสังเกตจากพฤติกรรมการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอของนักเรียน และนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ก็สามารถที่จะอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านได้ เพื่อส่งเสริมจินตนาการและพัฒนาทางด้านการอ่านได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา ไบกายูชิ (2534, น.7) ได้กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางด้านการอ่าน และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการนำเอาเรื่องในท้องถิ่นของผู้เรียนมาจัดทำเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพราะการนำเรื่องในท้องถิ่นมาทำเป็นหนังสือนั้นเป็นเรื่องใกล้ตัว ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

สรุปภาพรวมของหนังสือ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ สามารถนำไปพัฒนาทักษะทางด้านการอ่าน และการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าของนิทานพื้นบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำหนังสือไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ และเนื้อหาของหนังสือให้ชัดเจน เพื่อสามารถเสนอแนะให้ผู้เรียนได้ใช้หนังสือได้อย่างถูกต้อง

3.1.2 การใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ ผู้เรียนหรือผู้อ่านต้องมีความสามารถในการอ่านเขียนภาษาไทยอย่างน้อยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างถูกต้อง

3.1.3 การใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้ ผู้เรียนหรือผู้อ่านจะต้องทำกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน คือ อ่านหนังสือแต่ละตอน โดยตรวจสอบความรู้เบื้องต้นของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยทำการตรวจสอบตามกิจกรรมที่ระบุไว้ท้ายเรื่อง

3.1.4 การใช้หนังสือการอ่านเล่มนี้ นอกจากใช้เป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนี้แล้ว ยังสามารถนำหนังสือไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบูรณาการกับทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์ และเป็นไปตามธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.2 ข้อเสนอแนะในการสร้างหนังสือครั้งต่อไป

3.2.1 ครูควรนำเรื่องราวที่เกี่ยวกับท้องถิ่นในจังหวัดสุโขทัยในด้านอื่น ๆ มาจัดทำเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านของผู้เรียนให้เห็นความสำคัญ และเห็นคุณค่าในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้ยังเป็นการรักษาความเป็นท้องถิ่นไว้มิให้สูญหายอีกด้วย

3.2.2 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านควรคำนึงถึงคุณภาพของการพิมพ์ เช่น ตัวอักษรปรก กระจาย ภาพประกอบ ซึ่งควรมีความสวยงาม สร้างสรรค์ ชัดเจน สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เพื่อให้ส่วนประกอบของหนังสือได้มาตรฐาน

3.2.3 ครูควรศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยการนำเทคโนโลยีปัจจุบันมาใช้ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เช่น การจัดทำ QR Code เพื่อในการศึกษารูปแบบของออนไลน์ หรือการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านในรูปแบบของการอ่านออกเสียง แล้วจัดทำเป็นแผ่นเสียง เป็นต้น

3.2.4 การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ควรมีกิจกรรมท้ายเรื่องที่มีความหลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านอื่น ๆ และสร้างความน่าสนใจให้กับผู้เรียนในการทำกิจกรรมท้ายเรื่อง เพิ่มกิจกรรมให้ผู้เรียนทำ เช่น เล่าให้เพื่อนฟัง บทบาทสมมุติ โยงเส้นจับคู่ความสัมพันธ์ ถูกผิด ให้ผู้เรียนจัดลำดับเหตุการณ์ในเนื้อเรื่อง เป็นต้น รวมทั้งเพิ่มรูปภาพประกอบ บทสนทนา และคำถามให้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

3.2.5 ครูควรนำแนวทางการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านไปใช้การพัฒนาการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้เนื้อหาในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). *เขาทำหนังสือกันอย่างไร*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). *เอกสารชุดเทคนิคการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). *สภาพการผลิตและการพัฒนาหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
- กำชัย ทองหล่อ. (2552). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- กุศยา แสงเดช และอุไร สุขรัตน์. (2545). *หนังสือส่งเสริมการอ่าน : คู่มือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- กุหลาบ มัดลิกะมาส. (2545). *คติชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- ครรชิต มนูญผล. (2547). *สนุกกับนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- จินตนา ไบกาชุย. (2534). *การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- _____. (2542). *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ใจเด็ด หวานชะเอม. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เจตคติ และความสามารถในการแต่งกลอนสุภาพกับความสามารถในการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *เทคนิคการอ่าน*. กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2553). *การสอนภาษาไทยพื้นฐานระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

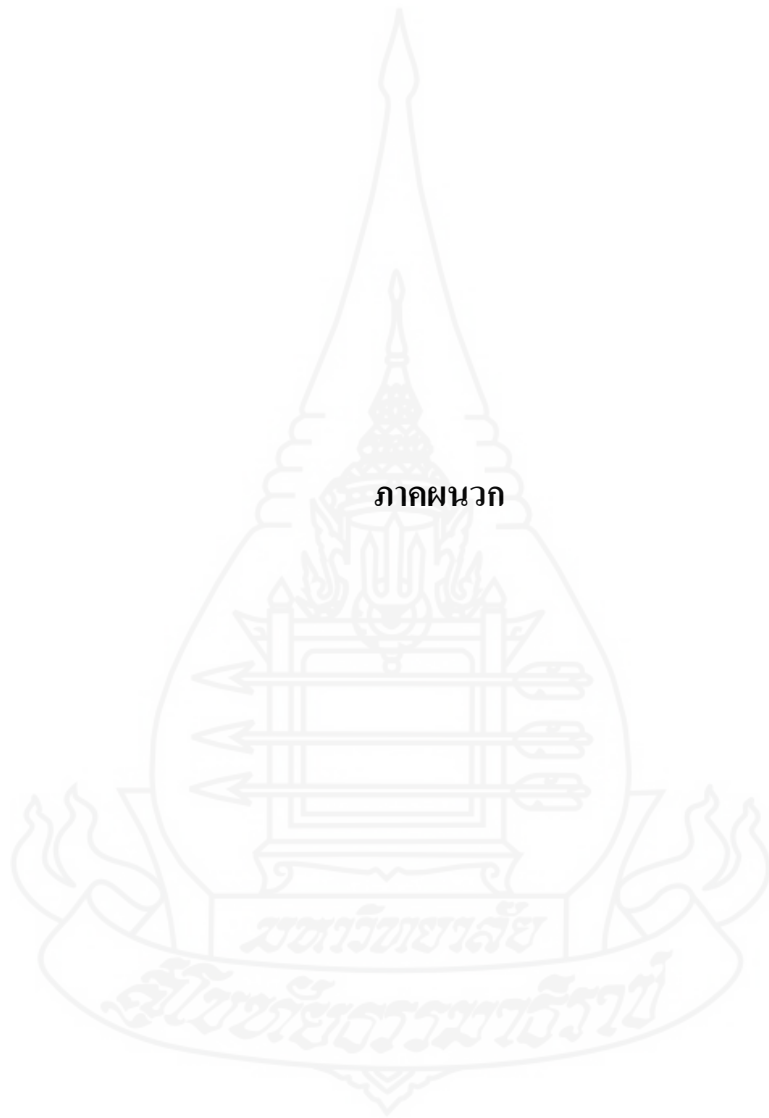
- เทวีวรรณ การปลูก. (2556). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง เล่าเรื่องเมืองโคราช สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นพวรรณ ศิริเวชกุล และปานบุญ ศิริเวชกุล. (2546). *เรื่องสั้นสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: แม็ค
- ปรีชา อภัยรัตน์. (2553). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านนิทานพื้นบ้านจังหวัดพัทลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหารเทาวังสี่ประชาสรรค์. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- พรนภา แซ่อู๋. (2560). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง “เปิดเมืองระนอง ท่องอันดามัน. สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดระนอง. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ภัทรขวัญ ลาสงยาง. (2561). *คิด เขียน สร้างนิทานและหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัญญา ลาหาญ. (2554). การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านจับใจความบทร้อยกรองกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- รังสิมันต์ ฉิมรักษ์. (2550). *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราตรี โพธิ์เต็ง. (2551). *ทักษะภาษาไทยเพื่ออาชีพ*. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- วิเชียร เกษประทุม. (2557). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พ.ศ.พัฒนา.
- วิริยะ สิริสิงหะ. (2551). *การสร้างสรรคัวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมศรี รอดทอง. (2547). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “สลุย บ้านเรา”. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- สุริรัตน์ บำรุงสุข. (2556). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- หงส์สา ดวงจันทร์ดี. (2548). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 8 โรงเรียนหินแร่เสริมศิลป์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาลัษยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- อรอุมา มุสิกสาร. (2559). ภาษาไทยพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- อัมพร อรรถสังข์. (2553). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้านนครพนม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เอมอร ตั้งศุภกุล. (2549). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาไทย เรื่อง ประเพณีบูชาอินทขิล สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย จังหวัดเชียงใหม่. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. **ชื่อ** นางสาวบัว พักแดง
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านบึงหญ้า อำเภอกีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คบ.ภาษาไทย วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 ครูชำนาญการพิเศษ
 ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ระยะเวลา 28 ปี
2. **ชื่อ** นางสาวเสาวลักษณ์ โอภาส
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล อำเภอกีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คบ.ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 ครูชำนาญการพิเศษ
 ครูผู้สอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา 17 ปี
3. **ชื่อ** นายทนงศักดิ์ แซ่โล้ว
สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลสุโขทัย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย
วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี คบ.ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 ครูชำนาญการพิเศษ
 ครูผู้สอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา 15 ปี

ที่ อว.0602.16 (ว) / 12

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

13 มกราคม 2565

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวบัว พักแดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวกิตติยา โคกคำ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามโครงการ การศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำ นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียน ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 080-703-3456

ที่ อว.0602.16 (บ) / 12

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

13 มกราคม 2565

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวเสาวลักษณ์ โอภาส

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวกิตติยา โคนคำ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามโครงการ การศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำ นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียน ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 080-703-3456

ที่ อว.0602.16 (บ) / 12

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

13 มกราคม 2565

เรื่อง ขอยื่นเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายทองศักดิ์ แซ่ไคว่

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวกิตติยา โคนคำ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง คำานานสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามโครงการ การศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียน ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 080-703-3456

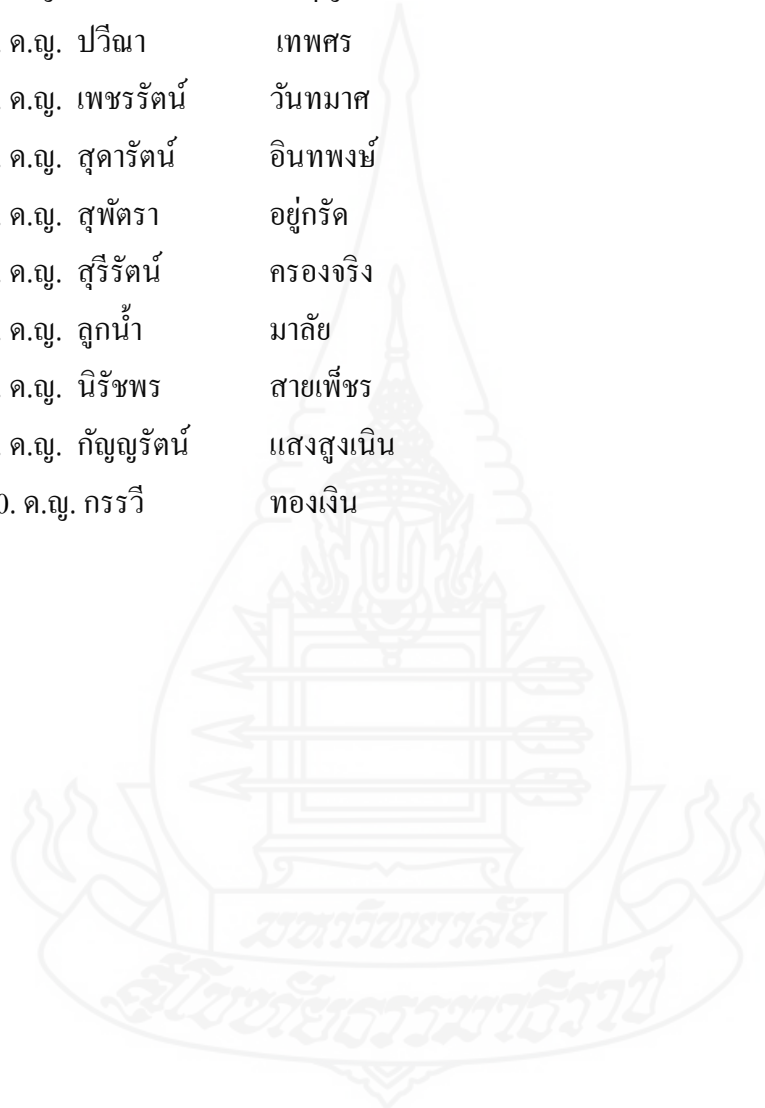
ภาคผนวก ข

รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมิน

รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมิน

รายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนบ้านใหม่เจริญ
ผล อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

1. ค.ญ. น้ำหวาน	นาบุญคง
2. ค.ญ. ปวีณา	เทพสร
3. ค.ญ. เพชรรัตน์	วันทมาศ
4. ค.ญ. สุดารัตน์	อินทพงษ์
5. ค.ญ. สุพัตรา	อยู่กรัด
6. ค.ญ. สุวีรัตน์	ครองจริง
7. ค.ญ. ลูกน้ำ	มาลัย
8. ค.ญ. นิรัชพร	สายเพชร
9. ค.ญ. กัญญรัตน์	แสงสูงเนิน
10. ค.ญ. กรรวิ	ทองเงิน

ภาคผนวก ค

แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

**แบบประเมินคุณภาพหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตำนานสุโขทัย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี 5
ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น					
1.2 เนื้อหาเหมาะสมของวัยของผู้เรียน					
1.3 การดำเนินเรื่องชวนติดตาม					
1.4 การอธิบายศัพท์ชัดเจน					
1.5 เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของผู้อ่าน					
1.6 ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม					
1.7 กิจกรรมท้ายบทสอดคล้องกับเนื้อหา					
2. ด้านวิธีการนำเสนอ					
2.1 การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน					
2.2 การนำเสนอเนื้อหาและภาพสอดคล้องน่าสนใจ					
2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน					
2.4 จำนวนและภาษาที่ใช้ในการแต่งเข้าใจง่าย					
3. ด้านการใช้ภาษา					
3.1 ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม					

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย					
3.3 สำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน					
4. ด้านการจัดรูปเล่ม					
4.1 ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
4.2 รูปเล่มแข็งแรงทนทาน					
4.3 การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา					
4.4 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ					
4.5 ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ					
5.1 การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม					
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน					
5.3 ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่อง ได้ดียิ่งขึ้น					
5.4 ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
5.5 จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสม					
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน					
6.2 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน					
6.3 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน					

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ด้านเนื้อหา							
1.1 เนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น	-	3	-	-	-	4.00	มาก
1.2 เนื้อหาเหมาะสมของวัยของผู้เรียน	1	2	-	-	-	4.33	มาก
1.3 การดำเนินเรื่องชวนติดตาม	-	3	-	-	-	4.00	มาก
1.4 การอธิบายศัพท์ชัดเจน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
1.5 เนื้อหาของเรื่องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมของผู้อ่าน	-	3	-	-	-	4.00	มาก
1.6 ความยาวของแต่ละตอนมีความเหมาะสม	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
1.7 กิจกรรมท้ายบทสอดคล้องกับเนื้อหา	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
รวม	7	14	-	-	-	4.33	มาก

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ถึง 4.66 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.33 แสดงว่า ด้านเนื้อหา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการนำเสนอ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
2. ด้านวิธีการนำเสนอ							
2.1 การเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน	1	2	-	-	-	4.33	มาก
2.2 การนำเสนอเนื้อหาและภาพสอดคล้องน่าสนใจ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสมกับความสนใจของ ผู้เรียน	1	2	-	-	-	4.33	มาก
2.4 สำนวนและภาษาที่ใช้ในการแต่งเข้าใจง่าย	-	3	-	-	-	4.00	มาก
รวม	5	7	-	-	-	4.41	มาก

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ด้านวิธีการนำเสนอ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.41 แสดงว่า ด้านวิธีในการนำเสนอ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการใช้ภาษา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
3. ด้านวิธีการใช้ภาษา							
3.1 ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
3.3 จำนวนภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน	-	3	-	-	-	4.00	มาก
รวม	5	4	-	-	-	4.53	มาก

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ด้านการใช้ภาษา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.53 แสดงว่า ด้านการใช้ภาษา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดรูปเล่ม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
4. ด้านการจัดรูปเล่ม							
4.1 ขนาดของเล่มเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	2	1	-	-	-	4.66	มากที่สุด
4.2 รูปเล่มแข็งแรงทนทาน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.3 การออกแบบปกน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหา	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.4 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.5 ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	14	1	-	-	-	4.93	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ด้านการจัดรูปเล่ม มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.66 ถึง 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.93 แสดงว่า ด้านการจัดรูปเล่ม มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ							
5.1 การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้เรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.3 ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.4 ภาพประกอบเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.5 จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสม	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	15	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ มีระดับคะแนนเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 5.00 แสดงว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ							
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.2 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.3 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน	3	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีระดับคะแนนเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 5.00 แสดงว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ โดยรวม

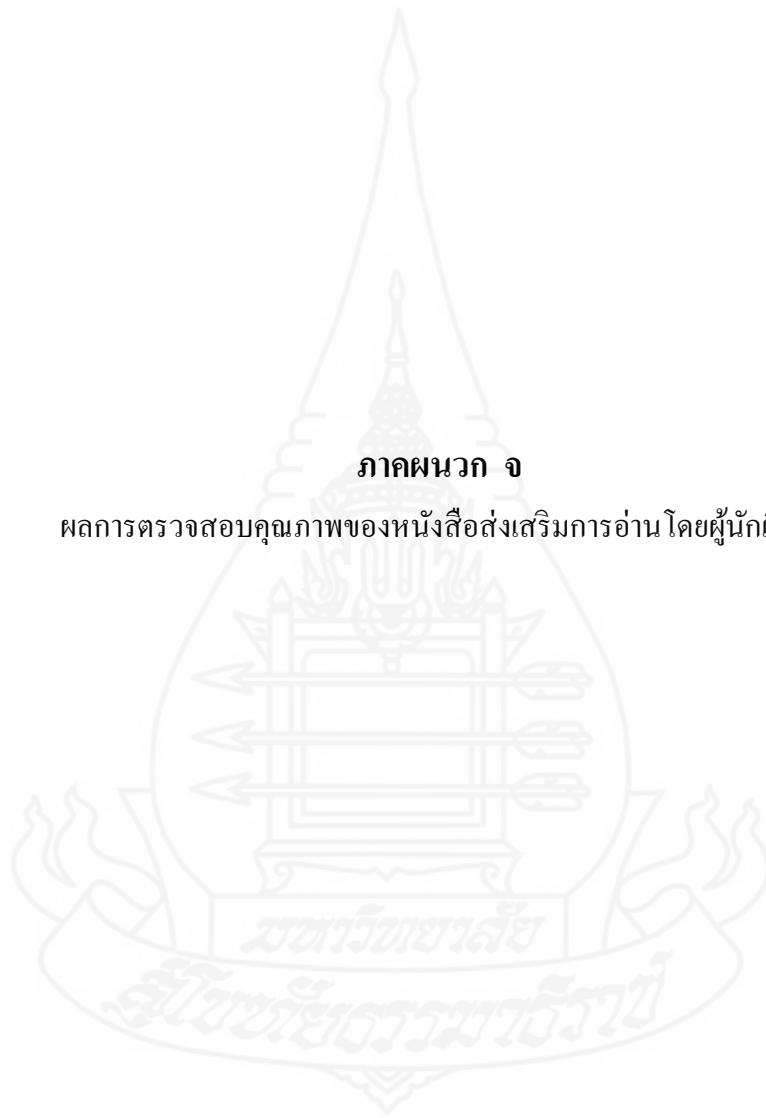
รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	4.33	มาก
2. ด้านวิธีการนำเสนอ	4.41	มาก
3. ด้านการใช้ภาษา	4.53	มากที่สุด
4. ด้านการจัดทำรูปเล่ม	4.93	มากที่สุด
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ	5.00	มากที่สุด
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	5.00	มากที่สุด
รวม	4.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 สรุปได้ว่า ด้านการใช้ภาษา ด้านการจัดทำรูปเล่ม ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยรวมของผู้เรียนมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด และด้านเนื้อหาและวิธีการนำเสนอโดยรวมของผู้เรียนมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.70 แสดงว่า ด้านเนื้อหาและด้านวิธีนำเสนอ ผู้ศึกษาอาจปรับปรุงแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากขึ้น

ภาคผนวก จ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยผู้นักเรียน

ผลการตรวจสอบคุณภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านโดยนักเรียน

ตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
1. ด้านเนื้อหา							
1.1 เนื้อหาน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน	2	3	5	-	-	3.70	มาก
1.2 เนื้อหามีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	3	7	-	-	-	4.30	มาก
1.3 การดำเนินเรื่องชวนติดตาม	2	4	4	-	-	3.80	มาก
1.4 เนื้อหาแต่ละตอนมีความยาวเหมาะสม	2	3	5	-	-	3.70	มาก
1.5 กิจกรรมท้ายเรื่องทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น	3	4	3	-	-	4.00	มาก
รวม	12	21	17	-	-	3.90	มาก

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ด้านเนื้อหา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.70 ถึง 4.30 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.90 แสดงว่า ด้านเนื้อหา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านวิธีการนำเสนอ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
2. ด้านวิธีการนำเสนอ							
2.1 การนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนเข้าใจง่าย	1	6	3	-	-	3.80	มาก
2.2 ภาพประกอบสวยงามสอดคล้องกับเรื่อง	7	2	1	-	-	4.60	มากที่สุด
2.3 วิธีการนำเสนอเหมาะสม น่าสนใจ	2	6	2	-	-	4.00	มาก
รวม	10	14	6	-	-	4.13	มาก

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ด้านวิธีการนำเสนอ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.80 ถึง 4.60 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.13 แสดงว่า ด้านวิธีในการนำเสนอ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการใช้ภาษา

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
3. ด้านวิธีการใช้ภาษา							
3.1 ชื่อเรื่องน่าสนใจทำให้นักเรียนรู้สึกอยากอ่าน	2	3	5	-	-	3.70	มาก
3.2 การบรรยายเรื่องชัดเจน เข้าใจง่าย	3	7	-	-	-	4.30	มาก
3.3 ส่วนวนภาษาอ่านแล้วเข้าใจง่าย	4	5	1	-	-	4.30	มาก
รวม	9	15	6	-	-	4.10	มาก

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ด้านการใช้ภาษา มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.70 ถึง 4.30 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.10 แสดงว่า ด้านการใช้ภาษา มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก

ตารางที่ 4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดรูปเล่ม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
4. ด้านการจัดรูปเล่ม							
4.1 หน้าปกสวยงามดึงดูดความสนใจของนักเรียน	8	2	-	-	-	4.80	มากที่สุด
4.2 ขนาดของเล่มมีความเหมาะสม	7	3	-	-	-	4.70	มากที่สุด
4.3 ขนาดและรูปแบบตัวอักษรชัดเจนอ่านง่าย	7	2	1	-	-	4.60	มากที่สุด
4.4 ส่วนประกอบของหนังสือครบถ้วนตามรูปแบบของหนังสือ	7	2	1	-	-	4.60	มากที่สุด
4.5 ขนาดตัวอักษรเหมาะสม	8	2	-	-	-	4.80	มากที่สุด
รวม	37	29	2	-	-	4.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ด้านการจัดรูปเล่ม มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.60 ถึง 4.80 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.70 แสดงว่า ด้านการจัดรูปเล่ม มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ							
5.1 ภาพประกอบสวยงาม เหมาะสมชวนให้น่าอ่าน	8	2	-	-	-	4.80	มากที่สุด
5.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการของผู้อ่าน	8	1	1	-	-	4.70	มากที่สุด
5.3 ภาพประกอบทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น	8	1	1	-	-	4.70	มากที่สุด
5.4 จำนวนของภาพประกอบมีความเหมาะสม	8	2	-	-	-	4.80	มากที่สุด
รวม	32	6	2	-	-	4.75	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.70 ถึง 4.80 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.75 แสดงว่า ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

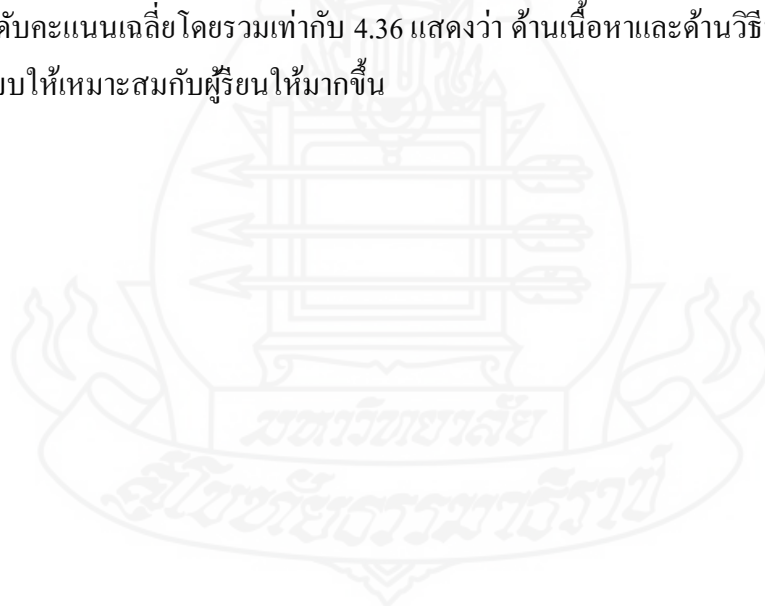
รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
	5	4	3	2	1		
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ							
6.1 หนังสือช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน	7	2	1	-	-	4.60	มากที่สุด
6.2 นักเรียนมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	5	5	-	-	-	4.50	มากที่สุด
6.3 นักเรียนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน หนังสือส่งเสริมการอ่าน	8	1	1	-	-	4.70	มากที่สุด
รวม	20	8	2	-	-	4.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีระดับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 ถึง 4.70 คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.60 แสดงว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือ โดยรวม

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	แปลผล
1. ด้านเนื้อหา	3.90	มาก
2. ด้านวิธีการนำเสนอ	4.13	มาก
3. ด้านการใช้ภาษา	4.10	มาก
4. ด้านการจัดทำรูปเล่ม	4.70	มากที่สุด
5. ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ	4.75	มากที่สุด
6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.60	มากที่สุด
รวม	4.36	มาก

จากตารางที่ 7 สรุปได้ว่า ด้านการจัดทำรูปเล่ม ด้านการจัดหน้าและภาพประกอบ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยรวมของผู้เรียนมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมากที่สุด และด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษาและวิธีการนำเสนอ โดยรวมของผู้เรียนมีคุณภาพเหมาะสมในระดับมาก คิดเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.36 แสดงว่า ด้านเนื้อหาและด้านวิธีนำเสนอ ผู้ศึกษาอาจปรับปรุงแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากขึ้น

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวกิตติยา โลกคำ
วัน เดือน ปีเกิด	6 ธันวาคม 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน	195 หมู่ 2 ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสี่ริมาศ จังหวัดสุโขทัย
ประวัติการศึกษา	
2559	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผล
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน

